

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Anden behandling af lovforslag nr. L 159: Forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet og lov om sikkerhed til søs. (Administrative bøder for ulovlig udtømning af olie-, last- og affaldsjournal, administrativ tilbageholdelse og skærpede bøder).

Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (Fremsat 15/12 99. Første behandling 20/1 2000. Betænkning 5/4 2000).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-5 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Forespørgsel nr. F 51:

Forespørgsel til statsministeren, økonomiministeren og udenrigsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om konsekvenserne af Danmarks fulde tilslutning til ØMU'en og den fælles valuta?«

Af Claus Larsen-Jensen (S), Charlotte Antonsen (V), Pia Christmas-Møller (KF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Mimi Jakobsen (CD) og Elisabeth Arnold (RV).

(Forespørgslen anmeldt 6/4 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 7/4 2000).

Sammen med denne sag foretoges:

16) Forespørgsel nr. F 53:

Forespørgsel til statsministeren, økonomiministeren og udenrigsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om konsekvenserne af en eventuel ophævelse af den danske undtagelse over for ØMU'ens 3. fase?«

Af Holger K. Nielsen (SF), Anne Baastrup (SF), Knud Erik Hansen (SF) og Jes Lunde (SF). (Forespørgslen anmeldt 6/4 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 7/4 2000).

Begrundelse

Claus Larsen-Jensen (S):

Folketinget har i 1998 anmodet regeringen om at oplyse Folketinget om konsekvenserne af Danmarks fulde tilslutning til Den Økonomiske og Monetære Union og den fælles valuta. Nu foreligger regeringens rapport; et stort, men

også detaljeret arbejde ligger bag, og den belyser konsekvenserne af såvel et ja som et nej.

Det er derfor naturligt og vigtigt, at vi så hurtigt efter rapportens udgivelse har lejlighed til en politisk debat herom i Folketinget, og at rapportens konklusioner også bliver en del af den folkelige debat om, hvorvidt Danmark også skal være med i ØMU'ens tredje fase og den fælles valuta.

At der samtidig er udskrevet folkeafstemning til den 28. september år 2000, aktualiserer yderligere behovet for en forespørgselsdebat, og jeg håber, at vi kan få god lejlighed til at gå i dybden med indholdet af rapporten og det, det egentlig drejer sig om, nemlig det, vi skal stemme om.

Jeg har forsøgt at få alle partier med på forespørgselsdebatten, men måtte konstatere, at enkelte partier ikke ville være med, og måtte også konstatere, at vi parallelt med denne forespørgsel har en forespørgsel fra SF med henvisning til, at man ikke ønskede noget om den fælles valuta. Jeg har ikke helt forstået argumentet for, at man ikke ville være med til en fælles henvendelse. Dels står der i SF's egen pjeces om euroen, at euroen er den nye fælles valuta, som indføres med ØMU'en, dels nævnes der i Edinburgh-aftalen, som SF har været med til, også udtrykkeligt en fælles valuta.

Men jeg vil bare sige, at det ikke skal skille os ad. Det er resultaterne, der tæller, og resultatet er, at vi i dag får en bred politisk debat om ØMU'ens tredje fase og om euroen, og at vi tager de to debatter i sammenhæng. Og jeg håber, at det, vi får ud af det, er, dels at vi kan få belyst de synspunkter, der ligger bag regeringens rapport, og dels at partierne i de signaler, der sendes til befolkningen, har lejlighed til at afgøre med sig selv, hvad der er bedst, hvad der er mest sikkert og hvad der er mest trygt eller det modsatte for Danmark og for Danmarks udvikling.

Jeg ser frem til statsministerens, økonomiministerens og udenrigsministerens besvarelser og den efterfølgende debat.

Formanden:

Ordføreren for forespørgerne til F 53, hr. Holger K. Nielsen.

Holger K. Nielsen (SF):

Det er fuldstændig korrekt, at vi ofte ved de her store forespørgselsdebatter i Folketinget plejer at kunne blive enige om en fuldstændig neutral

tekst. Det har ikke været muligt denne her gang, fordi Socialdemokratiet og regeringen ikke har ønsket at levere en så neutral tekst, som vi ønskede os. Derfor har vi stillet vores egen forespørgsel.

Det har noget at gøre med, at regeringen og ja-partierne forsøger at fremstille afstemningen den 28. september som udelukkende et spørgsmål om noget økonomi og noget med den fælles valuta. Ord er som bekendt taknemlige, og som man råber i skoven, får man svar, siger et gammelt ordsprog. Og der ligger formentlig en forestilling om, at når bare man gør det her til et snævert valutarisk-økonomisk spørgsmål, så er der en større chance for at få et ja, men den galej er vi ikke med på.

Vi ønsker for det første at betone, at der er vidtgående politiske konsekvenser i denne her afgørelse, og for det andet, og det er nok så vigtigt, at det, man spørger befolkningen om den 28. september, er, om den vil være med til at ophæve den undtagelse, vi har i øjeblikket. Det ville være det korrekte.

Det korrekte ville være at få en forespørgselsdebat om, hvorvidt den situation, vi har i øjeblikket, som den er defineret af vores undtagelse, skal ophæves eller ej. Men det har stort set været umuligt at få ja-partierne til at indrømme, at vi står i en udmærket situation med vores nuværende undtagelse, og at det er ja-partierne, der vil ændre den situation, vi har i øjeblikket, og derfor er det efter vores mening langt, langt mere korrekt at have en forespørgselsdebat, der går på: Hvad er konsekvenserne af at ophæve den danske undtagelse?

Når vi tager det her alvorligt, har det også sammenhæng med, at der efter alt at dømme bliver en diskussion om, hvad der skal stå på stemmesedlen den 28. september. Og vi vil meget advare regeringen og ja-partierne imod, at man på stemmesedlen formulerer et spørgsmål, der manipulatorisk kan opfattes som værende en fordel for ja-partierne.

Det er vigtigt for hele debatten, at der i det mindste bliver en vis tillid til hinanden, men når – som vi kan forstå – ja-partierne har overvejelser om, hvordan formuleringen på stemmesedlen kan skabe en større ja-procent, så er det, at det bliver alvorligt. Vi kan ikke se det her anderledes, end at det er en øvelse for at få den fælles valuta med for enhver pris.

Jeg kan sige til forespørgerne til den første forespørgsel, at hvis man bare havde skrevet Den Økonomiske og Monetære Union, havde vi

været tilfredse, men man ville partout have den fælles valuta med for at markere, at det her kunne være et spørgsmål om valutariske problemer og økonomi. Det vil vi ikke være med til, og vi vil meget opfordre til, at vi får en reel debat om de politiske konsekvenser og konsekvenserne af at ophæve den undtagelse, som vi lovede befolkningen i 1993 skulle være en ny og langsigtet dansk europapolitik.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg vil gøre tre overordnede bemærkninger som indgang til redegørelsen fra regeringen her i dag:

Den første bemærkning er, at den fælles valuta er noget, vi kender. Det er ikke noget teoretisk. Det er noget, vi kender. Det er noget, 11 lande har indført. Det betyder derfor også, at den folkeafstemning, vi skal have, er noget enklere, end vi har været vant til i de senere år. Det er ikke en tommetyk traktat, der kan være diskussion om. Det er en fælles valuta, der er en realitet, og hvor spørgsmålet til Danmark er: Hvad fremmer Danmarks velfærdssamfund bedst, et ja eller et nej? Indenfor eller udenfor, hvad er bedst for Danmark?

Min anden bemærkning er, at årsagen til, hvad jeg synes tjener Danmarks fremtid bedst, er fire grundlæggende betragtninger:

For det første: Jeg er helt sikker på, at den tryghed, Danmark har brug for i sin økonomiske fremgang, får vi bedst indenfor i stedet for at stå på sidelinjen, i en sidepositon.

For det andet: Jeg er sikker på, at den forsikring, vi deler i fællesskab med de andre, hvis vi går sammen med de andre i fællesskab, er en hundrede procents forsikring mod at blive rendt over ende af international spekulation. Jeg tror ikke, at nogen kan mene, at der i al fremtid vil være sikkerhed for, at der ikke kommer flere internationale valutakriser. Det gør der naturligvis. Det er en forsikring, som sikrer, at Danmark ikke er en lille båd, der gynger på et stort, frådende hav, men er i sikkerhed og i tryghed i et fællesskab med de andre.

For det tredje: En tryghed for at beholde de job, vi har, og det tryggeste grundlag for at videreudvikle de job, vi kan få.

Endelig for det fjerde: Noget med Danmarks selvværd, noget med Danmarks placering internationalt. Danmark kan godt gøre en forskel.

Danmark skal ikke sidde ude på sidelinjen. Danmark kan gøre sig gældende – ikke som en stor militærmagt, men som et land, der ved, hvor vi skal hen, et land, der i kraft af sit eksempel kan inspirere andre, fortælle om vores gode erfaringer og selvfølgelig også om vores mindre gode. Danmarks internationale placering vil være stærkere, hvis vi er sammen med de andre, end hvis vi er alene udenfor.

Og så er der den tredje og sidste bemærkning, som jeg gerne vil gøre i dag: Det er et håb om at få en god debat frem til den 28. september, et håb om, at vores debat er god, saglig, ordentlig, byggende på gensidig respekt og dermed også en god debat, der ikke handler om, hvem der er mest dansk.

Jeg har set, at der er enkelte debattører og partier, der vil tage patent på danskheden. Det må jeg advare meget imod. Der er adskillige, der har forsøgt at definere, hvad danskhed egentlig er. Tag nu bare Halfdan Rasmussen, som i et af sine digte, »Noget om helte«, i femte vers skriver:

»Der er nok af danske helte,
som er danske hele dagen
og går rundt og spænder bælte«

– og så råber de noget, som jeg vist ikke må sige her fra Folketingets talerstol, men alle kender godt digtet.

Vi er alle danske, og vi er det hele dagen, og der er ikke nogen, der er mere danske end andre her i Danmark, og for at man ikke skal være i tvivl, vil jeg gerne fremdrage endnu en kendt dansker, Benny Andersen, som så smukt i sit digt om skabssvenskere definerer, hvad danskhed egentlig er, og jeg citerer fra digtet »Skabssvenskere«:

»Er der noget så dansk som en kartoffel?
Kartofflen stammer fra Sydamerika.

Er der noget så dansk som selve Dannebrog?
Det faldt fra himlen ned engang i Estland
og minder om det schweiziske flag.«

Det er ikke mig, der siger det, det er den berømte Benny Andersen, og så kommer det:

»Klinger noget mere ægte dansk
end musikken til syngestykket Elverhøj?
Komponeret af en tysker med flittig brug
af svenske folkemelodier.«

Og så kommer det afgørende argument med Benny Andersens ord. Pas på, nu bliver det svært:

»Findes der nogen mere danske end danskerne?

Efterkommere af Danerne
en folkestamme i Sverige
invaderede vort land engang i 300-tallet
mens de oprindelige danskere
Herulerne
de ædle og tapre
men talmæssigt underlegne Heruler
blev fordrevet af de grumme svenske Daner
måtte flakke hjemløse om i datidens Europa
i flere hundrede år til det omsider
lykkedes nogle få tusinder af disse
urdanskere
at nå op til Sverige og bosætte sig der
under den tvivlsomme betegnelse *svenskere*.«

Jeg siger det, fordi – ærlig talt – vi skal være her alle sammen, og vi skal også være her alle sammen efter den 28. september, og jeg vil derfor tillade mig i dag at udtrykke det håb, at vi nu ikke slår hinanden i hovedet med, at de, der har ét standpunkt, er sandelig nærmest landsforrædere, og de er i hvert fald ikke danske, og de, der har det modsatte standpunkt, er mere danske end de andre.

Skal vi ikke give hinanden håndslag på i dag, at vi kan være uenige, og det har vi været om mangt og meget, og det er fair nok, men vi måler hinanden på argumentet, vi måler hinanden på måden at føre en debat på, og vi river ikke hinanden noget i næsen om, at den ene er mere dansk end den anden. Vi fører en debat på et ordentligt og på et sagligt grundlag. Det synes jeg ville være så umådelig forfriskende, og det tror jeg i virkeligheden også befolkningen har det bedst med, og som sagt endnu en gang: Danske er vi alle sammen, og ingen er mere dansk end andre; vi er det alle sammen og hele dagen.

Jeg vil slutte med at udtrykke ønsket om, at vi hen over månederne kan få belyst den fælles valuta som den opgave, vi nu har at skulle forholde os til, på en god og en saglig måde, og med disse ord byder jeg op til en god debat i dag.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Det er jo svært at komme efter statsministeren.

Økonomiministeriets og Finansministeriets rapport, som hedder »Danmark og euroen«, analyserer grundigt de opfattelser af fordele og ulemper, der er rejst i debatten, og jeg vil koncentrere mit svar om analyserne af de temaer og spørgsmål, som ofte er blevet fremhævet som ulemper, og jeg har valgt fem temaer ud:

Man siger, at deltagelse i den fælles valuta indebærer, at Danmark opgiver den pengepolitiske suverænitet, og det er jo fuldstændig korrekt. Analysen når frem til, at det reelt kun er Tyskland, som mister sin selvstændige pengepolitik. Danmark har gennem årene fulgt Tysklands pengepolitik, og fra 1999 har vi fulgt euro-området pengepolitik. Og det er vurderingen, at det ikke udgør et problem for Danmarks økonomiske politik, for Danmark har ført fastkurspolitik i de seneste næsten 20 år.

Vi har jo gennem talrige reformer indrettet vores økonomi på at kunne fortsætte fastkurspolitikken, og de selvstændige renteændringer, som Nationalbanken har foretaget i årenes løb, har jo alene været anvendt i forbindelse med valutauro og for at sikre kronens stabilitet.

Man siger også, at deltagelse i den fælles valuta indebærer, at Danmark ikke har mulighed for at devaluere, og det er også ganske korrekt, og at det er en ulempe. Rapporten viser, at vilkårene for valutakurspolitikken i dag er ændret markant i forhold til for 20-30 år siden.

Globaliseringen og de store kapitalbevægelser gør, at valutakursjusteringer ikke er et anvendeligt redskab længere.

I dag er de internationale kapitalbevægelser 70 gange større end udenrigshandelen. For godt et dusin år siden var de 20 gange større, og det viser jo noget om den forandrede virkelighed, som vi lever i. Hvis først man anvender valutakursinstrumentet, altså devaluerer, er det ikke muligt at kontrollere, hvor meget kursen bevæger sig. Det er næsten at sammenligne med, hvis der går hul på en dæmning, så er det meget, meget vanskeligt at styre vandmasserne, der flyder ud.

Alle erfaringerne op igennem 1990'erne viser også, at når markeder pressede valutaerne, så er de i mange tilfælde kommet ud af EMS'en og er blevet placeret på en helt anden kurs, end regeringerne havde håbet at kunne styre imod.

Uden for den fælles valuta er kronen sårbar over for spekulationer, og valutakursusikkerhed giver negative effekter på renter og investeringer og produktion, og rapporten konkluderer:

derer, at der er tungtvejende argumenter for dansk deltagelse i den fælles valuta.

Der siges også, at der er mulighed for at iværksætte økonomiske sanktioner inden for den fælles valuta, hvis Danmark er med, og hvis vi har et uforholdsmæssigt stort budgetunderskud, og det er også korrekt, men det er ikke en ulempe; dér er vurderingen, at det ikke er en økonomisk ulempe.

Danmark fører allerede den finanspolitik, som vi skal føre, hvis vi er med i den fælles valuta. Danmark har ligesom alle de andre EU-lande for længst forpligtet sig til at undgå store budgetunderskud, fordi det er sund økonomisk politik ikke at have det, og fordi Danmark er helt og fuldt med i det, der hedder den anden fase af Den Økonomiske og Monetære Union.

Omvendt kan markedet jo give et land uden for den fælles valuta en form for økonomiske sanktioner via rentestigninger og valutauro, og de omkostninger, som markedet skaber, kan være større eller mindre end de økonomiske sanktioner, som Danmark i givet fald vil kunne pålægges i den fælles valuta.

Der er også krav om prisstabilitet, og det fremhæves ofte som en ulempe, fordi det ses som et modstykke til eller noget, der forhindrer en lav ledighed, men der er ikke en modsætning mellem prisstabilitet og lav ledighed. Danmark har i 1990'erne opnået både lav og stabil inflation, og vi har den højeste beskæftigelse nogen sinde, samtidig med at ledigheden er faldet stærkt. Tankegangen om, at man vedvarende kan opnå høj beskæftigelse ved at have højere inflation, er forkert. Det er et forældet syn og en forkert opfattelse af, hvorledes en moderne økonomi fungerer. Al erfaring og alle undersøgelser viser, at lav inflation i virkeligheden er et vigtigt bidrag til en høj beskæftigelse.

Deltagelsen i en fælles valuta betyder, at vi ikke længere kan føre vores egen økonomiske politik, siger nogle. Jamen finans- og strukturpolitikken skal altså fortsat, også når man er med i den fælles valuta, føres af landene selv. Den fælles valuta ændrer ikke ved arbejdsdelingen mellem pengepolitikken og finans- og strukturpolitikken, sådan som Danmark har gennemført det igennem mange år.

Vi har i Danmark lige siden nationalbankloven fra 1936 valgt, at det skal være den uafhængige nationalbank, der sikrer stabile pengeforhold, og den globale udvikling gør, at sikring

af stabile pengeforhold i dag bedst varetages i Europa af en fælles centralbank.

Som hidtil, nøjagtig som vi kender det, er det fortsat op til Folketinget at sikre stabiliteten af dansk økonomi gennem finans- og strukturpolitikken. Det har Danmark 18 års erfaring med at håndtere under mange forskellige påvirkninger udefra, og jeg kan nævne bare tre, som er fra de seneste år, nemlig Tysklands genforening, Sydøstasienkrisen og sammenbruddet i Rusland. Det er sket, medens vi har ført fastkurspolitik, dvs. uden brug af valutakursjusteringer, og det vurderes i rapporten, at det heller ikke vil være et problem fremover. Danmark har jo igennem 1990'erne gennemført en lang række strukturreformer og har skabt et betydeligt råderum i finanspolitikken med et offentligt budgetoverskud på over 2 pct. af BNP.

Samlet set er de nævnte ulemper ikke økonomiske ulemper for Danmark. Tværtimod er der, som statsministeren har anført, meget tungtvejende argumenter for, at Danmark er med i den fælles valuta, euroen.

Jeg kan godt forstå, at når vi nu er vant til at have kronen og derfor kan have den opfattelse, at det er sørgeligt, at vi i givet fald skal af med den eller bytte den med en anden valuta, er det noget, der optager mange.

På den anden side har vi flere gange i danmarkshistorien skiftet pengene ud. Kronen er kun godt 125 år gammel, og vi fik den som led i en valutaunion med Sverige og Norge. I øvrigt kan jeg fortælle, at der er syv lande i Europa, der også i dag har en valuta, der hedder krone.

Selv om man kan være ked af, at kronen skal skiftes ud, skal man jo ikke glemme, at Danmark får en række fordele ved at gå med i den fælles valuta, og de vigtigste er:

For det første: For et lille land som Danmark, der har en stor udenrigshandel og store internationale kapitalbevægelser, er brugen af valutakursjusteringer ikke en løsning, det er en risiko. Den fælles valuta er den eneste måde, hvorpå Danmark kan få en hundrede procents garanti mod spekulation.

For det andet: Det økonomiske samarbejde i EU og den fælles valuta er de bedste europæiske svar på en række af de udfordringer, som globaliseringen medfører, og Danmark står som resten af Europa også over for disse udfordringer. Den fælles valuta eksisterer i dag, og jeg mener klart, at deltagelse i netop den fælles valuta er den bedste af de muligheder, som Danmark har, når vi skal møde fremtidens udfor-

dringer. Danmark får med dét også indflydelse på de beslutninger, som vi under alle omstændigheder er påvirkede af.

For det tredje: Deltagelsen i den fælles valuta sikrer de bedste rammer for dansk økonomi og beskæftigelse, og det vil være en klar videreførelse af den økonomiske/politiske strategi, der har skabt en af de stærkeste og bedst fungerende økonomier i Europa.

Jeg er glad for og stolt af, at Danmark klarer sig godt, og at vi som et åbent og engageret folk og land kan være med til at forme fremtiden i et stabilt, fredeligt og samarbejdende Europa. Jeg er glad for, at vi kan deltage på lige fod med vores samarbejdspartnere; det er faktisk nyt i Europas historie.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Der er en fælles valuta i Europa. Spørgsmålet er ikke, om der skal være en fælles valuta; den er der. Spørgsmålet er, om Danmark skal være med. Euroen er en realitet, den eksisterer, hvad enten Danmark siger ja eller nej for sit eget vedkommende.

Jeg kan ikke lade være med at føje til uden for, hvad jeg egentlig havde skrevet ned på forhånd, at jeg jo ser, at fru Pia Kjærsgaard optræder som forsvarer for vor stærke krone. Det er en stærk valuta, vi har, heldigvis, men den er stadig væk sårbar, som økonomiministeren udtrykte det. Samtidig må man jo sige, at fru Pia Kjærsgaard jo i hvert fald ikke har bidraget til at gøre den stærk. I 11 år som medlem af Fremskridtspartiet her i salen var fru Pia Kjærsgaard og Fremskridtspartiet altid en del af problemet, aldrig en del af en løsning, og det gentager sig jo nu i Dansk Folkeparti. Så jeg synes ikke, at fru Pia Kjærsgaard med rette kan tage æren af, at Danmark har en stærk valuta. Den er skabt på hårdt arbejde af skiftende regeringer igennem 1980'erne og 1990'erne og er i disse år jo blevet en valuta, som virkelig klarer sig godt, men som stadig væk er sårbar.

Det er mit udgangspunkt, at Danmark hører naturligt hjemme i det europæiske samarbejde. Vi har deltaget aktivt, siden vi blev medlem i 1973. Vi har været med til at præge også den europæiske udvikling med danske værdier i en periode med store forandringer og store omvæltninger. Gode danske synspunkter har fundet vej ind i EU-samarbejdet. Det gælder til eksempel en del af de forbedringer, som trådte i kraft med Amsterdamtraktaten, f.eks. om miljø og åbenhed. Men det gælder også og især be-

slutningen om at udvide EU med de nye demokratier i Central- og Østeuropa. Lige fra starten har Danmark været centralt placeret i udvidelsen.

Det startede under det danske formandskab i 1993, i juni 1993, hvor man vedtog de såkaldte København-kriterier, som fortsat er pejlemærkerne for nye medlemmer. København-kriterierne er indgangsbilletten til at kunne søge om medlemskab i Den Europæiske Union.

Dengang besluttede EU principielt at være en åben organisation, som alle europæiske lande kunne blive medlemmer af, hvis de opfyldte visse fundamentale betingelser om at have en markedsøkonomi og om at være et demokrati, en retsstat, der også respekterer nationale mindretal. Det er indholdet af København-kriterierne skabt her i København, som den dag i dag er den afgørende prøvesten for, om man kan blive medlem af EU.

Beslutningerne i 1997 i Luxembourg og beslutningerne i Helsingfors i 1999 bar også vores præg. Danmark fik her gennemført det, som vi hele tiden gerne har villet, nemlig at EU skulle optage forhandlinger med samtlige de central- og østeuropæiske lande på lige fod. Det skal ikke være os – de 15 – der bestemmer, hvilke og i hvilken rækkefølge andre lande skal være medlemmer hos os; det bestemmes ved forhandlingsbordet. Afgørende er, hvor langt og hvor godt de pågældende lande er kommet i deres egen politiske og økonomiske reformproces.

Det er en sejr for danske synspunkter og nok et af de områder, hvor vi har været i stand til at præge den europæiske diskussion mest. Vi skal fortsat være med til at præge udviklingen hen imod det, som er målet, nemlig et åbent og helt Europa.

Europa gennemgår store ændringer i disse år. Den kolde krig er ophørt. Globaliseringen og den teknologiske udvikling har inden for et tiår forandret Europa, og det europæiske samarbejde udvikler sig dynamisk. EU står over for sin hidtil største udfordring, nemlig at skabe et helt og udelt Europa til gavn for de nye medlemslande, men jo også til gavn for et land som Danmark. For et land som Danmark betyder udvidelsen øget stabilitet og øget sikkerhed.

Udvidelsen er det centrale tema, men står ikke alene. Der er en omfattende dagsorden for det europæiske samarbejde. EU-medlemskabet indebærer, at også de central- og østeuropæiske lande deltager i samarbejdet om den fælles va-

luta, når de opfylder de økonomiske krav helt på lige fod med øvrige EU-lande.

Det er et klart politisk mål for alle ansøgerlandene hurtigt at bringe sig i en position, hvor de kan deltage i samarbejdet. De central- og østeuropæiske lande ønsker ikke et andenklassesmedlemskab; de ønsker at påtage sig medlemskabets fulde rettigheder og pligter. Efter årtier med centralisme og planøkonomi ønsker de at være jævnbyrdige partnere i Europa. De vil deltage på lige fod i alle dele af det europæiske samarbejde.

Her er den fælles valuta en vigtig del i EU's forberedelse til de udfordringer, EU står over for. Kun et velforberedt og et sammenhængende Europa kan på samme tid klare at optage de central- og østeuropæiske lande, udvikle deres samfund i retning af europæiske velfærdsstater og være rustet til konkurrencen fra f.eks. USA og Asien. Den fælles valuta skaber tryghed og stabile rammer. Det er nødvendigt for at udnytte de muligheder, som globaliseringen bringer med sig.

EU styrkes i disse år indadtil og udadtil. Formålet er at sætte EU-landene i stand til at håndtere fælles udfordringer. Det er vigtigt at indse, at den europæiske dagsorden er et hele. En række sideløbende processer er med til at tegne det samlede billede. Vi er på vej mod det hele og det åbne Europa, som er Danmarks interesse.

Europa har ændret sig siden folkeafstemningen den 18. maj 1993. 11 EU-lande har indført den fælles valuta, Grækenland er på vej, og den græske befolkning har netop bekræftet kursen.

Udvidelsen af EU med de central- og østeuropæiske lande er lagt i faste rammer. Den fælles valuta er et led i en samlet bevægelse, som også har betydning for udvidelsen.

Forhandling

Anden næstformand (Henning Grove):

Ordføreren for forespørgerne til F 51, hr. Claus Larsen-Jensen.

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg forstår godt, at mange mennesker lige nu er søgende og dybt optaget af konsekvenserne af, at Danmark siger ja eller nej til at deltage i den sidste fase af Den Økonomiske og Monetære Union og den fælles valuta.

Det er en fantastisk vigtig afgørelse for os som folk og som samfund. Derfor finder vi det i Socialdemokratiet afgørende, at beslutningen tages på et så velfunderet grundlag som muligt og ikke bare på grundlag af løsevne påstande om, at siger vi ja, så fører det til Danmarks undergang, som et nej til alting, som bevægelserne ganske som ved alle tidligere folkeafstemninger også denne gang har rullet frem som et skræmbillede.

Regeringens rapport giver et sagligt grundlag for denne debat, og vi kan fuldt ud tilslutte os de tre ministres redegørelser.

For Socialdemokratiet er der to afgørende spørgsmål i forbindelse med den fulde tilslutning til ØMU'ens sidste fase og en fælles valuta. For det første: Hvad gavner befolkningen og Danmark bedst på kort og på lang sigt? For det andet: Hvordan kan vi som danskere bedst og stærkest muligt påvirke udviklingen i Europa med de ideer og værdier, som vi har bygget vores eget samfund op om? Er det ved aktivt at være med til at beslutte os for de vilkår, som vi under alle omstændigheder økonomisk og politisk skal leve under, fordi vi er så dybt afhængige af at handle og samarbejde med de andre lande, eller er det ved at slå ring om os selv i et håb om, at vi så er helt uafhængige af, hvordan udviklingen går i resten af Europa?

Det er her, den politiske hovedskillelinje går. Vi er ikke i tvivl. Kun ved at kombinere den stærke politiske indsats, som vi gør i Danmark, med et udsyn til Europa og resten af kloden, kan vi reelt i dagens verden, hvor alt vedrører alle, trygt, stabilt og langsigtet forfølge vores egne mål og interesser som danskere. Det udvider, det indskrænker ikke vores indflydelse og reelle suverænitét som danskere og som land. Danmarks interesser, politiske indflydelse, økonomi, beskæftigelse, velfærdssamfundets fremtid og trygheden om vores hjemlige beslutninger herom styrkes. Danmark svæver ikke frit i himmelrummet. Tre fjerdedele af Danmarks handel er med EU-landene. Vi er stærkt afhængige af deres udvikling og beslutninger.

Som tidligere sagt er 11 lande med i valutaen. Grækenland står i kø, og de øst- og central-europæiske lande, der ønsker medlemskab, ønsker ikke et discountmedlemskab; de vil være fuldgældige medlemmer og dermed også af euroen så snart som muligt.

Den fælles valuta er altså ikke et teoretisk projekt. I fællesskab træffer de 11 nuværende lande beslutninger om den penge- og rentepo-

litik, som lægger rammerne også for Danmark. For første gang nogen sinde har vi som danske-re chancen for at få direkte indflydelse på disse vilkår. Hovedspørgsmålet er, om vi vil have denne direkte indflydelse, eller om vi blot passivt vil sejle i kølvandet på de andre.

Danmark opfylder i forvejen ØMU-kravene, fordi det er simpelt og sund økonomisk fornuft for os selv, og med EU's beskæftigelsesstrategi er kravet om fuld beskæftigelse i EU i dag reelt et ekstra konvergenskrav. Med den stærke økonomiske situation, vi har i Danmark, har vi de allerbedste forudsætninger for at placere os stærkt i forhold til de fælles beslutninger i EU såvel generelt, som når det gælder penge- og rentepolitikken. Det styrker fundamentet under vores økonomi. Det fjerner risikoen for spekulation og usikkerheden. Det bliver mere attraktivt at investere i Danmark.

I Danmark har vi i det 20. århundrede skabt et samfund byggende på demokrati, social tryk-ghed og velfærd, høj velstand og beskæftigelse med en stærk offentlig og privat sektor i et samspil. I dagens verden med stadig flere grænseoverskridende problemer er det at deltage i et forpligtende samarbejde i Europa og globalt ikke en trussel imod nationalstaten og suveræniteten. Nej, det er selve forudsætningen for, at vi på én gang kan styrke fundamentet under det Danmark, vi holder af, og sammen med andre lande skabe demokratiske spilleregler på de grænseoverskridende områder, så vi ikke undergraves af valutaspekulationer og andre handlinger uden for demokratisk kontrol. Det er hovedopgaven at give det svar i det 21. århundrede. Med ØMU'en og den fælles valuta har vi i fællesskab et redskab, der kan styrke os til at magte denne opgave, herunder udvidelsen.

Det danske velfærdssamfunds fremtid er ikke truet af ØMU'en og den fælles valuta. Det, der tværtimod er ved at ske, er, at de danske og nordiske velfærdssamfunds ideer er ved at blive fælles værdier for udviklingen i Europa. Andre folk og nationer i Europa sidder ikke på lur for at kaste sig over Danmark. De ser os snarere som et forbillede for det samfund, de ønsker at udvikle hos sig selv, og de ser EU som et fælles middel til at nå målet.

Afslutningsvis skal jeg stille spørgsmålene: Hvorfor skal Danmark vælge at holde sig udenfor, mens resten af Europa står i kø og på hovedet for medlemskab af EU og fuld tilslutning til ØMU'en og en fælles valuta? Tror no-

gen, at de andre EU-lande og de lande i øst- og centraleuropa m.fl., der søger om optagelse, frivilligt ville stå i kø, hvis konsekvensen heraf ville være deres nedlæggelse som selvstændige nationer? Naturligvis ikke.

Som gammel sø- og handelsnation har vi store erfaringer for at have udsyn, at tage ved lære udefra, at vinde gehør for vores synspunkter, at kombinere egne egoistiske købmandsinteresser med selv de flotteste idealer. Det bør også gælde, når vi skal træffe beslutning den 28. september. Et ja er efter vores mening bedst for Danmark både på kort og på lang sigt.

På vegne af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, CD og Det Radikale Venstre skal jeg fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget noterer sig regeringens rapport »Danmark og euroen – Konsekvenser ved forskellig tilknytning til eurosamarbejdet«, der er en saglig og kvalificeret opfølgning på Folketingets vedtagelse den 8. december 1998.

Folketinget tager samtidig regeringens redegørelse i forbindelse med forespørgselsdebatten til efterretning.

Folketinget opfordrer regeringen til med udgangspunkt i redegørelsen fortsat at bidrage til en nuanceret og alsidig debat om konsekvenserne af Danmarks fulde tilslutning til ØMU'en og den fælles valuta.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 70).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Jeg har foreløbig fem korte bemærkninger.

Først hr. Holger K. Nielsen og derefter hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Der var en ting, som manglede i hr. Claus Larsen-Jensens tale. Det var: Hvorfor skal vi egentlig have en folkeafstemning?

Hvis vi går tilbage til valgkampen i 1998, kan vi jo alle sammen huske, hvordan Socialdemokratiet lovede vælgerne, at hvis de genvalgte den socialdemokratiske ledede regering, kunne man garantere for, at de fire undtagelser ville

stå uantastede, og at der ikke ville komme nogen folkeafstemning.

Faktisk har hr. Claus Larsen-Jensen selv fulgt det løfte op, som han gav vælgerne i marts 1998. I en artikel i Aktuelt 2. november 1998 skriver hr. Claus Larsen-Jensen følgende: »Der er samtidig givet befolkningen en garanti om, at der ikke foreløbig vil komme en ny folkeafstemning. Den garanti ønsker vi i Socialdemokratiet at holde fast i. Det eneste, der i de kommende år kan vælte dette synspunkt, vil efter min mening være, hvis aftalen med eurolandene viser sig ikke at kunne sikre den danske krone. Men i så fald vil der foreligge en ny tvangssituation, hvor grundlæggende interesser vil være på spil for den danske befolkning.«

Hvad er det for grundlæggende interesser, der står på spil i øjeblikket? Hvad er det for en tvangssituation, vi er kommet ud i i øjeblikket, som kan begrunde, at hr. Claus Larsen-Jensen og Socialdemokratiet er løbet fra det løfte, de gav i marts 1998, og som blev fulgt op i november 1998?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Lad mig sige, at jeg synes, at det forslag til vedtagelse, som hr. Claus Larsen-Jensen nu har fremsat, simpelt hen er en hån mod almindelig sund fornuft: Først sætter man regeringens embedsmænd til at lave et totalt ensidigt partsindlæg i debatten, og derefter vil man så have Folketinget til at vedtage, at dette partsindlæg er sagligt. Det er statsgodkendt saglighed, sådan som man også havde det i sin tid i Sovjetunionen; da lod man også staten godkende, hvad der var sagligt og usagligt.

Jeg synes ikke, det er rart at se på. Én ting er, at man laver et ensidigt partsindlæg, hvor man skønmaler euroen og udmaler rædsler, hvis vi stemmer nej – det har Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre naturligvis lov til at gøre; de må jo deltage i debatten på det niveau, som de kan præstere – men at sætte Folketinget til at godkende det som sagligt, synes jeg er en hån mod almindelig sund fornuft.

Derfor bliver jeg for at rette op på tingene nødt til at fremsætte følgende:

Forslaget til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at regeringen ikke i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten om Danmark og euroen har efterlevet Folketin-

gets vedtagelse af 8. december 1998 om at belyse fordele og ulemper for Danmark i forhold til forskellige former for tilknytning til euro-samarbejdet, opfordrer Folketinget regeringen til at overlade til regeringspartierne selv at overtage udarbejdelse og betaling af de planlagte efterfølgende propagandapjecer.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 71).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne følge det spørgsmål lidt op, som hr. Holger K. Nielsen stillede den socialdemokratiske ordfører:

Er det ikke korrekt, og kan vi ikke få bekræftet det her i dag, at Socialdemokraterne afgav i stribevis af løfter både forud for folketingsvalget i marts 1998 og også umiddelbart efter afstemningen om Amsterdamtraktaten den 28. maj, hvor bl.a. statsministeren er citeret for at sige, at der ville komme til at gå mange, mange år endnu, før vi skulle ind i nye folkeafstemninger om EU-forhold?

Kan vi ikke bare under den her debat, så vi har det lysende klart, få bekræftet af den socialdemokratiske ordfører, at det ikke skortede på den slags udsagn fra Socialdemokraterne for at genvinde regeringsmagten og for efter afstemningen den 28. maj om Amsterdamtraktaten at berolige danskerne? Og kan vi så ikke på den baggrund få klart at vide, hvad i alverden der så er sket fra da og til nu, der skulle begrunde, at nu er verden helt, helt anderledes?

Vi vidste jo godt, at euroen ville blive en realitet, vi vidste jo godt, at den ville komme som en fysisk enhed, vi vidste jo godt, at der var lande, der arbejdede i den retning, men Danmark havde jo markeret, Danmark havde sagt, at vi ikke ønskede at være med, og den melding fra befolkningen stod Socialdemokratiet efter eget udsagn vagt om i 1998, men ikke her i 2000.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

På JuniBevægelsens landsmøde sagde Jens Peter Bonde, at man helst ikke skulle tale om indholdet af euroen og den afstemning, vi skal have. Jeg kan konstatere, at der sådan set er et

par partier her i Folketinget, der heller ikke synes vi skal det, men hellere end gerne vil så mistillid, tale om utroværdighed, tale om løftebrud og ovre i den saglige ende her, altså i papnæseland, gå ud og bruge den type argumentation.

Jeg synes, vi skulle gå ind til kernen af, hvad det er, der gavner den danske befolkning bedst, hvad det er, der gavner danske arbejdspladser bedst, hvad det er, der bedst gavner os som samfund. Det ansvar, vi har påtaget os, og som enkelte andre ikke vil være med til, er, at vi har regeringsansvaret i det her land og skal tage hensyn til, hvordan og hvorledes udviklingen rent faktisk går i dette land, at der en dag efter denne skal tages hensyn til landets økonomi, så vi kan sikre befolkningen høj velstand, kan sikre en finansiering af det velfærdssamfund, som vi alle sammen er voldsomt optaget af.

Jeg vil sige til hr. Holger K. som direkte svar på citatet: Heldigvis har vi ikke en tvangssituation, som kunne have været et valutastormløb. Det, der er det nye, er, at vores bedømmelse er, at vi rent faktisk har bedst gavn af, at vi træffer en beslutning af hensyn til os selv, vores egen økonomi, vores egne fremtidige muligheder som samfund. Det ansvar påtager vi os som regeringspartier, og så kan hr. Holger K. Nielsen selvfølgelig hygge sig med, hvad vi har sagt og skrevet. Det står vi ved, men sagen er, at politisk bedømmer vi, at det er en rigtig beslutning på nuværende tidspunkt.

Så vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen: Stort set alle ja-argumenter, stort set alle argumenter, der ikke er i overensstemmelse med Enhedslistens argumenter, er jo statsbetalt propaganda, skræmmekampagner osv. Det er jo svært at tilbagevise det andet end ved at sige, at det er et politisk synspunkt, det er også et partsindlæg og det må selvfølgelig stå for de pågældendes regning.

Jeg har ikke flere kommentarer som svar på de foreløbige indlæg.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Jeg vil for så vidt også prøve at udfordre den socialdemokratiske ordfører intellektuelt:

Hvis man har levet et langt liv, så er det meget sjældent, man står med et punkt i verden, som der kun er fordele knyttet til. Nu har vi hørt tre ministre og den socialdemokratiske ordfører sige: Der er kun fordele, der er kun

fordele, der er kun fordele – sådan talt lidt til de følsomme og de måske lidt ubegavede, der ikke er i stand til at forstå det bastante budskab. Der er kun fordele, der er kun fordele, der er kun fordele. Hr. Claus Larsen-Jensen formåede ikke at nævne en eneste overvejelse.

Må jeg ikke godt spørge: Er der ikke knyttet bare én overvejelse om ulemper til det her? Ikke en eneste? Er der ikke ét sted, bare ét, hvor den socialdemokratiske ordfører synes det vil være en fordel at opretholde den nuværende tingenes tilstand?

Jeg skal ikke bevæge mig ind i perlerækken af citater fra ministre for 2 år siden, men der var en perlerække også af her tilstedeværende, der stod op og sagde: Vi er garantien i de næste 4 år for, at forbeholdene bliver der ikke pillet ved. Hvorfor så slet ingen tvivl i dag?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Hr. Claus Larsen-Jensen vil gerne være saglig, og det vil jeg også gerne. Jeg vil spørge, hvordan han på linje med statsministeren og økonomiministeren kan sige, at det er det vante og det kendte, der fortsætter, hvis man siger nej til kronen og altså ja til euroen, når der ikke i den redegørelse, som vi taler om i dag, gives tal på, hvad det koster at omstille sig fra kronen til euro. Man har nævnt noget med Finland, men hvad det koster af milliarder af kroner – og det er dog en omkostning – står der ikke noget om.

Der står intet i rapporten heller om det prischaos, der opstår om 4 år, hvis vi siger ja til euroen og nej til kronen. Når kronepriserne forsvinder, og vi alene har euro, når lønninger, pensioner og priser alt sammen udbetales og udmåles i euro, hvilken kontrol har vi så med, at erhvervslivet ikke benytter chancen til at hæve priserne i forhold til, hvad de skulle være, hvis man regnede efter? Intet, ikke ét ord i rapporten, om det.

Og så nævner hr. Claus Larsen-Jensen heller ikke, at går vi ind i det her, så kan vi, hvis vi ikke fører den finanspolitik, som EU synes vi skal, blive pålagt bøder. Det kan vi ikke, når vi står udenfor.

Og så endelig til sidst: Rapporten nævner dog, at man i Finland har opbygget såkaldte bufferfonde, som man vil sætte ind for at undgå problemer med beskæftigelsen, fordi man er med i euroen. Er der ikke problemer i det her?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg spurgte hr. Claus Larsen-Jensen, hvilken tvangssituation der foreligger nu, som kan begrunde en folkeafstemning. Jeg fik et svar, der gik på noget med papnæser og Jens Peter Bonde og JuniBevægelsen, og jeg ved ikke hvad. Jeg synes, at det er et sølle svar af hr. Claus Larsen-Jensen at komme med.

Hr. Claus Larsen-Jensen siger, at vi så kan hygge os med, hvad der er blevet sagt tidligere. Jeg garanterer for, at det ikke er spor hyggeligt at læse, hvad hr. Claus Larsen-Jensen og andre sagde i 1998. Jeg synes, at det er ret uhyggeligt at se på, hvordan man sagde én ting i 1998 og siger noget andet i dag. Hvordan kan vælgerne dog tro på, hvad Socialdemokratiet siger i dag, når det så kort tid efter, når det halvandet år efter siger det stik modsatte? Hvordan kan noget menneske have nogen som helst tillid til, hvad regeringen, hvad Socialdemokratiet, hvad hr. Claus Larsen-Jensen siger på denne talerstol i dag, når man kan regne med, at de om godt et år siger det stik modsatte?

Måske skal forklaringen findes i noget, som hr. Claus Larsen-Jensen sagde til Politiken, som også tog det her spørgsmål op. Han blev konfronteret med de her brudte løfter, og så sagde hr. Claus Larsen-Jensen, at han er ret ligeglad med, hvad der blev sagt i 1998. Jamen hvordan kan en socialdemokratisk ordfører dog sige sådan noget?

Kan vi virkelig tro på noget som helst fra den socialdemokratiske ordfører, når han på den måde går ud og siger det stik modsatte i dag i forhold til, hvad han sagde i 1998?

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Til hr. Villy Søvnald vil jeg sige: Det er da klart, at rapporten er regeringens rapport efter anmodning fra Folketinget i 1998.

Der er i rapporten opremset en række fordele og ulemper. Så kan man være enig eller uenig i konklusionen i forhold til dem. Det er jo derfor, vi har den politiske debat. Og jeg vil gerne sige, at selvfølgelig er det op til et hvilket som helst parti at afgøre sin holdning med sig selv og veje fordele og ulemper om imod hinanden. Og vi har vejet dem op i forhold til hinanden og finder, at fordelene er absolut størst. Sådan er det. Det er en politisk vurdering, og den afhænger af ens syn på de her sager.

Til hr. Frank Dahlgaard om, hvad det koster at omstille sig: Jeg havde nær sagt, at jeg synes, der er noget meget større på spil i denne her diskussion end diskussionen omkring omstillingen rent praktisk. Alle de øvrige lande, som er forud for os på det her område, er jo i fuldt sving med det. Finland har udgivet sådan en lille pjeces – jeg tror, den er på 12 eller 16 sider, som er til at læse, fordi den også er udgivet på svensk – som gennemgår rent praktisk: Hvad betyder det for pensionere? Hvad betyder hele den her omstilling område for område? Og det er sådan set ikke voldsomt kompliceret, andet end at det kan vi nok også godt magte.

Priskaos? Det tror jeg nu ikke på. Der er masser af områder i landet, hvor man kører med dobbelt valuta. Jeg har lagt mærke til Vestkysten og Bornholm med tyske D-mark.

Men så vil jeg gerne sige til hr. Frank Dahlgaard: I bilagshæftet her, det lille tynde, er der jo på side 8 og 9 et helt afsnit, der handler om vekselomkostninger. Det vil jeg ikke citere fra; jeg vil bare henvise til det. Der er faktisk opgjort vekselomkostninger, fordele og andet, hvor besparelserne rent faktisk er større end omkostningerne.

Til hr. Holger K. Nielsen: Det, jeg sagde, var, at vi heldigvis ikke er i en tvangssituation. Det, jeg tænkte på, da jeg skrev og sagde det på daværende tidspunkt, var en valutastorm i forhold til den danske krone. Det, der er årsagen til, at vi tager fat på det nu, er, at vi siger, vi faktisk mener, at økonomisk og politisk er det rigtigst for Danmarks udvikling, at vi træffer den beslutning, og det er derfor, vi gør det. Og det er ikke et spørgsmål om, at man ikke kan have tillid. Politik er nu engang også noget, der udvikler sig.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Politik er noget, der udvikler sig. Men det vidste statsministeren vel også godt i marts 1998, da han på et møde med Venstres formand bl.a. ønskede at sætte trumf på for at overbevise befolkningen om, at man skulle genvælge den socialdemokratiske ledede regering, og sagde, at dér er deres vej og dér er vores vej osv., og lige pludselig stod og viftede med et telegram, der handlede om, at Venstres formand såede tvivl om forbeholdene.

Og hvad ønskede statsministeren så at gøre? Så ønskede statsministeren at udstede en garanti over for vælgerbefolkningen. Hvis man

genvalgte den socialdemokratisk ledede regering, så garanterede den befolkningen, at forbeholdene bestod i valgperioden.

Valgperioden er vi stadig væk inde i. Det, at tiden går og tingene udvikler sig, kan jo ikke komme bag på Socialdemokraterne; det ved vi jo alle sammen, og det ved man jo også, når man udsteder sådan et løfte. Hvordan hænger det løfte sammen med det brud på det løfte, man så foretager nu? Hr. Claus Larsen-Jensen har ikke givet noget svar endnu.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg må indrømme, at det sådan er på nippet til, at jeg godt kan gå hen og blive lidt småtræt af denne her debat, allerede inden den er kommet i gang, når jeg tænker på, hvordan det ene skrækszenario bliver oprullet efter det andet. Mit skrækszenario i denne her debat er sådan set, at befolkningen bliver taget som gidsel i henholdsvis jasisgeres og nejsigeres skrækszenarier om, at enten et ja eller et nej må føre til en national katastrofe.

Jeg synes, at hr. Claus Larsen-Jensen på ét punkt nærmer sig et skrækszenario, som jeg synes det er træls at måtte høre på og lægge øre til: når han siger, at vi skal sikre høj velstand og høj velfærd – underforstået, at hvis det bliver et nej den 28. september, ja, så har vi ikke længere høj velstand og velfærd. Er det virkelig, hvad hr. Claus Larsen-Jensen rent faktisk mener?

Det synes jeg kunne være rart at få bekræftet, for jeg mener, at uanset om det bliver et nej eller det bliver et ja, så får det ikke katastrofale konsekvenser for Danmark, hverken som fædreland eller i økonomisk forstand. Jeg synes, vi gør os selv og befolkningen en tjeneste, hvis vi trækker debatten op på et niveau, hvor vi rent faktisk giver folk mulighed for at tage stilling og bruge deres sunde fornuft i stedet for at blive taget som gidsler i det her skrækszenariespil.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Claus Larsen-Jensen, om jeg ikke har ret i, at der er tale om et vildskud ud over alle grænser, når nejsigerne påstår, at den ØMU-rapport, der kom fra regeringen for et par dage siden, skulle være et forsøg på folkeforførelse. Har jeg ikke ret i, at alene denne rapport's omfang, 557 sider med alverdens tekniske detaljer, betyder, at det ikke er

noget, som er gangbart i forsamlingshusene, men at ideen med rapporten fra regeringen netop er, at det så er politikerne, altså her i Folketinget, der skal videreføre den politiske debat ude i alle kroge af landet?

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg underer mig sådan lidt over den store forbrødring mellem hr. Kristian Thulesen Dahl og hr. Holger K. Nielsen, hvad angår mistillidsrklæringer. Og jeg vil gerne sige til hr. Kristian Thulesen Dahl: For det første er der tale om citater brugt i en forkert sammenhæng, og for det andet er det lodret forkert. Hvorfor kan vi ikke få en indholdsmæssig debat om det, vi skal stemme om, Danmarks tilslutning til ØMU's tredje fase og den fælles valuta? Det er det, danskerne skal tage stilling til, og ikke alt muligt andet udenomssnak.

Så vil jeg sige til hr. Jann Sjursen: Jeg er ked af, hvis det, jeg har sagt, kunne misforstås på den måde, at vi går fra et paradys til det modsatte, hvis vi får et nej. Det har jeg ikke sagt. Jeg har ikke sagt, at det betyder, at dansk velstand og velfærd undergraves – hvis det ligesom var det, der lå i spørgsmålet. Nej, det, jeg siger, er: Det, vi er optaget af, er, at med det stærke fundament, vi har i Danmark med den europæiske udvikling, der er i gang, er det vigtigt for Danmark, at vi placerer os yderst centralt sammen med de lande, som er omdrejningspunktet for den økonomiske og politiske udvikling i Europa af én eneste grund: for at gavne os selv som det første og for det andet at bidrage aktivt til, at det faktisk går rimelig fornuftigt og godt i hele Europa.

Og til fru Charlotte Antonsen: Jeg kan bekræfte de bemærkninger. Jeg kunne næsten fristes til at sige, at i hvert fald burde rapporten være et tungtvejende argument, når man ser på tykkelsen og vægten i forhold til debatten. Men det er da klart, at det her jo er et dokument, som vi skal bruge i den politiske debat på Christiansborg. Det er et dokument, som de folk, der går tættere på de hele den her euro-diskussion og ØMU-diskussion, skal have lejlighed til at bruge, og så er det vores opgave i den politiske debat både her og med befolkningen at gå ud og formidle de budskaber, der ligger.

Så det kan jeg bekræfte.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg udfrittede i den tidligere korte bemærkning hr. Claus Larsen-Jensen i spørgsmålet, om der slet ikke eksisterer fordele i den socialdemokratiske ordførers univers ved den nuværende situation.

Masser, blev der sagt, og jeg tror endda, det blev medgivet af hr. Larsen-Jensen, at ulemperne eksisterer. Det er vel det tætteste, vi overhovedet kommer på det. Men hvorfor bliver de så aldrig udtrykt? Hvorfor bliver ulemperne aldrig udtrykt i en ordførertale? Det er vel det, der giver alvorlig tvivl om, hvad det er for et ærinde, hr. Claus Larsen-Jensen er ude i.

Må jeg så godt sige, hvorfor det er interessant i dag, at hr. Claus Larsen-Jensen siger: Lad nu være med at erindre om den lidt triste fortid, der ligger 2 år tilbage, for vi har bedst af at glemme alle sammen, hvad der blev sagt – når vi nu får en meget sikker erklæring fra den socialdemokratiske ordfører, der siger, at velfærdsstaten bliver uberørt af det her: Tag den med ro! Den danske, skattefinansierede velfærdsmodel bliver ikke berørt.

Hvad nu, hvis der igen om 2 år sker et herresving fra Socialdemokratiets side, så man siger: Jamen det var vores opfattelse for 2 år siden, men vi kan se i dag, at vi tog fejl? Kunne man ikke forestille sig den seance, at man, ligesom man mener noget andet på det her punkt 2 år efter, mener det fundamentalt modsatte om velfærdsstaten om 2 år?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Tingene udvikler sig, siger hr. Claus Larsen-Jensen, og det lyder jo ret filosofisk, og det må man tænke meget over.

Ja, tingene udvikler sig. Det er jo også derfor, jeg har stillet det her spørgsmål nu indtil flere gange: Hvad er det for en ny situation, der kan nødvendiggøre den her folkeafstemning? Jeg har ikke fået et svar endnu.

Hr. Claus Larsen-Jensen sagde eller skrev i 1998: »Det eneste, der i de kommende år kan vælte dette synspunkt, vil efter min mening være, hvis aftalen med eurolandene viser sig ikke at kunne sikre den danske krone.« Jamen den danske krone er da sikret. Der er ikke sket noget på det punkt. Det er vi da glade for selvfølgelig, men hr. Claus Larsen-Jensen skrev: »Det er kun, hvis der kommer et pres på den

danske krone, at der ligger et sagligt grundlag for at foretage en ny folkeafstemning.«

Jeg synes, at det her er vigtigt også at få et svar på det, som hr. Claus Larsen-Jensen siger til Politiken den 12. marts 2000: »Jeg er ret ligeglad med det, der blev sagt i 1998«.

Jamen jeg tror ikke, at vælgerne er ligeglade. Vi får det ene løfte efter det andet i den her folkeafstemningskampagne. Vi har fået en rapport, som helt, helt ensidigt siger, at der kun er fordele ved medlemskabet, og helt, helt ensidigt siger, at der kun er ulemper, hvis vi siger nej. Hvordan kan vælgerne da tro på det, når vi ser så store svingninger i, hvad der bliver sagt fra den socialdemokratiske side, når vi ser så store forskelle på, hvad man siger den ene dag og mener den næste? Hvordan kan de danske vælgere så overhovedet tro på alle de forsikringer, der bliver afgivet denne her gang?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Hr. Claus Larsen-Jensen vil gerne spille rollen som den saglige debattør, og så vil jeg spørge: Hvordan kan han så fremsætte et forslag til vedtagelse her om, at rapporten på 567 sider er saglig og kvalificeret, når den ikke indeholder et tal for, hvad omstillingsomkostningerne er?

Det er nemlig ikke rigtigt, som hr. Claus Larsen-Jensen siger, at det tal findes på side 8 og 9 i rapportens bilag. Jeg har læst det hele igennem. Det gør det ikke, det findes ingen steder. Jeg stillede det spørgsmål gennem Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg for præcis 4 måneder siden: Hvad koster det her? Hvad er erfaringerne fra Finland, Irland, Holland og Østrig? Vi har ikke fået svar endnu.

Og for det andet: Hvordan kan hr. Claus Larsen-Jensen betegne rapporten som saglig og kvalificeret, når der ikke overhovedet er beskrevet, hvad der skal ske, når vi ikke længere har to valutaer, nemlig kronen og euroen, men om 4 år alene euroen, med de hundredetusindvis af priser, som vi ikke aner om er rigtigt fastsat?

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg ved ikke, hvor meget vi kan komme videre i forhold til de her ting. Altså jeg kan forstå, at der er nogle, der hellere vil tale om alt muligt andet end det, der er indholdet; fair nok, jeg kan også finde mange citater fra mange forskellige mennesker, som kan være ret interessante.

Jeg har svaret på de spørgsmål, hr. Holger K. Nielsen har stillet tidligere, så det vil jeg ikke bruge yderligere tid på.

Så vil jeg sige til hr. Frank Dahlggaard om vekselomkostninger: Det er rigtigt, at de ikke er opgjort særskilt i forhold til erhvervslivet i Danmark, men der er en opgørelse på side 120 i rapporten, som siger, at omkostningerne i Finland ligger på omkring 2,5 mia. kr., og hvis man prøver at sammenligne størrelser og andet, så kan man formentlig få en pejling i den retning.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er jo klart, at det bliver en vanskelig debat at føre, hvis ikke den socialdemokratiske ordfører vil gå ind i nogen dialog eller nogen samtale omkring de ting, det her handler om. De ting, der bliver spurgt om, er det vel ganske legalt at spørge om, nemlig hvad i alverden der er ændret så fundamentalt siden 1998, at man nu ønsker at bryde et af de største valgløfter, man gav i den folketingsvalgkamp, der var i marts 1998.

Jeg tror ikke, der er ret mange, som fulgte med i den valgkamp, som ikke er klar over, at et af de løfter, som virkelig blev understreget og markeret som en af de afgørende forskelle på, om man fik en regering bestående af partier ledet af Venstre eller man fik en socialdemokratisk ledet regering, var, at hvis man valgte den sidstnævnte, så havde man en garanti for, at forbeholdene bestod de næste 4 år, i valgperioden. Det havde man en garanti for. Kan vi ikke bare få hr. Claus Larsen-Jensen til at bekræfte, at sådan var det?

Så kan der jo være alle mulige forklaringer på, at tingene udvikler sig, som det så spøjst nævnes, og hvad man ellers ønsker at bruge som begrundelse for, at man har skiftet holdning, men det sidste svar, der kom fra hr. Claus Larsen-Jensen, skulle indikere, at de citater, vi henviser til om den her garanti, skulle være lodret forkerte. Det er der i hvert fald ikke belæg for; tværtimod var garantierne desværre meget, meget stålfaste og meget, meget klare.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Når man nu vil have, at man sådan statsligt skal vedtage, at regeringens rapporter er saglige, så vil jeg gerne spørge hr. Claus Larsen-Jensen: Hvorfor er der i den rapport udeladt en

nærmere redegørelse for den harmonisering af socialpolitikken i Danmark og EU, som vil være den uundgåelige konsekvens af et eventuelt medlemskab af euroen? Vi ved jo alle sammen, hvad der foregår under forberedelsen af regeringskonferencen, der skal afsluttes med en ny unionstraktat til december, en ny unionstraktat, hvor landene mister veto retten på afgørende spørgsmål om social- og arbejdsmarkedspolitik; det ved vi jo godt vil ske.

Det er også nævnt i rapporten, at der er sådan en regeringskonference, men de dybtgående konsekvenser, undermineringen af den nordiske velfærdsmodel, erstatningen af den med den såkaldte europæiske sociale model, som man vedtog på Lissabontopmødet forleden, er jo ikke gennemgået i rapporten. Hvorfor er den ikke det, når man nu vil påstå, at det er en saglig rapport?

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg bifalder helt hr. Claus Larsen-Jensens forsøg på at få sluttet denne her endeløse debat om noget, som dybest set er helt uinteressant for befolkningens stillingtagen til indholdet af euroen.

Jeg vil gerne spørge hr. Claus Larsen-Jensen, om det så ikke er det allernemmeste at gå op og sige: Ja, det var vores bedste skøn dengang. Vi forventede ikke, at der ville være behov eller brug for en folkeafstemning; vi skønner det anderledes nu.

Og så det, der måske er kernen i det her: Når man sidder og hører denne her debat, skulle man nærmest tro, at regeringen og regeringspartierne var i gang med at foretage et hemmeligt kup over for befolkningen. Det kan vel ikke være en uvenlig handling over for den danske befolkning at lægge et spørgsmål ud til en åben folkeafstemning og tilsikre, at der er debat nok til, at man kan få samlet alle synspunkterne op.

Jeg vil gerne spørge hr. Claus Larsen-Jensen, om hr. Claus Larsen-Jensen er vidende om, at regeringen påtænker et kup over for den danske befolkning, for så vil jeg tilslutte mig alle de andre ordførere, der har været oppe at brokke sig. Det kan vi ikke have.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg deler fuldt ud fru Mimi Jakobsens udlægning af, hvad der er blevet sagt; det var vores

bedste skøn på daværende tidspunkt. Det var det, jeg prøvede at sige på en anden måde.

Politisk bedømmer vi, at man virkelig kunne klandre os, hvis vi ikke gjorde det, som vi synes var det bedste for den danske befolkning og det danske samfund, og det gør vi. Det er derfor, vi har den folkeafstemning.

Så vil jeg bare sige til hr. Keld Albrechtsen: Statslig vedtage regeringens politik? Jeg ved ikke, om det er statsligt. Det er Folketinget, der rent faktisk sidder her og skal beslutte sig for, hvad flertallet i Folketinget mener. Er det så statsligt? Ja, jeg ved ikke, for mig at se er det vel parlamentarismen, som vi normalt sådan plejer at synes er rimelig.

Så vil jeg gerne sige til hr. Keld Albrechtsen, at det jo er endnu et eksempel på, at man gerne vil tale om alt muligt andet end det, vi skal stemme om den 28. september. Hvis ikke argumenterne imod euroen er stærke nok, så kan man altid hente »ulven kommer« frem: Velfærdssamfundet undermineres, arbejdsmarkedsmødelten forsvinder, det skattefinansierede system forsvinder, Danmark nedlægges som selvstændigt land, Europas Forenede Stater er undervejs.

Hvis det var det, vi skulle stemme om, så ville jeg også stemme nej. Men det er bare ikke det, der er på dagsordenen, og det er ikke det, vi skal stemme om, og derfor kan det ikke nytte noget, at man kører det frem.

Hr. Keld Albrechtsen kender udmærket reglerne i Amsterdamtrakten om enstemmighed i forhold til en række af de områder, der er nævnt her, og ved udmærket, hvad der er regeringens politik på det pågældende område. Der er ikke tale om en underminering af den nordiske model; der er tværtimod tale om, at en række lande på en lang række felter udvikler sig, så de også kommer til at ligne os i forhold til velfærdsområdet. De går jo ikke rundt og lurer på at ville nedlægge den skandinaviske eller nordiske velfærdsmodel. De går rundt og drømmer om, at de i virkeligheden kan udvikle sig selv meget langt hen ad vejen efter de samme principper.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Jeg vil godt spørge hr. Claus Larsen-Jensen, hvordan man kommer i politisk clinch med et menneske, der siger, at fortiden er ubekvem,

den ønsker man ikke at diskutere, fremtiden er lidt uvis, og man kan i øvrigt risikere at ændre standpunkt, for der kan jo ske noget nyt, som gør, at situationen er anderledes, end den var, sidst man diskuterede. Hvordan får man så en meningsfyldt debat overhovedet?

Det er en kendsgerning, at velfærdsområdet efter befolkningens og i øvrigt også min opfattelse er en central og vigtig del af den her debat. Jeg synes, det er et af de helt centrale hjemlige emner. Så er der nogle emner udadtil også.

Jeg lyttede meget, da statsministerens bekendtgjorde folkeafstemningsdatoen. Da sagde han, at folkettingen nu skulle gå i gang med at diskutere indhold. Som tro væbner troede jeg så, at hvis man stillede sådan et forslag f.eks. i Folketingets Socialudvalg og foreslog en høring, hvor man bad modstandere og tilhængere og forskellige kloge mennesker belyse fordele og ulemper, så ville et enigt Folketing bakke det op og sige: Det var vel nok godt; lad os få den høring, så vi kan få det belyst. Ved man, hvad svaret var? En sådan debat ønsker vi ikke.

Hvordan i himlens navn kommer vi så i clinch om indholdet?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

For det første: Er hr. Claus Larsen-Jensen ikke bekendt med kronikken i dag i dagbladet Politiken, hvor økonomiprofessor Gunnar Thorlund Jepsen har en vurdering, som er en helt anden end hr. Claus Larsen-Jensens, af, hvor omfattende det er at afskaffe kronen, at nedlægge Nationalbanken og indføre en ny fælles valuta, og af, at vi glider ind og bliver et amt i Europa? Det var det første spørgsmål.

Det andet: Hvad koster omstillingen fra kronen til euro? Hr. Claus Larsen-Jensen siger rigtigt, at på side 120 i rapporten står der, hvad man skønnede det kostede i Finland. Ja, ifølge overgangsplanen for 1997 i Finland. Det er 3 år gammelt.

I en rapport, der er 557 sider lang, kommer man ikke med noget tal for, hvordan det ser ud, til vi er i dag eller i Danmark, men at det er milliardstort, står klart. Og dér vil jeg spørge, om ikke hr. Claus Larsen-Jensen bliver lidt foruroliget, når et medlem af Folketinget – nemlig jeg – for 4 måneder siden har spurgt Økonomiministeriet om disse ting og ikke har fået svar endnu.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu siger hr. Claus Larsen-Jensen, at vi den 28. september ikke stemmer om, hvorvidt vi skal bevare den nordiske velfærdsmodel eller ej. Jo, det gør vi lige nøjagtig. Det er det, vi stemmer om, for man har jo fremrykket datoen for folkeafstemningen, til før Unionstraktaten bliver vedtaget i december, for netop at undgå at få diskussionen om social harmonisering til at præge debatten, for man ved godt, at det, der bliver vedtaget på regeringskonferencen, bliver ubehageligt: Landene bliver frataget vetoretten på væsentlige områder inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken, og afmonteringen af den danske velfærdsmodel og den danske arbejdsmarkedsmodel vil blive påbegyndt som den nødvendige konsekvens af euomedlemskab. Det ved man udmærket godt, men det ønskede man ikke at få ind i debatten, og derfor fremrykkede man folkeafstemningen til den 28. september. Så enkelt er det jo.

Og så siger hr. Claus Larsen-Jensen, at det er os, der vil snakke om noget andet. Næh, man har tilrettelagt forsøget på at undgå at få disse ting ind i debatten, men det skal ikke lykkes. Det skal ikke lykkes.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Jann Sjursen og derefter hr. Claus Larsen-Jensen og derefter økonomiministeren, og så kan vi gå videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Hr. Claus Larsen-Jensen sagde i et tidligere svar, at det er det bedste for den danske stat og det bedste for det danske samfund, at vi går med i ØMU's tredje fase, og derfor anbefaler Socialdemokratiet nu altså et ja. Det synes jeg sådan set er et fair standpunkt. Men det er i øvrigt et standpunkt, som man jo så også kunne fremføre i relation til de øvrige danske undtagelser: i forhold til undtagelsen vedrørende forsvarsdimensionen og i forhold til retlige og indre anliggender. Jeg går ud fra, at Socialdemokratiet er for fuld dansk deltagelse på disse områder også, og så kan man jo så spørge hr. Claus Larsen-Jensen og sig selv måske også, hvorfor vi så ikke har tre afstemningstemaer den 28. september og ikke bare ét.

Men det, som jeg godt vil tage fat i, er, om hr. Claus Larsen-Jensen trods alt ikke kan se, at uanset de mange fordele, han og Socialdemo-

kratiet finder, så har befolkningen faktisk tre gange stemt om ØMU's tredje fase. Alle tre gange har man stemt nej eller bedt om at få en undtagelse, og derfor må det vække undren hos befolkningen, at før euroen er fuldt etableret med den klingende mønt på gaden, ja, så skal vi lige pludselig hu hej, vilde dyr have en folkeafstemning.

Det synes jeg er et demokratisk problem, og kan hr. Claus Larsen-Jensen ikke godt se, at her er man faktisk på kollisionskurs med befolkningen, som har stemt tre gange om det, som der nu skal stemmes om en fjerde gang den 28. september.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Ja, jeg vil ikke undskylde, at jeg har bedt om ordet nu, men det er faktisk meget, meget vanskeligt at sidde og høre på det her uden at kunne få lov at komme med bemærkninger indimellem.

Jeg vil gerne sige til hr. Keld Albrechtsen, at den rapport, der er fremlagt forleden dag, ikke er et totalt ensidigt partsindlæg – det er virkelig vildledende og grov demagogi – det er en lang, lang række dybtgående analyser med bilag og dokumentationer osv. For baggrunden for konklusionerne på de analyser. Jeg vil gerne slå fast, at jeg beklager med fru Charlotte Antonsen, at det ikke er et folkeligt papir, men at kalde det et ensidigt partsindlæg og propaganda afvises.

Og det, jeg godt lige vil understrege også, er, at når hr. Keld Albrechtsen bruger regeringskonferencen som et bevis på, »at vi er på vej til en harmonisering af velfærdssamfundet i Danmark«, er det ganske ukorrekt, og det ved hr. Keld Albrechtsen udmærket godt inderst inde. Det handler det ikke om, og det har intet med den fælles valuta at gøre.

De ændringer, der sker på arbejdsmarkedsområdet og socialområdet, hænger sammen med arbejdskraftens frie bevægelighed, som det hedder. Og det er i øvrigt forhold, som Norge og Island og Liechtenstein som lande, der har en særlig aftale med EU, også er omfattet af.

Der er ingen lande i Europa, der ønsker en total harmonisering af deres velfærdssamfund. Det er virkelig manipulation og grov demagogi i en debat, hvor vi burde tale om fordele og ulemper, og hvor jeg indtil nu kun har hørt om form og fortid. Hvornår hører vi om indholdet og modstandernes synspunkter på indholdet?

Anden næstformand (Henning Grove):

Da der var direkte svar til hr. Keld Albrechtsen, får hr. Keld Albrechtsen ordet for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Tak, hr. formand.

Ja, det var jo altså sådan, at folkeafstemningen blev fremrykket til den 28. september tilsyneladende uden nogen fornuftig, sammenhængende forklaring. Og forklaringen var jo, at man godt vidste, at Europa-Kommissionen ville fremlægge disse forslag om flertalsafgørelser på social- og arbejdsmarkedsområdet, og dem ønskede man ikke at få ind i debatten.

Og ydermere er forklaringen jo, at man har fastslået over for Folketinget, at man ikke ønsker at holde en folkeafstemning om den næste unionstraktat. Den har man ikke tænkt sig at befolkningen skal spørges om.

Og derfor har man jo som vælger ikke anden mulighed end at sige, at det altså også er den, der er på dagsordenen den 28. september, for man vil ikke efterfølgende blive spurgt. Hvis man stemmer ja den 28. september, har man købt den næste unionstraktat ubeset med i handelen. Det er ikke en demokratisk fremgangsmåde, og derfor hænger de to ting alene af den grund sammen.

Men de hænger jo også uløseligt sammen derved, at europolitikken er den politiske overbygning på hele denne sociale harmoniseringsplan.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg synes lige, jeg skylder et svar til hr. Villy Søvnal og andre, der har koncentreret sig om det med den sociale model i Europa eller velfærdsmodellen i Europa. Det er jo ment som kontrast til den amerikanske model, der netop ikke tager hensyn til mennesker og til social udvikling. Det er jo ret væsentligt.

Jeg ved også, at der er væsentlige forskelle på modellerne inden for Europa. Men det, der er fælles, er, at de trækker i samme retning. Og her adskiller vi os fra amerikanerne. Det er ganske væsentligt i forhold til strategien for den fælles europæiske udvikling.

Omkring det at belyse fordele og ulemper: Jamen altså synspunkterne repræsenterer denne her sal, det kan jeg jo konstatere ganske tyde-

ligt. Så kan vi jo tage diskussionen om indholdet her i stedet for at diskutere form og gamle citater og alt muligt andet. Vi har fået regeringens rapport, vi får en rapport fra Rådet for Europæisk Politik. Vi har lagt op til høringer og diverse andre ting og sager, så der er masser af lejlighed.

Så vil jeg sige til hr. Frank Dahlgaard: Ifølge rapporten er det klart og tydeligt, at de finske omkostninger var 2½ mia. I rapporten fra regeringen er det beregnet, at besparelserne ved vekselomkostninger vil være ca. 3½ mia. Så det, der er konklusionen, er, at man rent faktisk har en fordel ved det. Men det er jo ikke en så snæversynet tilgang, man skal have til det. Det, det handler om, er at se på, hvad der er de langsigtede økonomiske og politiske fordele for Danmark ved at være med, og ikke at fedte rundt i vekselgebyret.

Til hr. Keld Albrechtsen: Jeg ved godt, hr. Keld Albrechtsen gerne vil tale om alt muligt andet og true med, at det, der ligger ude i horisonten, er meget værre, og at man køber katten i sækken, helst en 3-4 stykker. Sådan erindrings jeg samtlige EU-folkeafstemningsdebatter tilbage fra 1972, at det hele tiden var sidste bastion, der nu blev opgivet, og at det, der kom næste gang, var endnu værre. Jeg er fuldstændig uenig med hr. Keld Albrechtsen om det.

Til hr. Jann Sjursen skal jeg sige, at jeg forstår, at det, der sådan set er udgangspunktet for synspunktet, er, at tidspunktet er forkert. Vi skulle have ventet, til alle de andre rent faktisk havde gennemført euroen, og så kunne vi overveje at være med. Jamen det er da en politisk afvejning af, om vi synes, det er rigtigt at tage en folkeafstemning på nuværende tidspunkt, så vi også er med i bølgen af lande, som er med om ikke i første runde så i hvert fald i næste runde. Det er en politisk vurdering, og sådan er det.

Og til hr. Keld Albrechtsen, hvis jeg lige må svare på det som det sidste: Der er ikke noget belæg for det; hvis vi overhovedet er i berøring med, at vi skal have folkeafstemninger, så skal vi tage de folkeafstemninger. Så lad være med at bilde folk ind, at vi ikke respekterer grundlovens bestemmelser.

Anden næstformand (Henning Grove):

Ordføreren for forespørgerne til F 53, hr. Holger K. Nielsen.

Holger K. Nielsen (SF):

Vi skal have en folkeafstemning den 28. september 2000 om ophævelse eller fastholdelse af den danske undtagelse i forhold til ØMU'ens 3. fase.

Vi fik undtagelsen i forbindelse med det nationale kompromis efter nej et den 2. juni 1992, og det var dér en forudsætning, at hvis det skulle ophæves, skulle det ske ved en folkeafstemning. Der blev indgået en kontrakt med befolkningen omkring Danmarks placering i forhold til ØMU'ens 3. fase.

Den kontrakt ønsker regeringen nu at ophæve. Regeringen vil gå til befolkningen, sige til befolkningen: Vil I godt ophæve den kontrakt, som vi indgik med jer i 1993? Mit håb er selvfølgelig, at befolkningen vil sige nej, at befolkningen vil fastholde den kontrakt, der blev gennemført i 1993, og argumenterne for det er følgende:

For det første, at der er meget vidtgående politiske konsekvenser, hvis man får en fælles mønt. Jeg ved godt, at den danske regering ønsker kun at tale om økonomi, om valutariske forhold primært, men sandheden er – og det er de fleste også enige om – at der er vidtgående politiske konsekvenser.

Danmark vil blive bundet ind i en langt mere vidtgående europæisering af den økonomiske, den politiske udvikling, end tilfældet er i øjeblikket. Det kan man være for. Det er ærlig snak. Det kan man være imod, og så skal man stemme nej. Men man kan ikke afvise, at det bliver tilfældet.

I den sammenhæng tror jeg ikke det er klogt at sige, at det danske samfund forsvinder fra jordens overflade i morgen, hvis det sker. Selvfølgelig gør det ikke det. Vi har en stærk kultur her i Danmark. Vi har stærke traditioner, en stærk økonomi, en stærk politik. Selvfølgelig vil Danmark ikke gå under, fordi vi kommer med i den fælles mønt, men vi vil blive bundet ind i et langt, langt mere forpligtende politisk europæisk samarbejde end tilfældet er i øjeblikket.

Og man skal være mere end naiv, hvis man tror, at det ikke vil få konsekvenser for den danske velfærdsmodel. Naturligvis vil det det. Naturligvis vil det betyde, at EU vil få indflydelse på områder, som man i dag ikke har indflydelse på. Det er der partier i Folketinget der er tilhængere af, o.k., men det er det, som bliver konsekvensen.

Det mener vi – som det andet – er dårligt for demokratiet. Der er ikke opbygget et europæi-

ske demokrati i øjeblikket. I det omfang der bliver flyttet beslutninger fra Folketinget til EU, vil der opstå et demokratisk tomrum, som vil blive udfyldt af eksperter og teknokrater. Det kan godt være, at der om 50-100 år vil opstå en europæisk offentlighed, et europæisk demokrati, men det er ikke tilfældet i øjeblikket. Den her udvikling vil være dårlig for demokratiet.

For det tredje: I forhold til de europæiske visioner om fred og sikkerhed og udvidelse er det vores påstand, at der ikke er energi til både at integrere i bredden og i dybden. Vi har ikke energi til både at bruge en masse kræfter på et besværligt ØMU-projekt og så at sikre den nødvendige udvidelse.

Jeg vil godt sige, at vores nej ikke er bygget på nationalistisk selvtilstrækkelighed, og vi bryder os ikke om at sammenkoble et nej til ØMU'en med den 9. april eller nazistiske ideer. Vores nej er bygget på en europæisk ansvarlighed. En dansk ansvarlighed i forhold til placeringen i Europa.

Vi er tilhængere af europæisk samarbejde og vil så også sige, at dette ikke er en folkeafstemning om dansk medlemskab af EU; heller ikke om, hvorvidt vi skal være et førsteklases medlem eller ej. Det er en refleksion af den danske befolknings ønske om – som det blev udtrykt den 2. juni 1992 – at stå uden for et centralt område. Men på andre områder er vi jo meget med. Når det drejer sig om miljø, det indre marked, når det drejer sig om europæisk ansvarlighed på en række områder, er vi fuldt ud med, og derfor skal befolkningen også vide, at et nej til ØMU'en ikke er et nej til dansk medlemskab. Det er ikke et nej til dansk samhandel med andre europæiske lande.

Det betyder ikke, at Danmark forsvinder i Nordsøen. Det betyder ikke, at vi isolerer os fuldstændigt. Det betyder ikke, at der bliver sat pigtråd op omkring Danmark. Et nej har også europæiske perspektiver. Det vil have en afsmittende effekt i forhold til Sverige, i forhold til Storbritannien, og jeg er ikke et sekund i tvivl om, at det vil have en stor betydning for at få skabt et mere fleksibelt europæisk samarbejde.

Der er perspektiver, der er visioner i at sige nej den 28. september. Der er ikke meget vision i, at vi bare skal gøre det, som de andre vil have vi skal gøre. For det er i virkeligheden det, tilhængerne argumenterer med: at vi skal være med, hvor de andre er med.

Når man hørte hr. Claus Larsen-Jensen før, så sagde han noget om, at vi skulle med i »bølgen« af de andre lande. Det var argumentet.

Danmark har haft indflydelse på den europæiske udvikling én gang, det var, da befolkningen stemte nej den 2. juni 1992. Da fik vi indflydelse, da satte vi nye dagsordener.

Det kan befolkningen gøre igen den 28. september, ved at den går imod regeringen, går imod det store establishment her i Folketinget og siger, hvad befolkningen selv ønsker, nemlig ikke, at man vil være med i den udvikling, som ØMU'en er udtryk for. Der er derfor et perspektiv både for Danmark og for Europa i at sige nej den 28. september.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg vil gerne spørge hr. Holger K. Nielsen, om han er enig i, at Danmarks økonomiske og politiske afhængighed er nøjagtig den samme uden for som inden for euroen. Jeg vil gerne spørge, om hr. Holger K. Nielsen mener, at Danmark fortsat skal føre en fastkurspolitik. Jeg vil gerne spørge, om hr. Holger K. Nielsen er enig i, at vi selv udenfor med de aftaler, vi har, er underlagt nøjagtig den samme penge- og rentepolitik, som gælder for eurolandene. Og jeg vil gerne spørge hr. Holger K. Nielsen, hvorfor han vil frasige sig – SF vil frasige sig – indflydelsen på de vilkår, som under alle omstændigheder gælder for os selv.

Et spørgsmål mere i relation til det europæiske demokrati: Er hr. Holger K. Nielsen ikke enig i, at fundamentet for det europæiske samarbejde og demokrati netop bygger på de selvstændige nationer, og at det er Ministerrådet, der er stærkt, og at vi har brug for en Kommission, der også kan sikre de små landes interesser, og at det er den konstruktion, vi skal have, og derfor ikke et overnationalt Europa?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg synes også, vi skal prøve at få den her debat ned på et mere konkret niveau. Og mine spørgsmål til hr. Holger K. Nielsen udspringer egentlig af, at hr. Holger K. Nielsen var meget, meget konkret, når det drejede sig om, hvad et nej ikke betød.

Men med hensyn til, hvad et ja betød, var det sådan lidt mere uldent, hvad det egentlig var, hr. Holger K. Nielsen talte om. Vi hørte hr. Hol-

ger K. Nielsen sige, at et ja ville have vidtgående politiske konsekvenser med en økonomisk europæisering eller noget i den stil dér. Kunne vi ikke få et konkret bud på, hvad det egentlig er?

Vi hørte også hr. Holger K. Nielsen sige, at vi ville blive bundet ind i et mere forpligtigende samarbejde. Hvor præcis er samarbejdet mere forpligtigende, end det er i dag, hvor Danmark har et fastkurs samarbejde med ERM II? Og hvilke konsekvenser konkret vil det få for den danske velfærdsmodel?

Nogle konkrete svar i stedet for de her sådan lidt floskelprægede ting tror jeg ville være meget godt for debatten.

Og så vil jeg godt bede om lidt pædagogisk belæring fra hr. Holger K. Nielsen, der taler meget om, at nu må vi ikke sætte udvidelsen i fare, og nu må vi ikke ødelægge det, der allerede positivt er sat i gang. Hvor er det lige præcis, at et dansk euro-ja vil sætte udvidelsesprocessen i fare eller stoppe den? For vi er i en situation, hvor der er 11 eurolande, der allerede har sagt ja til euroen, og samtlige ansøgerlande rent faktisk også ønsker at deltage i euroen. Hvor er det, vi sætter noget i stå ved et ja?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Det er faktisk i forlængelse af den sidste ordførers indlæg. Jeg har heller ikke overhovedet forstået det, SF siger nærmest som et af hovedargumenterne, og det er et eller andet med, at EU ikke skulle have energi til at integrere både i dybden og i bredden.

Og derfor vil jeg gerne spørge hr. Holger K. Nielsen, om EU ikke allerede har integreret i dybden, netop for at man kunne få østudvidelsen på plads. Er det ikke netop det, der er sket, bl.a. ved at de 11 lande er gået over til euro? Og har det ikke været en forudsætning? Og hvad ændrer det, om Danmark siger ja eller nej i den situation? Mener hr. Holger K. Nielsen i virkeligheden ikke, det er en fordel, at Danmark er med blandt de lande, der har indflydelse i EU, fordi vi jo netop har presset meget hårdt på for østudvidelsen?

Og det andet spørgsmål, jeg gerne vil stille, er, om hr. Holger K. Nielsen er enig med Dansk Folkeparti i, at der i regeringens argumentation, i jasisgernes argumentation, er tale om landskadelig virksomhed?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Til hr. Claus Larsen-Jensen, der spørger, hvad forskellen er i øjeblikket: Forskellen er bl.a., at hvis vi tager den kickstart, som den danske regering præsterede i 1993, den udmærkede udvidelse af finanspolitikken, jamen så ville den ikke have været mulig, den er ikke mulig i euromedlemskabet. Der kræves et underskud på maksimalt 3 pct. af BNP. Med den kickstart røg vi op på omkring 4 pct. af BNP. Så ved jeg godt, at tilhængerne siger: Jamen vi kunne godt have fået lov alligevel. Og der er alle mulige filerier, der bliver gjort.

Men sandheden er, at der ligger nogle helt, helt klare bindinger på finanspolitikken. Og jeg synes da, man skal være klar over, at der er forskel på den situation, man kommer ind i, hvis man kommer med i ØMU'en, og hvis man ikke gør det.

Lad mig komme med et andet eksempel. Jeg vil godt citere fra et Ritzau-telegram fra ikke så længe siden, hvor man siger, at hvis de tyske lønstigninger bliver for høje, så siger den portugisiske centralbankdirektør, at så bliver Centralbanken nødt til at gribe ind i de tyske lønstigninger; en helt klar trussel til de tyske parter på arbejdsmarkedet om, at man bliver nødt til at gribe ind, hvis lønstigningerne bliver for høje af hensyn til inflationen.

Det vil sige, at der bliver langt kraftigere politiske indgreb, hvis man mener, at inflationen bliver for høj, og det er jo indlysende nok, at hvis man har en fælles valuta, så bliver der nødt til at være langt mere styr på den økonomisk-politiske udvikling i de forskellige EU-lande.

Så til spørgsmålet omkring udvidelsen. Så hævder både De Konservative og Venstre, at man godt både kan udvide og få ØMU'en til at fungere.

Jeg mener, at man er for optimistisk med hensyn til det, for ØMU-projektet er et enormt projekt. Udvidelsen er et enormt projekt. Hvis man tror, at ØMU-projektet er noget, der bare sådan glider gelinde, så er man efter min vurdering meget naiv. Og i den praktiske verden er der altså forskel på, om man skal bruge sin energi på den enorme opgave, der er i at skabe en ny sikkerhedspolitik, og så det at få ØMU'en til at fungere.

Betyder det noget for Danmark? Jeg mener faktisk, at hvis Danmark siger nej, kan vi skabe det fleksible europæiske samarbejde, som for-

mig at se er en nødvendig forudsætning for at få udvidelsen på plads. Vi ved godt, at de øst- og centraleuropæiske lande ikke kan blive medlemmer af ØMU'en med det samme. Efter min vurdering skal de alligevel kunne være med i EU-samarbejdet.

Det vil sige, at vi er nødt til at arbejde meget mere bevidst med det, man kalder glidende medlemskab, og dér er man nødt til at arbejde med det, vi i SF kalder »et Europa i flere rum«, større fleksibilitet, og da kan et dansk nej bane vejen for en sådan europæisk konstruktion. Det mener vi er vigtigt.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg vil gerne stille tre spørgsmål til hr. Holger K. Nielsen på baggrund af de tre hovedpunkter, hr. Holger K. Nielsen angav for at være imod eller anbefale et nej.

Det første var de vidtgående politiske konsekvenser. Vi har nu hørt om kickstart. Jeg vil bede om nogle eksempler. Jeg forstår, at flere ordførere er på banen nu, så det behøver jeg ikke at gå mere ind i.

Men jeg vil gerne bede hr. Holger K. Nielsen om at besvare ét spørgsmål her. Det forlyder ofte ude i debatten blandt folk, at EU vil kunne gå ind og blande sig i den danske folkepen- sion f.eks. Vil hr. Holger K. Nielsen bekræfte, at Danmark bare som et absolut tænkt eksempel i realiteten kunne gå ud og fordoble folkepen- sionen, hvis man bare sørgede for at kradse pengene ind til det via det at forhøje skatterne? Jeg vil lige understrege, at det ikke er et konkret forslag fra CD, og jeg tror heller ikke fra mange andre. Men det er den måde, det hænger sammen på. Det drejer sig om finansiering.

Det næste, jeg vil spørge om, er i forbindelse med, at hr. Holger K. Nielsen sagde, at det er dårligt for demokratiet. Vil hr. Holger K. Nielsen dog bekræfte, at hvor det tidligere var Deutsche Bundesbank, der fastsatte betingelserne, så er det nu et råd af ministre og nationalbankdirektører, og at man kunne være flink og kalde det et skridt i retning af en demokratisering?

Og det tredje, som flere ordførere har været inde på: Europrojektet kræver kræfter, siger hr. Holger K. Nielsen, det kan blive farligt for udvidelsen. Jamen europrojektet har jo kørt i månedsvis og er i fuldt sving. Det vil næppe bremse udvidelsen i forhold til Østlandene i Europa, at Danmark overvejer et ja eller et nej. Det er

dog ikke kun os alene, der trækker det læs. Kan hr. Holger K. Nielsen bekræfte det?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Holger K. Nielsen indledte sin række af argumenter for et nej til den fælleseuropæiske valuta med, at det ville få vidtrækkende politiske konsekvenser, og at der ville komme en europæisering af det danske velfærdssamfund. Jeg synes, det er meget ærgerligt, at hr. Holger K. Nielsen efterhånden bruger ordet europæisering som et skældsord.

Jeg synes, det er flot, det er perspektivrigt, det er visionært, at man har en europæisering af politikken i Europa. Hvad skulle vi ellers gøre? Det var da et flot modtræk mod både russificeringen og amerikaniseringen og andre ting. Men en europæisering er netop at få de europæiske værdier, som karakteriserer os til forskel fra mange andre verdensdele: demokrati, menneskerettigheder, retssamfund. Så jeg vil meget gerne have mig frabedt, at man bruger europæisering som et skældsord.

Og så vil jeg gerne helt konkret spørge hr. Holger K. Nielsen angående de politiske konsekvenser: Hvad er det for en udvikling, Danmark holdes ude fra ved et nej? Hvis vi siger nej, hvad er det så for en udvikling, vi ikke bliver påvirket af og ikke bliver tvunget til at følge? Og samtidig vil jeg gerne spørge hr. Holger K. Nielsen: Hvad er det, Norge er holdt ude fra? Norge er også uden for den fælleseuropæiske mønt; Norge er også uden for EU, men de følger alligevel alle de regler, vi skal ifølge det indre marked f.eks. Hvad er det for en udvikling, Danmark bliver fri for, hvis vi siger nej? Kan vi få et svar?

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Hr. Holger K. Nielsen snakker meget om, at SF har en vision. Efter nu at have hørt hr. Holger K. Niensens indlæg må jeg konkludere, at den vision består i, at man fuldt bevidst sætter kikkerten for det blinde øje og nægter at forholde sig til realiteterne i Europa.

For som hr. Claus Larsen-Jensen også var inde på, men som SF's ordfører ikke svarede på, er det så ikke rigtigt, at Danmark har valgt et fastkursamarbejde med de andre lande i Europa? Og vil hr. Holger K. Nielsen opgive det? Det synes jeg da er væsentligt at få svar på. For pointen er jo, at vi i mange år har fulgt nøj-

agtig den samme politik som de øvrige euro-lande. Og det har vi gjort, fordi det gavtede Danmark bedst. Så vi har i øjeblikket en halv euro i Danmark. Vi har alle konsekvenserne, men ingen indflydelse. Og hvis hr. Holger K. Nielsen føler, at det er særlig visionært, vil jeg bare sige, at så er vi i Socialdemokratiet meget uenige.

Hr. Holger K. Nielsen hævder også, at alt ændres i Europa, hvis Danmark stemmer nej. Det synes jeg heller ikke er særlig visionært. Fakta er, at det eneste land, det her reelt betyder noget for, er Danmark, for de andre 11 lande er i gang. Det synes jeg hr. Holger K. Nielsen burde forholde sig til.

Jeg synes, SF skulle sætte kikkerten for det rette øje og forholde sig til realiteterne. Det synes jeg ville klæde debatten.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Til det sidste vil jeg sige: Jeg mener, det er en forkert vurdering. Hvis det bliver et dansk nej, vil jeg godt vædde to kasser grønne Tuborg på, at det bliver et nej i Sverige også. Der er voldsom ØMU-modstand i Sverige, og hvis danskerne stemmer nej, vil svenskerne også stemme nej. Jeg vil garantere for, at briterne også vil holde sig udenfor. Det med, at det bare er et dansk anliggende, holder ingen steder. Det er også et europæisk nej.

Den danske folkeafstemning vil have enorm betydning for, hvordan udfaldet vil være i Sverige og i Storbritannien. Så det er ikke at sætte kikkerten for det forkerte øje.

Fru Mimi Jakobsen spørger om folkepensionen. Kan fru Mimi Jakobsen give en garanti for, at EU ikke vil blande sig i den danske folkepension, så er hun dygtigere, end loven tillader, for når man går ind på velfærdspolitikken, som man ville gøre ved et ØMU-medlemskab, så er det meget naivt at tro på, at der er ting, der er hellige dér.

Og lad mig gøre opmærksom på én ting: EU's udvikling er ét stort dementi af, hvad danske politikere har sagt og givet af garantier.

I 1972 var det bare flæskepriser og økonomi, det var ikke politik. Det var politik. Schlüter sagde i 1986, at Unionen er stendød. Man har gentagne gange sagt, at EU ikke ville blande sig i velfærdspolitik. EU er i fuld gang med at udvikle planer på velfærdspolitikens områder. Indtil for 3 måneder siden ville ingen have troet på, at man ville blande sig i regeringsdannelsen

i et enkelt medlemsland. Det gør man ikke desto mindre.

Det vil sige, at udviklingen gang på gang kommer bag på, hvad fru Mimi Jacobsen, hvad statsministeren, hvad udenrigsministeren, hvad Socialdemokratiet siger. Hvordan kan befolkningen dog tro på, at det bliver anderledes næste gang?

Så jeg tør ikke give nogen garanti for, at man ikke vil blande sig i folkepensionen. Jeg tror, det er meget sandsynligt, at det også vil blive et område, hvor man vil gå ind og blande sig.

Så til fru Elisabeth Arnold: Jeg brugte ikke europæisering som et skældsord, overhovedet ikke. Jeg brugte det som en konstatering. Jeg er glad for, at Det Radikale Venstre er enige i den analyse, at siger man ja til ØMU'en, vil der blive en langt kraftigere europæisering af den økonomisk-politiske udvikling i Danmark.

Det mener Det Radikale Venstre er en god ting, o.k., det er da helt fair, at man mener det. Jeg mener ikke, det er nogen god ting, for jeg mener stadig væk, det er aldeles afgørende, ikke mindst for demokratiet, at vi kan træffe disse beslutninger her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg savner stadig væk et svar på, hvorvidt vores politisk-økonomiske afhængighed stadig væk er den samme uden for euroen, om fastkurspolitikken skal fastholdes, om vi er underlagt den samme penge- og rentepolitik i som uden for euroen, og hvorfor vi i givet fald skal sige nej til indflydelsen herpå.

Så vil jeg også gerne spørge hr. Holger K. Nielsen: Hvordan skal vi uden for beskytte os imod risikoen for spekulation?

Jeg vil også gerne sige til hr. Holger K. Nielsen, at når det gælder kickstarten i 1993, brugte vi, hvad der svarer til 1 pct. af bruttonationalproduktet, og vi har faktisk en 5-6 pct. med den nuværende situation til at kunne starte, kickstarte, dansk økonomi. Så lad være at bilde vælgerne ind, befolkningen ind, at vi ikke har det råderum, der er nødvendigt. Det har vi jo netop bl.a., fordi vi fører en fornuftig økonomisk politik, der i øvrigt er i overensstemmelse med ØMU-kriterierne.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg fik sådan set ikke svar på nogen af de spørgsmål, jeg stillede hr. Holger K. Nielsen, så

jeg starter forfra. Jeg vil godt have at vide præcis, hvad de konkrete politiske konsekvenser af, at Danmark siger ja, er, hvis vi forudsætter, at det andet scenario er, at vi bevarer fastkurs-samarbejdet, som det er i dag. Hvor er det så lige præcis, at det har voldsomme politiske konsekvenser for Danmark? Det fik vi ikke svar på.

Det andet, som jeg spurgte til, var hele spørgsmålet omkring udvidelsen, og dér har jeg heller ikke fået noget konkret svar fra hr. Holger K. Nielsen om, hvordan et ja i Danmark kan være med til at skade udvidelsen; en udvidelsesproces, hvor udvidelsesansøgerlandene jo selv siger, at de vil være med i euroen. Man kan altså sige, at Danmark, om man så må sige, melder sig ud af en meget væsentlig del af det, som ansøgerlandene allerhelst vil være med i. Hvordan er det lige præcis, at de ting hænger sammen?

Jeg synes fortsat ikke, at der er kommet nogen logisk forklaring fra hr. Holger K. Nielsen på de påstande, som hr. Holger K. Nielsen startede med at komme med her fra Folketingets talerstol.

Og jeg vil fortsætte med at stille spørgsmålet, indtil jeg får et konkret svar fra hr. Holger K. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil gerne igen spørge hr. Holger K. Nielsen, om SF er enig med Dansk Folkeparti i, at jasi den fører landsskadelig virksomhed.

Det andet, jeg gerne vil spørge hr. Holger K. Nielsen om, er den dér gamle travet om det fleksible EU-samarbejde, som vi har hørt så meget om fra SF. Har det noget som helst med euroafstemningen at gøre?

Og så vil jeg også spørge hr. Holger K. Nielsen: Når man går ind for dette fleksible samarbejde, er det så, fordi man ligesom JuniBevægelsen ønsker at opløse EU, for det har Drude Dahlerup jo sagt er det, der er JuniBevægelsens mål, idet man ønsker et fleksibelt samarbejde?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg skal forsøge at besvare spørgsmålene. Man skal ikke blive så sure på mig, for denne her røde lampe begynder altså at lyse meget hurtigt, det må jeg lige gøre opmærksom på. Så jeg forsøger af bedste evne at besvare disse mange store komplicerede spørgsmål, så godt jeg kan.

Til fru Lene Espersen, der siger, hun bliver ved, indtil hun får et svar: Jeg ved ikke, om det vil tilfredsstille denne her gang, men lad mig forsøge alligevel. Jeg var ved at citere et Ritzau-telegram før, desværre havde jeg fået det forkerte papir med op, så nu vil jeg gøre det fuldstændig korrekt. Det er Ritzau den 27.

marts, der skriver følgende:

»Den Europæiske Centralbank, ECB, er parat til at gribe ind med pengepolitiske midler for at bekæmpe inflation udløst af høje lønstigninger i Tyskland.«

Dette budskab kom den portugisiske centralbankdirektør, Vitor Constancio, med mandag den 27. marts i en kommentar til de igangværende tyske lønforhandlinger. Constancio sagde, at hvis de tyske arbejdstagere opnår lønstigninger, der i væsentlig grad overstiger ECB's inflationsmål på 2 pct., vil banken gribe ind, og sig mig engang: Er det ikke noget nyt, at Centralbanken truer med at gribe direkte ind i et lands forhandlinger på arbejdsmarkedet? Efter min vurdering er det da tilfældet.

Lad mig tage artiklen i Berlingske Tidende fra i går, hvor der beskrives helt klare politikker på personskatteområdet. Man vil have EU-landene til at nedsætte de laveste personskatter. Det er efter vores vurdering meget fornuftigt, men det er da også at blande sig på helt, helt nye områder, og hele pointen i den nødvendige politiske integration er jo netop, at man skal have en mere ensartet udvikling af velfærdssystemerne på de forskellige områder.

Jeg kan ikke svare præcis på, hvor man vil gå ind, men jeg kan give nogle eksempler på, hvordan man i øjeblikket interesserer sig for helt nye områder – skattepolitik, socialpolitik, velfærdspolitik og lønpolitik. Jeg siger bare, man er naiv og vil stikke befolkningen blår i øjnene, hvis man afviser, at det vil få store konsekvenser.

Hr. Claus Larsen-Jensen spørger om fastkurspolitikken. Vi har ikke noget ønske om at ændre fastkurspolitikken, men jeg må spørge hr. Claus Larsen-Jensen: Er det ikke lidt ahistorisk, at fordi man ikke har brugt det instrument i 15-20 år, skal man fuldstændig fraskrive sig det? Hvis hr. Claus Larsen-Jensen ikke bruger en skruenøgle i sit hus i et stykke tid, smider han den vel ikke væk, vel? Og er det ikke trods alt lidt uklogt at smide et instrument væk, som kan blive aktuelt på et senere tidspunkt?

Der er en fuldstændig mangel på historisk perspektiv i denne diskussion. Alle tager ud-

gangspunkt i, hvad der er sket de sidste 2, 3, 4 og 5 år, uden at tænke på, at en tilslutning til ØMU-en jo har langt mere vidtrækkende konsekvenser, fordi vi skal tænke 10, 15, 20, 25, 50, 100 år frem i tiden. Når man tænker på, hvordan de økonomiske teorier har ændret sig, hvordan økonomerne ændrer opfattelse af, hvad der er godt og skidt, og hvad der er rigtigt og forkert, er det meget, meget hasarderet, at man vil give et endegyldigt svar på konsekvenserne af ØMU-medlemskabet ved at tage udgangspunkt i, hvad der er sagt de sidste 3, 4, 5, 10 og 15 år. Vi skal tænke 50, 100 år frem i tiden, hvis det skal gøres ærligt, og det sker altså ikke ved, at man bare henviser til, at man ikke har brugt et bestemt instrument i en kort periode.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg synes ikke, jeg fik svar på mit spørgsmål, og jeg synes endda, jeg spurgte så pænt. Men jeg er ikke sur, og jeg spørger pænt en gang til.

Jeg vil gerne spørge om folkepensionen: Vil hr. Holger K. Nielsen eller en anden ikke godt bekræfte, at for så vidt Danmark ville fordoble folkepensionen, var der ikke et øje i forbindelse med euro og konvergenskrav, der kunne blande sig i det, bare vi sørgede for at finansiere det og ikke lavede et kæmpehul i kassen? Det er det ene spørgsmål.

Det næste går på demokratisering og demokrati: Er der ikke en lille smule lys forude, set med hr. Holger K. Niensens øjne, når man i stedet for at være blevet dikteret noget af de såkaldte rå markeds kræfter, Deutsche Bundesbank og D-marken, der tidligere har kørt løbet på alle andres vegne, nu kan se et råd af ministre, der kan sidde og småskændes om det, for sig?

Og for det tredje: Vil hr. Holger K. Nielsen ikke godt erkende, at udvidelsen mod øst, som er en meget krævende proces – det er vi enige om – nok også kan bære, at Danmark tager stilling ved en euroafstemning? Og hvorvidt vi nu stemmer ja eller nej, har vel ikke meget med det at gøre?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg er heller ikke sur på hr. Holger K. Nielsen, og jeg skal også prøve at holde et venligt og elskværdigt toneleje.

Jeg er glad for, at mit spørgsmål om europæisering blev besvaret med, at hr. Holger K. Nielsen ikke opfatter dette som et skældsord. Jeg ved, at der er mange SF'ere, som faktisk er glade for Europa, og som også synes, vi skal have et godt og effektivt samarbejde i Europa, og jeg håber da, vi kan enes om, at europæisering er noget visionært og noget rigtigt, når vi taler om europæisk politik.

Men jeg fik ikke svar på det, jeg spurgte om: Hvad er det for en udvikling, Danmark holdes ude fra, hvis vi skulle gå hen og sige nej – hvilket jeg ikke håber – hvad er det for en udvikling, vi ikke bliver trukket med i, hvis vi siger nej til den fælles valuta? Jeg bad også hr. Holger K. Nielsen om at komme med en bedømmelse af, hvad det er for en udvikling, som Norge er fri for, når de nu står uden for det europæiske samarbejde. Uden at være sur, og uden at hr. Holger K. Nielsen behøver at blive fornærmet, vil jeg gerne have et svar på det spørgsmål.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):
Hr. Claus Larsen-Jensen for tredje gang.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Hr. Holger K. Nielsen siger, at fastkurspolitikken skal fastholdes, og så spørger jeg bare: Hvorfor skal vi så ikke have den indflydelse, vi kan få, på de økonomiske vilkår, der kommer til at gælde for os? Det har jeg ikke fået svar på.

Med hensyn til devaluering: Hvornår er det, man gør det? Det gør man, når man er i en svag situation. Men hvad er situationen? Er hr. Holger K. Nielsen ikke klar over, at i og med at vi frasiger os retten til devaluering – skruenøglen, som der blev sagt – har de andre altså også frasagt sig skruenøglen? Det betyder, at alle dem, vi handler med, i virkeligheden ikke har mulighed for at falde os i ryggen ved at vinde en kortvarig gevinst til deres egen fordel. Det er jo det, der følger med som det positive, og jeg vil gerne spørge hr. Holger K. Nielsen: Hvad er perspektiverne for Danmark i fremtidens Europa? En politisk marginaliseret rolle, eller hvad? Hvad er perspektiverne for Europas udvikling ved et nej? Hvor er vi på vej hen? De andre lande ser EU som noget positivt.

Så vil jeg gerne spørge hr. Holger K. Nielsen med hensyn til lavere personskatter og diskussionen om mindre skat på arbejde: Er det sådan set ikke det samme, vi har lavet med pinsepak-

ken for at sænke skatterne på de laveste og mellemindkomsterne?

Det sidste, jeg vil spørge om, hvis jeg må det, fru formand, er: Hr. Holger K. Nielsen prøvede at lægge afstand til Dansk Folkepartis nej, og det forstår jeg godt. Men er hr. Holger K. Nielsen ikke enig i, at uanset nejets ophav er konsekvensen den samme? Rigtige venner kan ej købes for penge og slet ikke for euro ...

Fjerde næstformand (Margrete Auken):
Så tror jeg, jeg skal give ordet til hr. Holger K. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det med venner er jo altså mere kompliceret end som så. Mogens Glistrup siger mig bekendt også ja, men betyder det, at hr. Claus Larsen-Jensen er blevet en god ven af Mogens Glistrup? Hold nu op med det, det er jo ikke den måde, man kan diskutere reelt på.

Så lige til fru Charlotte Antonsen, der spørger, om man er landsforræder, hvis man siger ja: Nej, det mener jeg ikke man er. Det er et fuldstændig overdrevent udtryk, men det bliver brugt i sammenhæng med den kampagne, regeringen kører, og hvor den ligesom antyder, at hvis det bliver et nej, vil der komme et vældigt pres på kronen. Efter min vurdering er det groft uansvarligt, hvad regeringen gør her, fordi den ligesom lægger op til, at kronen kommer i en svag situation, og man så at sige inviterer spekulanter til at gå i gang, hvis det bliver et nej. Det synes jeg er groft uansvarligt, ikke mindst i en situation, hvor meget tyder på, at det meget nemt kan blive et nej, og man risikerer at skabe en selvopfyldende profeti. Men man skal ikke bruge ordet »landsforræderi« om noget sådant. Man skal bruge udtrykket »det er uansvarligt«, og det er det altså.

Så til hr. Claus Larsen-Jensen, der siger, at vi bliver politisk marginaliserede: Jeg kan altså ikke se, hvorfor vi skulle blive det. Vi er jo et udmærket EU-land. Når det drejer sig om miljø, er vi i front, og når det drejer sig om gennemførelse af direktiver for det indre marked, er Danmark mig bekendt duksedrengen inden for EU. Der er ingen, der kan følge med Danmark, vi er et foregangsland for nu at bruge det udtryk.

Og hvorfor skulle vi blive marginaliserede, fordi vi siger nej til euroen? Det er jo netop udtryk for, at den danske befolkning ønsker at

være uden for en føderal udvikling, ønsker at være uden for en udvikling imod et Europas Forenede Stater, men godt vil være med i et praktisk europæisk samarbejde. Det synes jeg kan bruges offensivt, og det bør bruges og skal også bruges offensivt.

Så til fru Elisabeth Arnold, der er glad for, at jeg ikke bruger europæisering som et skældsord: Nej, det gør jeg ikke, men jeg er imod det på nogle områder – ikke på alle områder, men på visse områder er jeg imod det. Jeg mener faktisk, at af demokratiske grunde er det afgørende, at vi kan vedtage de væsentlige økonomisk-politiske beslutninger her i Folketinget. Det er også et svar til hr. Claus Larsen-Jensen, der siger, at når man sænker skatten for de lavestlønnede, er det jo også det, vi gør her i Danmark, og derfor er det fint, at EU gør det.

Jamen det er jo ikke på den måde, vi skal diskutere de ting. Selv om en ting kan være udmærket, må vi jo fastholde, at fordelingspolitiske spørgsmål, personskattespørgsmål og den grundlæggende økonomiske politik stadig bliver diskuteret her i Danmark. Der er borgerlige, der er socialister, der er SF'ere, og der er midterpartier, og den danske befolkning sammensætter et Folketing, der kan diskutere de ting. Vi har også reel mulighed for selv at træffe beslutningerne, men meget af det ville gå tabt, hvis man siger ja den 28. september.

Så lige til sidst om østudvidelsen, hvor det blev sagt, at der kan være en pointe i, at vi måske ikke ændrer så meget ved at sige nej. Jeg tror alligevel – og det er dér, min påstand kommer ind – at et dansk nej også vil have nogle perspektiver med hensyn til at få et bedre europæisk samarbejde. I et Europa med flere rum vil et dansk nej få stor betydning, og dette perspektiv er også vigtigt, når det gælder om at få Østeuropa med ind i det europæiske samarbejde.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg vil godt takke hr. Holger K. Nielsen, for nu bliver der i hvert fald delvis svaret på de spørgsmål, som bl.a. jeg stillede.

Jeg hørte stadig ikke hr. Holger K. Nielsen komme med nogen som helst konkrete bud på, hvor det lige præcis er, ansøgerlandene kan mærke det danske nej til euroen. Nu får vi at vide, at der bliver nogle flere rum osv., men hvor er det præcis, det kan være med til at bremse udvidelsesprocessen? Som jeg ser det,

kan et dansk ja kun være med til at speede op på processen – altså præcis det modsatte af, hvad hr. Holger K. Nielsen påstår – idet et dansk ja jo vil trække i samme retning som det, samtlige ansøgerlande ønsker sig. Det venter vi stadig på et svar på.

Så kan jeg forstå på hr. Holger K. Nielsen, at det bliver lidt af en tilståelsessag nu, for der er ikke rigtig nogen konkrete politiske indrømmelser eller politiske konsekvenser for Danmark her og nu. Men jeg hørte SF's ordfører sige, at det eneste sted, hvor man måske kan pege på, at der er noget konkret at komme efter, er, at vi frasiger os devalueringsinstrumentet, og det er jo reel snak, at SF nu begynder at tale for, at det ikke er et instrument, man skal fraskrive sig for evig tid. Vi er uenige med SF i den bedømmelse, men jeg tager da hatten af for, at hr. Holger K. Nielsen i det mindste er så konkret og siger, at man mener, de instrumenter er så vigtige for Danmark, at man ikke vil frasige sig dem.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Jeg vil gerne holde lidt fast i den nuværende situation og spørge hr. Holger K. Nielsen: Hvad synes SF, der er særlig visionært i, at Danmark i mange år fulgte D-marken, og at Danmark nu følger euroen? Hvad er visionen i det? Er det virkelig særlig demokratisk? Det er det i hvert fald ikke efter min opfattelse af, hvad demokrati er. For mig er demokrati, at Danmark gør sin indflydelse gældende og påpeger, hvad vi synes er vigtigst at prioritere, men det er da ikke demokrati at stå udenfor og være utilfredse.

Så snakker hr. Holger K. Nielsen også om devaluering og siger, at den ret skal vi ikke frasige os. Er det ikke et faktum, at devaluering nu ikke længere er noget, man vælger, men noget, man tvinges til? Og for det andet: Synes hr. Holger K. Nielsen, at devaluering sinstrumentet er særlig solidarisk over for de lande, man handler særlig meget med? Det synes jeg da er visionært at diskutere: Er devaluering et særlig solidarisk instrument, som SF med glæde vil benytte?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Holger K. Nielsen siger, at det ikke er ønskeligt at ændre fastkurspolitikken, og det er jo fornuftigt nok. Så kan vi senere få en diskussion

om, at devaluering måske alligevel kan blive en mulighed, men det er jo en anden historie.

Så bebrejder SF meget jasigerne, at vi siger, at der måske er den risiko ved et dansk nej, at vi kommer til at devaluere. Det er i øvrigt en risiko, som hr. Holger K. Niensens finanspolitiske ordfører har indrømmet er til stede, og derfor vil jeg gerne spørge: Er der uenighed i SF om det spørgsmål? Eller er hr. Holger K. Nielsen enig med sin finanspolitiske ordfører i, at der er en risiko for, at et dansk nej kan føre til, at vi bliver tvunget til at nedskrive den danske krone? Og er hr. Holger K. Nielsen i den forbindelse enig i at opfordre danskerne til bare at optage en masse lån i euro?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Så vidt jeg ved, er der ikke manglende enighed i SF om de punkter. Vi har haft diskussion så sent som for et par timer siden, og her var der fuldstændig enighed mellem SF's formand og SF's gruppeformand.

Fru Lene Espersen bliver ved med at hævde, at der ikke er nogen konkrete sager. Jeg ved godt, at jeg kan nævne konkrete sager i de næste 2 timer, og alligevel vil fru Lene Espersen gå herop og sige, at hun ikke er tilfreds. Men lad mig alligevel for sidste gang gentage: Jeg har nævnt lønpolitik, jeg har citeret Ritzautelegrammer, jeg har nævnt skattepolitik og en artikel fra Berlingske Tidende i går, og jeg har nævnt de forhandlinger, der er på regeringskonferencen om velfærdspolitik. Det er da naivt at tro, at det ikke får nogen betydning, men hvis fru Lene Espersen vil give en garanti til befolkningen om, at EU ikke vil blande sig på de områder, må hun da godt det. Men jeg tvivler på, at hun kommer igennem med det.

Så om udvidelsen, hvor man bliver ved med at sige, at et dansk nej i virkeligheden vil forsinke udvidelsen: Jeg tror, det er en forkert vurdering. Jeg tror, det er afgørende for udvidelsesprocessen, at der kommer mere fleksibilitet ind i samarbejdet, altså at der bliver skabt muligheder for, at man kan få glidende overgangsordninger eller lange overgangsordninger og glidende medlemskab, og der kan blive skabt nogle rum, hvor man er med på de politiske områder uden nødvendigvis at være med på de økonomiske områder. Det er af hensyn til sikkerhedspolitikken og for at få hurtigere gang i udvidelsen, der er en vigtig mission for SF.

Til fru Pernille Blach Hansen, der bliver ved med at spørge om devaluering og siger, det er usolidarisk at devaluere. Det kommer da an på, i hvilken sammenhæng det foregår. Da pundet og liren blev nedskrevet – jeg tror, det var i 1992 – var det fornuftigt, fordi de var kommet op i en for høj kurs, og der kan da være situationer, hvor der er en gensidig interesse i, at man ændrer valutakurserne.

Jeg er modstander af de offensive ændringer af valutakurserne, som vi så i 1970'erne, men det er heller ikke det, vi snakker om her. Vi snakker om, at der kan være en situation, hvor et land kan komme i så store vanskeligheder i forhold til de andre lande, at der kan være en gensidig interesse i, at man bruger det instrument for at få situationen reddet i land. Det, jeg bare siger, er, at der er ingen grund til at smide det instrument væk, ikke mindst i en situation, hvor det ikke er nødvendigt, at vi kommer med, og det er stadig væk her, jeg mener, at tilhængerne har deres store problem.

For mig er det svært at se nødvendigheden af, at vi skal med i ØMU's tredje fase. Det går godt med den danske økonomi, vi har klaret os godt udenfor, og der er ingen, der kræver, at vi skal med. Men alligevel bliver den beslutning presset igennem med de store politiske konsekvenser, der bliver følgen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Til hr. Holger K. Niensens sidste bemærkning vil jeg bemærke, at det lyder, som om hr. Holger K. Nielsen er bange for den folkeafstemning og for, at man vil presse noget igennem.

En folkeafstemning betyder, at alle stemmeberettigede borgere i Danmark har én stemme, hverken mere eller mindre. Jeg har ikke flere stemmer end hr. Holger K. Nielsen, og vi har ikke hver for sig flere stemmer end en hvilken som helst anden borger i Danmark. Man kan ikke presse et resultat af en folkeafstemning igennem. Man kan have en god og ordentlig og sober debat, og det håber jeg vi alle sammen kan bidrage til. Men man kan jo ikke presse et resultat igennem. Det afgør befolkningen.

Så til sidst: Vi har spurgt et par gange, hvad det er for en udvikling, vi holdes ude af ved et nej, og det har hr. Holger K. Nielsen ikke svaret på. Men der har været en debat med fru Lene Espersen om, hvad det er for noget, EU eventuelt vil blande sig i ved et ja, og det andet må

jo være lidt af det samme, så jeg vil gerne spørge hr. Holger K. Nielsen endnu en gang: Betyder det, at hvis det bliver et nej, vil der ikke komme noget pres på det danske skattesystem på grund af arbejdskraftens frie bevægelighed, på grund af det indre marked og på grund af grænsehandel og andre ting, og at der heller ikke vil komme nogen som helst form for påvirkninger af f.eks. det danske momsniveau? Hvis vi siger nej til euroen, betyder det så, at der ikke kommer noget pres på det danske velfærdssystem, fordi vi så er helt uden for sammenhængen med resten af Europa?

(Kort bemærkning).

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Det er fru Mimi Jakobsen, der er den egentlige årsag til, at jeg beder om ordet nu, for fru Mimi Jakobsen har flere gange bedt om, at der bare var én, der ville svare på følgende spørgsmål: Kan Danmark hæve folkepensionen, f.eks. fordoble den, hvis vi bare selv betaler for det og ikke skaber et stort underskud, uden at EU blander sig? Svaret er bekræftende. Vi bestemmer fuldstændig selv, hvordan vi vil indrette sådan noget som folkepensionen.

Hr. Holger K. Nielsen siger, det er groft uansvarligt af regeringen at sige, at der kommer pres på kronen ved et nej. Jeg må sige, når jeg nu er kommet herop, at det angreb kan jeg kun tolke på følgende måde: Når jeg bliver spurgt, hvad der sker i den ene og den anden situation, må jeg ikke sige det, jeg kan stå inde for, det jeg mener, og det, som et hav af andre kompetente personer – uden at jeg skal ligestille mig med alle eksperterne – i øvrigt er enige i.

Jeg vil gerne sige til hr. Holger K. Nielsen og alle andre, for at det ikke skal være usagt, at ingen kan vide præcis, hvad der sker ved et nej. Men erfaringen fra den 2. juni 1992 siger jo noget om, at man kan vente et vist pres. Det tror jeg alle sådan set er enige om, og det tror jeg vi kan håndtere. Mit budskab er bare, at det valutaarrangement, Danmark har, og som er et godt valutaarrangement, er ingen garanti for, at vi kan fastholde en fastkurspolitik under alle forhold.

Når hr. Holger K. Nielsen også siger, at pundet og liren jo blev devalueret, fordi de var kommet op på en for høj kurs i EMS-samarbejdet, må jeg minde hr. Holger K. Nielsen om, at der nu foreligger 560 sider, hvor en del af dem beskriver, hvad det var, der skete i efteråret 1992. Det er direkte forkert, hvad hr. Holger K.

Nielsen stod heroppe og sagde, men det skal jeg ikke fortælle ham i, for der er jo megen teknik i det.

Men pundet og liren blev ikke devalueret. Pundet og liren blev presset af markedet, og i England strømmede der i løbet af få timer 70 mia. US-dollars ud af kassen for at intervenere, for at holde pundet. Siden har pundet svinget sig op med 25 pct. Det er en flydende valuta nu, og det er en langt, langt større valuta, end den danske valuta er. Men det ville jo være rart, hvis man læser de analyser, der findes, så vi kan få en lidt mere saglig diskussion.

Fjerde næstformand (Margrete Aukén):

Så er det fru Pernille Blach Hansen for tredje gang.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Jeg mangler et svar fra hr. Holger K. Nielsen på, hvad der er særlig demokratisk ved den nuværende situation. Det kan godt være, vi har en forskellig opfattelse af, hvad demokrati er, men jeg kan ikke forstå, det er særlig demokratisk, at Danmark nu står udenfor og bliver påvirket af alt, hvad der sker i euroland.

Jeg vil gerne igen henholde mig til, at det, vi har nu, er en halv euro: Alle konsekvenser, men ingen indflydelse. Og hvordan det kan være særlig demokratisk, vil jeg meget gerne have hr. Holger K. Nielsen til at forklare mig.

Så vil jeg godt lige opponere mod den sidste bemærkning, hr. Holger K. Nielsen havde, sidste gang han var på talerstolen. Han snakkede om, at der nu skulle tvinges noget igennem, men jeg vil meget gerne have mig frabedt, at det, at den danske befolkning bliver spurgt om noget, er at tvinge noget igennem. Tværtimod synes jeg da også, det er demokrati, men hvis hr. Holger K. Nielsen er uenig i det, hører jeg det meget gerne fra denne talerstol.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Man er naiv, hvis man tror, at demokrati bare er et spørgsmål om, at vi har én stemme hver. Det burde det være, men sådan er det jo ikke. Man skal jo ikke tænke sig ret meget om, før man ved – og det er mærkeligt, at en Socialdemokrat ikke kan se det – at når man har mange penge, har man også mere magt. Det kan være almindelig socialistisk børnelærdom, at der er

en sammenhæng mellem magt og det, at man har ressourcer og penge.

Jeg kan forstå, at den nye socialdemokratiske generation ikke er opdraget i denne helt banale måde at tænke på. Men sådan er det altså, og det er jo også derfor, at vi alle sammen ved, hvad der gjorde udslaget i 1972. Det var ikke de politiske argumenter. Det var jo de store annoncer en uge før folkeafstemningen i 1972, hvor man sagde, at hvis det bliver et ja, koster 1 kg havregryn så meget, og bliver det et nej, koster det så meget. Hvis det bliver et ja, koster smørret så meget, og bliver det et nej, koster smørret så meget. Det var det, der gjorde udslaget, og det var derfor, befolkningen følte sig vildført i 1972. Derfor har der været en løbende mistillid til politikerne fra befolkningens side siden 1972, så hold op med den naive snak, som vi hørte her fra den socialdemokratiske politiske ordfører.

Fru Elisabeth Arnold stillede enormt relevante spørgsmål: Vil vi ved et nej være ude? Vil vi ved et nej undgå et pres på velfærdsområderne? Nej, det tror jeg ikke. Jeg tror under alle omstændigheder, der vil være et pres, men spørgsmålet er, om vi har bedre muligheder for at modstå det ved et ja end ved et nej. Selvfølgelig er Danmark en del af en international verden. Selvfølgelig er vi det, og det er der jo ingen, der afviser, heller ikke fra vores side.

Men spørgsmålet er, om vi har bedre muligheder for at modstå det pres ved et ja end ved et nej, og her er min påstand, at den handlefrihed, vi har nu, ikke er total. Selvfølgelig er den ikke det, men den er trods alt relativt set større, hvis vi siger nej, end hvis vi siger ja. Det skal selvfølgelig ses i forhold til, at vi muligvis får lidt mere indflydelse, hvis vi siger ja, og jeg vil da ikke afvise, at det, at vi får en plads i ECB, kan betyde lidt mere indflydelse.

Men min påstand er – og det er sådan, vi afvejer det fra vores side – at den ekstra indflydelse, vi får, er illusorisk set i forhold til, hvad der reelt skal besluttes. Centralbanken tager ikke nationale hensyn. Det har Wim Duisenberg sagt i et interview til Information for ikke så længe siden, og vores erfaring er, at Danmark ikke er et land, der på disse centrale områder kan bruge vores vægt til at få mere indflydelse. Det skal ses i forhold til, at vi trods alt har mere handlefrihed, hvis vi siger nej, og det er så vores påstand, at et nej vil være mest fordelagtigt. Men det er kun en vurdering, det indrømmer jeg.

Vi kan ikke isolere os. Der er ingen lande, der kan isolere sig, men mulighederne for at fastholde en national udvikling, en national velfærds politik og en meningsfyldt demokratisk diskussion her i Folketinget er trods alt større, hvis vi siger nej, end hvis vi siger ja.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Den sidste halve times diskussion har jo vist, at man ikke skal stille for mange spørgsmål på én gang til hr. Holger K. Nielsen, og derfor er her et meget kort spørgsmål, som der kan svares ja eller nej på.

Hr. Holger K. Nielsen kom forrige gang til at sige, at der endnu ingen grund var til, at Danmark skulle sige ja til euroen. For noget siden snakkede hr. Holger K. Nielsen også om, at vi skulle tænke langsigtet – 10, 15, ja, måske 50 år frem. Det sidste bliver nok ikke aktuelt for os to, men kunne der tænkes en situation om 5, 10 eller 15 år, hvor SF vil gå ud og sige, at nu må vi hellere komme med i euroen? Ja eller nej?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Hvad jeg siger om 50 år, er rigtigt nok ganske meningsløst, og det skal jeg medgive. Men hvad SF vil sige om 50 år, har jeg ikke noget svar på, og så langt rækker min magt heller ikke. Det er jo ikke som i Nordkorea, hvor Kim Il Sung stadig leder samfundet, men sådan er det ikke i SF i hvert fald. Det kan jeg forsikre for.

Om det bliver aktuelt om 5 år, tvivler jeg på. Der bliver jo sagt, at tingene udvikler sig, men jeg tvivler på det, og jeg er dybt imod denne udvikling. Jeg mener, det er dårligt for demokratiet, og jeg tvivler meget på, at man har et europæisk demokrati, der kan matche det, som er nødvendigt.

Hvis vi en dag får en egentlig europæisk offentlighed, en europæisk demokratisk samtale, og Europa betyder noget i en demokratisk sammenhæng, kunne det måske være fornuftigt at genoverveje det. Men det varer mere end 5 år, det varer mere end 10 år, det varer altså mindst 50 år, og til den tid har jeg som sagt ikke magt til at bestemme noget som helst.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så går vi til ordførerrækken, og det er fru Charlotte Antonsen.

Charlotte Antonsen (V):

Allerede kort efter Amsterdamaftemningen for 2 år siden bad Venstre om at få en dansk folkeafstemning om EU's fælles valuta. Sidst vi her i Folketinget havde en generel EU-debat, nemlig i februar i år, sluttede jeg min ordførertale med ønsket om, at vi inden afslutningen af regeringskonferencen i december i år måtte få en dansk folkeafstemning om euroen. Det får vi nu, og tak for det. Tak, fordi det nu er op til befolkningen at afgøre, om Danmark skal deltage helt og fuldt i det økonomiske samarbejde i EU.

Med et ja til euroen kommer vi ind i varmen i den politisk-økonomiske del af EU-samarbejdet, og vi kommer tættere på et fuldgældigt dansk EU-medlemskab. EU er først og fremmest et politisk samarbejde. Udgangspunktet for de europæiske lande, der startede EF, var, at Europas fremtid skulle præges af frihed og fred.

De to verdenskrige havde lært os, at fred ikke var en selvfølge. EF blev skabt for at undgå nye krige i Europa. EF stillede det forhandlingsbord op, hvorom uenigheder mellem landene fremover kunne drøftes. Traktaten udgør dagsordenen, ligesom der i Traktaten er sikret en udstrakt hensyntagen til de mindre landes indflydelse. Med fælles politiske spilleregler skulle fremtidige krige, såvel militære som økonomiske, kunne undgås. EU's fornemste mål er nået. I dag har vi frihed, fred og velstand i denne del af verden.

Nu står vi i Danmark over for en vigtig folkeafstemning: Deltagelse i euroen har stor betydning for dansk politisk indflydelse i EU. Der er ingen tvivl om holdningen hos Venstre. Venstre har hele tiden ønsket et fuldgældigt dansk EU-medlemskab uden undtagelser. Venstre har allerede fra starten sagt, at vi ønsker at slippe af med de danske undtagelser. Det blev sagt klart og tydeligt af den daværende partiformand, tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen, allerede forud for folkeafstemningen den 18. maj 1993, hvor Edinburghaftalen med de fire danske undtagelser blev en realitet. Det er vigtigt at nævne i dag, fordi det samtidig understreger, at der aldrig har været tvivl om, at Venstre mener, at en fælles mønt i EU er en særdeles god idé.

Der er nu afsat 7 måneder til den afsluttende debat op til folkeafstemningen, og det er rigelig tid. Der er jo ikke tale om, at vi sætter et emne til folkeafstemning, som danskerne aldrig har hørt om før. Tværtimod. Sagen har været drøftet intensivt i Danmark i de sidste 10 år, lige si-

den det danske EF-memorandum fra oktober 1990 fastslog følgende: »Den danske regering finder, at etableringen af ØMU ligger i naturlig forlængelse af det indre marked og vil kunne bidrage til at kunne fremme vækst og beskæftigelse i alle medlemslandene.«

Memorandummet fik bred opbakning i Folketinget bortset fra venstrefløjen, ja, selv Fremskridtspartiet under fru Pia Kjærsgaards ledelse som politisk ordfører stemte ja til det danske memorandum, der så klart roser ØMU'en.

I det netop citerede fremstår ØMU'en som en naturlig følge af det indre marked. Man kan også tale om, at euroen er kronen på værket. Med det indre marked, der blev gennemført i 1992, blev der stillet ensartede tekniske krav til virksomhedernes standarder. Det gav virksomhederne den klare fordel, at de fremover kun skulle producere ét produkt, der så kunne sælges på hele det europæiske marked.

Den tekniske handelshindring, der så er tilbage, er, at landene ikke betjener sig af samme afregningskurs. Hvis vi siger ja til euroen, fjernes dette slør for den fri konkurrence. Fremover vil vi umiddelbart kunne sammenligne priserne på den samme vare i forskellige lande. Konkurrencen vil blive styrket. Denne fordel ved euroen er sammen med mange andre facts glimrende beskrevet i regeringens netop offentliggjorte rapport om dansk eurotilslutning.

Øget konkurrence vil også give forbrugerne lavere priser, renten vil blive lavere, og der vil blive flere arbejdspladser og billigere boliglån, og sammenlagt vil euroen bidrage til at styrke velfærdssamfundet, fordi euroen stabiliserer dansk økonomi, så det bliver lettere at forbedre velfærdssamfundet.

I Venstre siger vi ja med hjertet. Verden bliver mindre og mindre. Problemer et sted i verden bliver i stigende grad alles problem. De grænseoverskridende politiske opgaver må løses i fællesskab, ellers mister de enkelte lande indflydelsen på egen situation. Indflydelsen på vores egen situation er afgørende for vores selvforståelse. Lad vore børnebørn og børn få indflydelse på Europas politik.

I Venstre siger vi ja til fremtiden.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak til fru Charlotte Antonsen for at understrege, at det, vi stemmer om, er en politisk union. Jeg synes, det var dejligt, at det ord også var

med i Venstres ordførertale, ikke mindst fordi hr. Anders Fogh Rasmussen i går gav indtryk af, at det, vi stemte om, alene var et praktisk redskab, sådan et lille praktisk redskab, der ikke rigtigt betød noget politisk. Men jeg var glad for fru Antonsens understregning.

Så vil jeg spørge Venstre: Altså nu er det tredje gang, vi stemmer om euroen; der er stemt nej to gange, i 1992 og i 1993, og nu spørger man så befolkningen igen. Det har Venstre presset på for og anerkendt og ment i langt tid og alt det her. Hvis det bliver et nej den 28. september, vil Venstre så respektere det nej? Vil Venstre så respektere det, så det også står uantastet i årene fremover, eller vil Venstre bestræbe sig på, så hurtigt det overhovedet kan lade sig gøre, at få det nej omgjort ved en ny folkeafstemning?

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Tidligere hr. Jann Sjursen og nu også hr. Kristian Thulesen Dahl har frejdigt påstået heroppefra, at vi har stemt om euroen tre gange. Det er jo helt forkert. Vi har ikke stemt om den. Den indgik heller ikke i det afstemningsgrundlag, der var i 1992. Da var det meningen, at hvis man havde vedtaget Maastricht dengang, ville der senere, når det blev aktuelt, skulle holdes en folkeafstemning om vores tilslutning, men hverken i 1993 eller i 1998 var det en del af afstemningstemaet.

Jeg håber, at vi kan grave det der fuldstændig ned. Hr. Kristian Thulesen Dahl kan jo gå hen og læse på lektierne og se, at det er rigtigt, hvad jeg siger.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne spørge fru Charlotte Antonsen, om hun er enig i det, som hendes partis formand, hr. Anders Fogh Rasmussen, sagde i 1998, nemlig at euroen er udtryk for gedigen liberal tankegang.

Jeg forstår jo godt, at Venstre er tilhænger af det her projekt, for det er jo et dybt borgerligt projekt, og hr. Anders Fogh Rasmussen gav dengang et lysende klart eksempel på, hvad han syntes var det gode ved ØMU'en og den fælles mønt. Det var, at den forhindrer uansvarlig økonomisk politik, som f.eks. socialdemokratiske frontfigurer med Lafontaine i spidsen ellers taler for. Den socialdemokratiske finansminister Oskar Lafontaine faldt jo på et forsøg på at føre en mere social politik. Den

blev stoppet af euroen, og hr. Anders Fogh Rasmussen så det som noget af det gode ved euroen, at den forhindrer socialdemokratisk politik.

Jeg vil gerne spørge, om det stadig væk er Venstres opfattelse, for det var jo meget præcist analyseret af hr. Anders Fogh Rasmussen for et par år siden.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Udenrigsministerens indlæg udløste et par korte bemærkninger, som der anstændigvis må gives mulighed for kan komme med, så det er først hr. Thulesen Dahl.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jamen det er helt spøjst at stille spørgsmål til Venstre, når det så bliver Det Radikale Venstre, der svarer. Det er sådan en sammensmeltning, der igen er sket, men det er jo godt nok, og jeg håber da bare, Venstre føler sig repræsenteret af de svar, udenrigsministeren på Det Radikale Venstres vegne og regeringens vegne giver, så har vi den store forbrødring.

Jeg vil fastholde over for udenrigsministeren, at vi har stemt om euroen to gange tidligere: i 1992 i forhold til den protokol, der lå, og i 1993, hvor vi direkte aktiverede vores ønske om, at man først ved en senere beslutning i givet fald skulle tiltræde euroen. At vi ønskede at beholde kronen, var lysende klart. Jeg synes også eksemplet med Sverige siger klart og tydeligt, at man respekterer, at svenskerne ved en selvstændig beslutning skal træffe afgørelse om, hvorvidt de ønsker at fjerne den svenske valuta til fordel for euroen.

Så jeg fastholder, at vi har stemt om det her før, og derfor fastholder jeg selvfølgelig også mit spørgsmål til Venstres ordfører, som går på den kommende afstemning: Hvis det bliver et nej, hvad Dansk Folkeparti meget håber, vil Venstre så respektere den afgørelse, eller vil Venstre så forsøge med en fjerde afstemning?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må sige, at det er temmelig overraskende at høre det her fra den danske regering. Man kan diskutere, om vi stemte om ØMU'en i 1992. Det er korrekt, at der i Maastrichttraktaten var en dansk protokol, som udskød spørgsmålet om ØMU-deltagelse. Det kan man diskutere. Men hele pointen i folkeafstemningen i 1993, det na-

tionale kompromis og det nye grundlag, der blev skabt for folkeafstemningen, var jo netop, at vi så sagde: Nu tager vi ikke stilling længere, nu siger vi nej. Det var netop, som det blev sagt dengang: Nu lader vi, som om vi skulle tage stilling i 1996, nu gør vi det i 1993 i stedet for.

Derfor er der jo en klar undtagelse, en opt out i forhold til ØMU'ens tredje fase. Det var det, Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og SF forhandlede om i efteråret 1992, og som vi havde en stor folkelig debat om i foråret 1993, fordi det blev udmøntet i den såkaldte Edinburghafgørelse. At det nu bliver fraskrevet enhver værdi, overrasker mig dybt og er, hvis det er rigtigt, hvis det er meningen hos Det Radikale Venstre og hos Socialdemokratiet, udtryk for en uhæderlighed over for befolkningen, som jeg ikke havde troet mulig.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg synes, hr. Holger K. Nielsen skulle tænke igennem, hvad det var, der affødte min bemærkning. Det var, at der er to ordførere her, der har påstået, at vi tre gange har stemt om euroen. Det er urigtigt. Vi gjorde det ikke i 1992; det er vi enige om. Vi gjorde det ikke 1998; det er vi også enige om. I 1993 indgik afstemningen jo ikke i selve afstemningstemaet.

Men jeg er da enig i den politiske sammenhæng, der var i 1993, i de forhandlinger, vi førte derom, hvor vi sagde, at euroen er vi altså ikke med i i den tredje fase og den kan vi jo kun være med i, hvis der holdes en ny folkeafstemning. Den sammenhæng er jeg da helt enig i.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen jeg fatter ikke en lyd af det her. Der bliver sagt af udenrigsministeren, at det ikke var en del af grundlaget; det var jo noget af det politiske. Javist var det noget af det politiske. Det var også det, vi stemte om i 1993. Vi stemte i 1993 om Maastrichttraktaten plus Edinburghafgørelsen.

Kan jeg få et klart svar fra udenrigsministeren: Var undtagelsen fra ØMU'en en del af Edinburghafgørelsen, eller var den ikke en del af Edinburghafgørelsen? Og for det andet: Stemte vi ikke også om Edinburghafgørelsen i 1993?

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Den var en del af Edinburghafgørelsen. Den var en del af det grundlag, vi stemte om i 1993, men

euroen indgik ikke i afstemningsgrundlaget. Der blev ikke stemt nej til euroen i 1993. Det er jo rigtigt, hvad jeg siger. Vi stemte om et nyt grundlag for Danmarks tilslutning til Maastrichttraktaten, men den danske befolkning sagde ikke nej til euroen ved et afstemningstema, hvor den indgik i Traktaten.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Og så lige en sidste kort bemærkning til hr. Holger K. Nielsen, og så går vi tilbage, sådan at fru Charlotte Antonsen får lov at svare her bagefter.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Forholdet til ØMU'en indgik da i det formelle grundlag for folkeafstemningen i 1993. Er det ikke korrekt? Og er det ikke korrekt, at den måde, det indgik på, var, at vi havde en undtagelse fra Danmarks deltagelse i ØMU'ens tredje fase? Og er det ikke korrekt, at danskerne stemte ja til, at vi skulle have den undtagelse?

Det er det, regeringen nu forsøger at ændre, og årsagen til, at vi skal have en folkeafstemning om det her spørgsmål, er, at der skal en ny folkeafstemning til for at ophæve den undtagelse, som vi fik i 1993, fra ØMU'ens tredje fase.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Ja, vi stemte ja til det grundlag, der var knyttet til Maastrichttraktaten. Det er vi enige om. Det var det nye efter folkeafstemningen i 1992, men den afstemning var ikke – så kan vi diskutere det politiske – juridisk en afstemning om Danmarks tilslutning til euroen.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg tror, vi lader det ligge her nu, og så bliver der rig lejlighed til at tage den diskussion op. Fru Charlotte Antonsen for at svare.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Først til hr. Kristian Thulesen Dahl: Det er altså første gang, vi alene skal tage stilling til et dansk ja til euroen, og derfor er det den første danske euroafstemning. Sådan er det altså.

Venstre respekterer altid folket og folkets afgørelse, så selvfølgelig vil vi respektere et nej, ligesom vi gjorde i 1992. Baggrunden for, at vi fik Edinburghafgørelsen, var jo netop, at vi af politiske og ikke af juridiske grunde, for juridisk kunne man sagtens have den samme fol-

keafstemning med et års mellemrum, fandt, at det var forkert at spørge danskerne om Maastrichttraktaten en gang til. Derfor var det, at vi forhandlede og fik de danske undtagelser, som så reducerede Maastrichttraktatens rækkevidde.

Så til hr. Keld Albrechtsen: Jamen jeg er enig i det, hr. Keld Albrechtsen siger der er blevet sagt fra Venstres formands side om, at euroen forhindrer en uansvarlig socialdemokratisk politik. Jamen noget af det, der er forudsætningen for eurodeltagelse, er jo netop, at man har orden i økonomien. I øjeblikket har vi en dansk socialdemokratisk regering, som har orden i økonomien. Så kan vi altså godt søge om euromedlemskab. Men vi har jo i fortiden haft socialdemokratiske regeringer, der har skejdet mere ud, end den nuværende gør. Det er klart, at det forhindrer man, og det tror jeg er til gavn for os alle, for konsekvensen af de økonomiske udskjelser især i 1970'erne var det, man kaldte stagflation, hvor vi havde en galopperende inflation sideløbende med en galopperende arbejdsløshed.

Vi er i hvert fald i Venstre stærkt uenige i, at vi skal forsøge det en gang til, men jeg kan forstå, at det er hr. Keld Albrechtsens politik, ligesom det er SF's politik, at vi kan komme i en situation, hvor det er en god idé at devaluere. Det synes vi ikke. Vi synes, det er en dårlig idé at devaluere.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes, at den diskussion, der er nu, om, at vi ikke skulle have stemt om euroen tidligere, er fuldstændig absurd. Det er dog indgået ret kraftigt både i det skriftlige juridiske grundlag, i det formelle grundlag, vi har taget stilling til, og i de politiske diskussioner, der har været. I hele forløbet mellem 1992-afstemningen og 1993-afstemningen var det at skabe nogle undtagelser helt centralt for de aktører, der forhandlede om Edinburghafgørelsen, og det er derfor også helt mærkværdigt at opleve den diskussion, der er mellem to af deltagerne i det forløb, og høre den ene part sige, at vi ikke har haft det inde som et formelt grundlag.

Jeg synes også, det er væsentligt at påpege, at svenskerne har tiltrådt Traktaten, men at der ikke er nogen, der overhovedet anfægter, at svenskerne naturligvis tager en beslutning om, hvorvidt de ønsker at kvitte deres nationale va-

luta eller ej. Derfor synes jeg også, at eftersom det i Edinburghafgørelsen var en realitet, at man også havde forbeholdet om valutaspørgsmålet, og Venstre med det samme efterfølgende gjorde det klart, at det ville arbejde på at få ophævet det forbehold, er det interessant at vide, hvad der så sker efter et nej den 28. september, om Venstre også dér vil sige til befolkningen: Ja, nu har I godt nok stemt for et forbehold, for at vi fortsat skal have vores nationale valuta, men vi arbejder da fortsat på en ny afstemning, der kan fjerne den nationale valuta.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Mit indlæg for noget siden var udsprunget af, at hr. Kristian Thulesen Dahl sagde, at Danmark sagde nej til euroen tre gange. Det er forkert, hvad hr. Kristian Thulesen Dahl sagde, og det mener jeg også er dokumenteret.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne sige tak til fru Charlotte Antonsen for svaret, fordi fru Charlotte Antonsen i modsætning til regeringspartierne jo erkender, at her er tale om et politisk projekt, der indeholder en klar politisk centralstyring fra EU's side. Hvis der føres en bestemt politik i et medlemsland som f.eks. den, daværende finansminister Oskar Lafontaine ønskede at føre i Tyskland, så bliver den stoppet, hvis man er medlem af euroen. Det er ganske vist ikke noget særlig demokratisk synspunkt, men jeg forstår da godt, at et borgerligt parti som Venstre går ind for den konstruktion, for det jo er en – hvad skal man sige? – traktatfæstet borgerlig politik, som man dermed får indført, og som Folketinget ikke kan sætte sig op imod. Så tak for svaret! Det er jo rene ord for pengene.

Jeg må sige til dem, som har diskuteret folkeafstemningerne om euroen, at vi har da stemt om den euro tre gange i træk. Tilhængerne har da gang på gang forsikret befolkningen om, at hvis den stemte ja til den ene traktat efter den anden, så var det et nej til euroen. Sådant grundlaget da været. Vi har bare været nogle, der, dengang man kom med det nationale kompromis, sagde: Det tror vi ikke en pind på, det holder ikke en millimeter, og derfor stemte vi imod det. Men det er da rigtigt, som flere ordførere har været inde på, at vi tre gange i træk har stemt om den fælles mønt.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Der er en bemærkning her i sidste omgang fra fru Charlotte Antonsen, som får mig til at studse og får mig herop. Fru Charlotte Antonsen sagde noget i retning af, at det var hendes opfattelse, at hvis vi afskaffede kronen og fik EU's mønt, så kunne man ikke længere føre socialdemokratisk politik. Det betyder altså, at så bliver det mere ligegyldigt, hvor man sætter krydset, når der skal stemmes til folketingsvalg. Så bliver Christiansborg efterhånden en tilfældig bygning på vej mod lufthavnen og Bruxelles.

Vil fru Charlotte Antonsen uddybe, at hun er interesseret i det her, fordi hun så kan stække mulighederne for, at det danske folkestyre f.eks. kan føre en socialdemokratisk politik? Det er jeg da selv imod, men jeg vil da kæmpe for, at hvis der er tilstrækkelig mange, jeg havde nær sagt tosser, der stemmer på nogle tossede, skal vi tage konsekvenserne af det. Det skal da ikke være sådan, at vi sætter os under Bruxelles' og Frankfurts formynderi. Eller er det det, som Danmarks Liberale Parti ønsker?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Til hr. Kristian Thulesen Dahl: Venstre respekterer en folkeafstemnings resultat, og jeg forestiller mig ikke, at vi skal til at stemme om ØMU'en igen et år efter, for som det allerede er blevet sagt, er der jo den mulighed, at vi står udenfor.

Hvis Danmark ikke er med i euroen, så er vi jo heller ikke med i de overordnede økonomisk-politiske beslutninger, der træffes blandt de 11 eurolande, og når vi ikke er det, er vi altså udelukket fra en meget væsentlig del af EU-samarbejdet, og så kan man godt frygte, at det på længere sigt kan føre til, at vores medlemskab visner bort.

Det kan da godt være, at man så på et senere tidspunkt skulle overveje at komme med ind i varmen, måske når alle de østeuropæiske lande også er gået over til euro, men vi har ikke nogen planer om en ny folkeafstemning året efter, hvis det skulle blive et nej.

Til hr. Keld Albrechtsen: Hr. Keld Albrechtsen ønsker jo ikke at høre, hvad der bliver sagt fra jasiden. Jeg har ikke talt om, at EU siger, at man skal føre en bestemt økonomisk politik.

Det, man siger i ØMU-traktaten, er, at medlemmene ikke må skeje ud økonomisk. De må altså ikke have et budgetunderskud på over 3 pct. af

bruttonationalproduktet. Det er omregnet til danske kroner 36 mia. kr. Der er altså meget rig mulighed for at skeje ud økonomisk og lade pengene – 36 mia. kr. om året – fosse ud af statskassen, uden at man kommer i karambolage med de krav, der er.

Når EU har sagt, at det måske kunne være en god idé at sænke skattetrykket eller andre ting, så har det jo samtidig også været situationen, at EU og Kommissionen udmærket godt ved, at det kan de ikke blande sig i, og derfor har økonomiminister Marianne Jelved jo også vendt den anden kind til og sagt, at man ikke vil lytte efter det. Men vi kan ikke se, at der sker noget ved, at man drøfter sit lands økonomiske politik. Det, der er væsentligt, er, at EU ikke kan blande sig i vores finanspolitik, hverken med hensyn til skattepolitik, arbejdsmarkedspolitik eller socialpolitik.

Til hr. Frank Dahlgaard: Ja, vi vil altså til enhver tid bekæmpe en socialdemokratisk dansk regering, men man kan overhovedet ikke tale om, at det skulle stække dansk folkestyre. Tværtimod betyder det, at vi som danske politikere ikke alene har indflydelse på vores egen hjemlige politik, men også får indflydelse på den grænseoverskridende politik, som vi jo alle samme er afhængige af, både når vi taler økonomi, miljø, beskæftigelse og mange andre emner.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Keld Albrechtsen for tredje gang.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu blev det unægteligt svært at følge med i, hvad det egentlig er, Venstre mener, for det ene øjeblik er man glad for, at EU har en bestemt økonomisk model, hvor der bliver grebet ind, hvis der bliver ført det, man kalder uansvarlig socialdemokratisk politik, og det er man glad for, men det næste øjeblik kommer man så til at tænke på, at det måske heller ikke lyder så godt i danske ører, for det er jo centralt styret fra Bruxelles, og så skynder man sig at tilføje en besværgelse om, at det sandelig ikke betyder, at EU kommer til at blande sig i dansk socialpolitik.

Men fru Charlotte Antonsen ved jo godt, at det overskud, vi i dag har på statsfinanserne, bliver der mere end rigeligt brug for i forbindelse med løsningen af det problem, vi har med, at der hele tiden i det danske samfund bli-

ver en større andel af ældre i forhold til dem, der er på arbejdsmarkedet. Derfor bliver der et større pres på de offentlige finanser, og derfor vil vi i løbet af de næste 10 år komme i konflikt med euroreglerne. Det kan man regne sig frem til. Det er et forholdsvis enkelt regnestykke. Det kender fru Charlotte Antonsen jo nok også.

Det vil sige, at inden for det kommende årti banker vi ind i euroreglerne, og så skal vi til at føre det, der kaldes uansvarlig socialdemokratisk politik, hvis vi skal opretholde velfærdsstaten i Danmark. Det er jo det, der er problemet.

Jeg kunne egentlig godt bede fru Charlotte Antonsen om at tage stilling til, om det er den ene eller den anden opfattelse af euroen, som Venstre i virkeligheden har.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg tror, jeg skal sige, at når den røde knap lyser og den gule ikke gør det mere, så er ens taletid over. Jeg tror, man har glemt reglerne ved den her debat.

Nu vil jeg så lige indskærpe dem, for det er, som om man tror, at nu har man et halvt til trekvart minut igen. Det har man ikke.

Det er hr. Claus Larsen-Jensen.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Det er lige før, man skal overveje klippekort her, når man overtræder reglerne. Nå, spøg til side. Undrer det egentlig ikke fru Charlotte Antonsen, at det endnu en gang er alt muligt andet, der skal diskuteres, end det, der egentlig er indholdet af debatten?

Det andet, jeg vil spørge fru Charlotte Antonsen om, er: Er det ikke korrekt, at den økonomiske politik, vi fører i Danmark omkring fast kurs, jo sådan set ikke i dag afhænger af, om vi har en regering af den ene eller den anden observans, men af, at der er bred enighed om ud fra danske interesser at føre den pågældende politik, og at, når vi diskuterer den europæiske udvikling, EU's udvikling, så er det klart, at de forskellige partier slås for de synspunkter, de har hver for sig, ligesom de slås i kommunerne og i Folketinget, og at det derfor ikke er meningsfyldt i forbindelse med euroen at diskutere, om det nu er borgerlig økonomisk politik eller socialdemokratisk økonomisk politik, fordi det politiske slagsmål foregår på en lang række andre felter?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Fru Charlotte Antonsen taler jo udenom, når hun siger, at der ikke er tale om at stække det danske folkestyre. Så vidt jeg hørte, sagde fru Charlotte Antonsen, at det var hendes opfattelse, at det ikke ville være muligt at føre den traditionelle socialdemokratiske økonomiske politik i fremtiden, hvis vi kom med, og det betyder jo altså, at der er noget, der ikke er muligt. Man kan ikke devaluere, og man kan ikke føre en finanspolitik som i 1982, hvor vi havde et kæmpe statsunderskud og andre ting; det kan man simpelt hen ikke, man kan ikke opføre sig uansvarligt.

Folkestyret er ikke svækket, siger fru Charlotte Antonsen. Det bliver lidt ligegyldigt. Vi er under formynderi, vi kan ikke opføre os uansvarligt, og så kan man sætte et kryds ved Jacob Haugaard eller andre, for det er lidt ligegyldigt, det bliver alligevel styret fra Bruxelles.

Det er da en indrømmelse af, at det her sætter begrænsninger. Vi bliver kastet ind under tysk og fransk ansvarlighed, og så bliver det mere ligegyldigt, hvad man stemmer til Folketinget herhjemme. Er det ikke rigtigt?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg kan altså kun forstå hr. Keld Albrechtsens forvirring på den baggrund, som hr. Keld Albrechtsen jo har, nemlig en manglende tro på en markedsøkonomi.

Det, der er udgangspunktet i EU, er naturligvis, at der er tale om lande, der er demokratier, og som har markedsøkonomier, som tror på den fri konkurrence. Derfor er det ikke så vanskeligt for os liberale at være i EU, derfor er det ikke så vanskeligt for Socialdemokratiet eller for Det Radikale Venstre at være i EU, og derfor kan vi fortsat være uenige om vores økonomiske politik, fordi vi tror på det markedsøkonomiske grundlag for den økonomiske udvikling, vi tror på, at man skaber arbejdspladser gennem vækst og den vej rundt, ligesom man gør i EU. Så der er rigelig plads til politisk uenighed inden for EU; vi behøver ikke at melde os ud.

Det var faktisk også et svar til hr. Claus Larsen-Jensen, men der er en ting, jeg godt vil sige her, og det er, at jeg altså også synes, det er lidt ærgerligt, at vi ikke rigtig er nået til eurodiskussionen endnu, sådan som hr. Claus Larsen-Jensen var inde på, men tilsyneladende er situationen vel den, at nejsjerne efterhånden

har fundet ud af, at danskerne faktisk er ret godt tilfredse med udsigten til at komme med i eurosamarbejdet, og så ønsker de altså at skabe den totale forvirring ved at tale om, at vi mister vores selvstændighed, og at socialpolitik og skattepolitik og alt muligt andet skal afgøres af EU, men det har intet med sagen at gøre. Euroafstemningen vedrører overhovedet ikke de spørgsmål. Vi kan fortsat bestemme, nøjagtigt hvordan pengene kan fordeles, vi kan fortsat bestemme, hvor stor en offentlig sektor, vi ønsker i Danmark; vi har verdens største offentlige sektor, og det kan vi fortsat have, så længe vi har orden i økonomien, forstået på den måde, at vi så kræver de skatter ind, der skal til for at finansiere den offentlige sektor.

Til hr. Frank Dahlgaard: Jeg kan slet ikke følge hr. Frank Dahlgaards argumentation om, at det skulle være uansvarligt at føre en fornuftig økonomisk politik. Altså hvad er det for noget, at man skulle lægge op til at devaluere, at man skulle lægge op til at have et budgetunderskud på over 36 mia. kr.? Er det det, hr. Frank Dahlgaard synes er en god idé? Et budgetunderskud på over 36 mia. kr.? Det er i hvert fald uansvarligt over for kommende generationer, og det er naturligvis også uansvarligt i forhold til samarbejdet i euroen.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Lene Espersen som ordfører.

Lene Espersen (KF):

Vi vil også gerne i lighed med Venstre starte med at understrege, at vi er glade for, at vi får en afstemning om det danske euroforbehold. Det er ikke nogen hemmelighed, at Det Konservative Folkeparti, lige siden vi startede med at debattere hele ØMU-projektet for mange år siden, har været en varm tilhænger af, at Danmark skulle være med i det her projekt fra starten af.

Vi har naturligvis respekteret, at der har været folkeafstemninger i Danmark om flere forskellige europæiske forhold, men vi mener også, at det er rigtigt, at tidspunktet nu, hvor euroen har været en realitet et stykke tid, som flere allerede har været inde på, er kommet til at give den danske befolkning mulighed for at blive spurgt om, hvorvidt man ønsker at fortsætte med den danske undtagelse, eller om man ønsker helt og fuldt at være med i den del af det europæiske samarbejde.

Jeg vil dog gerne understrege, at vi naturligvis synes, at det manglende medlemskab fra dansk side af eurosamarbejdet er en politisk og økonomisk møllesten om halsen på os, og for os konservative drejer et ja til euroen, som er det, vi anbefaler, sig ikke kun om snusfornuftig økonomi og om dansk indflydelse på en fælles pengepolitik; det drejer sig i høj grad også om at forstå, hvilke historiske muligheder EU står over for. Vi mener helt klart, at euroen og de mange andre forpligtende politikker på europæiske plan positivt bidrager til en udvikling, som EU allerede har vist sig som garanten for, nemlig et helt Europa med fred og sikkerhed, stabilitet og økonomisk fremgang. Det ønsker vi at fastholde.

Desværre, kan man sige for Danmarks vedkommende, er vi jo i den situation, at vi ved at stå udenfor ikke kan deltage helt og fuldt i det europæiske samarbejde, og det har såvel politiske som økonomiske konsekvenser, at Danmark ikke er blandt de 11 lande, der den 1. januar sidste år indførte euroen. Danmark er ikke med til at træffe beslutninger, som under alle omstændigheder har betydning for vores økonomi, vores beskæftigelse og vores konkurrenceevne.

Det synes Det Konservative Folkeparti er ærgerligt. Og det er langt fra tilfældigt, at det er os konservative, der taler så varmt for dansk deltagelse i euroen. Jeg synes, at det måske er værd at minde om nu, hvor der har været så meget diskussion om det her med fastkurspolitikken, at den danske valuta- og pengepolitik rent faktisk blev ændret i starten af 1980'erne, da Poul Schlüter som konservativ statsminister overtog roret efter Anker Jørgensen og indførte en fastkurspolitik.

Den kurs har skiftende regeringer siden ført, men vi synes, det er værd at fremhæve, at det er i et lille lands interesse, der har stor samhandel, at man holder en stabil kurs i forhold til en stærk valuta. Det er det, der har præget den danske politik på området siden da, men det er også helt klart, at der vil være meget markante fordele for Danmark forbundet med, at vi bliver helt og fuldt medlem af ØMU's tredje fase. Mange af de fordele er økonomiske, men der er selvfølgelig også politiske fordele ved det.

Af økonomiske fordele vil jeg gerne fremhæve, at man med euroen efter vores mening fuldstændiggør det indre marked. Man er i hvert fald med til at skabe prisgennemsigtighed og giver dermed både forbrugerne og virksomhederne bedre vilkår via markedsmekanismerne.

Man letter markedsadgangen. Man får et fælles kapitalmarked med stor volumen, og dermed fjerner man altså også de sidste barrierer, som man kan sige der er for, at man har et ægte indre marked.

For det andet er euroen i sig selv en meget stærk valuta, og det er i sig selv, synes jeg, et positivt argument for, at Danmark skal gå med i den. Det er faktisk en af de toneangivende valutaer i verden, og dermed har man så også stor indflydelse ad den vej.

For det tredje sikrer konvergenskravene, at den økonomiske udvikling i eurolandene forbliver sund. Vi er helt sikre på, at det er fornuftigt også fremtidigt at pålægge os selv de bånd, der måtte være om, at vi altså skal føre en ansvarlig økonomisk politik.

Som Venstres ordfører allerede har fremhævet, er det jo ikke sådan, at man ikke må få lov til at køre med budgetunderskud, og det er jo rent faktisk sådan, som jeg har forstået det på udtalelser fra vores finansminister, at man sådan set også kan have et budgetunderskud på 3 pct. i en periode, hvis man vel at mærke har haft overskud i årene før. Man kan, om jeg så må sige, spare op, hvis det er sådan, at man virkelig vil sætte gang i festen.

Det er nu ikke noget, vi vil anbefale, men der er meget, meget vide rammer for, at man også kan bruge en effektiv finanspolitik, uden at man gældsætter fremtidens generationer. Vi synes faktisk, at det er ganske fornuftigt, at man bliver holdt inden for de her rammer.

For det fjerde vil dansk erhvervsliv i sig selv opnå mange konkrete fordele. Som jeg tror at bl.a. Socialdemokratiets ordfører var inde på, så er to tredjedele af al udenrigshandel med EU-landene, hvor 50 pct. af al handel er med eurolandene, så der er da meget konkrete fordele.

Så synes vi faktisk også, at det i sig selv er et væsentligt og positivt argument, at Den Europæiske Centralbank er sikret uafhængighed fremover, således at der er tillid til de pengepolitiske målsætninger, som jo først og fremmest er prisstabilitet, lavinflation og dermed en stærk valuta.

Men der er jo også politiske grunde til at sige ja, for det er jo selvfølgelig helt klart, at som situationen er i dag, har vi jo forpligtet os, og det har vi jo sådan set gjort med den kurs, der blev lagt allerede på Poul Schlüters tid. Vi har altså forpligtet os til at føre en fornuftig pengepolitik, hvor vi har lagt os op ad en stærk valuta, men

desværre har vi bare ikke særlig meget indflydelse på tingene. Den politiske indflydelse synes Det Konservative Folkeparti, at vi skal have. Og endelig vil jeg gerne understrege ...

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Nej, nu tror jeg altså, at det gælder, det der med taletiden.

Lene Espersen (KF):

Jeg overholder taletiden så, og hvis jeg bare ...

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Nej, det gør ordføreren tydeligvis ikke, men det bliver hun nødt til nu. Det var et halvt minut over tiden.

Så er det hr. Frank Dahlgaard.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen så kan det være, jeg stiller nogle spørgsmål, der giver fru Lene Espersen anledning til at lande på en eller anden facon.

Men jeg vil gerne spørge den konservative ordfører her, om De Konservative egentlig er så varme tilhængere. Det var ikke mit indtryk, da jeg var medlem af partiet. Det var sådan lidt lukket. Det var sådan lidt: Nå ja, det må vi vel; vi følger i Venstres slipstrøm. Hold nu op, det går ikke så galt! Polen vil jo ikke afgive den selvstændighed og frihed, det har vundet.

Jeg oplevede ikke noget engagement og noget drive for, at nu skulle vi afskaffe Danmarks valuta og lave Danmarks Nationalbank om til en filial af Bundesbank i Frankfurt, nu kaldet Den Europæiske Centralbank.

Er fru Lene Espersen ikke bekendt med, at ifølge meningsmålingerne er det altså nu fire ud af ti konservative vælgere, som tilkendegiver, at det her kan de ikke være med til, og derfor vil de stemme nej. Der er altså ikke nogen begejstret tilslutning til det her fra vælgerne og, så vidt jeg har fornemmet, heller ikke fra folketingsgruppen. Men jeg har måske taget fuldstændig fejl?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Til hr. Frank Dahlgaard vil jeg sige, at det kan godt være, at vi ikke går til de samme møder, men det er helt klart min opfattelse, at de konservative vælgere i meget høj grad er varme tilhængere af, at Danmark siger ja til euroen.

Det kan godt være, vi læser forskellige meningsmålinger. Jeg synes sådan set, at det har været en god tradition i Det Konservative Folkeparti, at der har været plads til skepsis, der har været plads til kritik. Det er heller ikke sådan, at vi forventer, at folk bare siger ja og amen og accepterer alt, uden at vi virkelig skal argumentere for vores sag. Men vi mener rent faktisk, at der er gode argumenter i denne her sag. Jeg har personlig ikke ved de møder, jeg har været til i konservative kredse, oplevet særlig megen modstand mod euroen; tværtimod har der måske været andre områder i EU-politikken, hvor man har sagt, at dér skal hælene sættes i på et eller andet tidspunkt. Det er der også enighed om ikke kun i Det Konservative Folkeparti, men faktisk også bredt her i Folketinget. Så jeg har ikke oplevet den skepsis, som hr. Frank Dahlgaard her giver udtryk for.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Kan fru Lene Espersen ikke bekræfte, at det, man sådan møder af lidt usikkerhed hos konservative vælgere, egentlig meget vel kan ligne det, vi også møder andre steder i det politiske system, og at årsagen vel egentlig er, at når man prøver at bilde befolkningen ind, at nu er Danmarks selvstændighed ved at blive undergraved, Danmark som selvstændig nation ryger sig en tur, så er der en masse mennesker, der lige tænker over det, for det er man selvfølgelig ikke tilhænger af.

Er fru Lene Espersen ikke enig i, at det, der er fundamentet for EU-samarbejdet, er og i fremtiden skal være, at der er tale om et samarbejde mellem selvstændige, suveræne nationer, der vil samarbejde om nogle ting i fællesskab, hvor vi bedst vil kunne opnå det, og at det sådan set er ganske væsentligt for os at få sagt det til den danske befolkning i forhold til den propaganda, den bliver mødt med?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Den meningsmåling, jeg henviste til, er den sidste, der er offentliggjort inden for de sidste 7 dage i dagbladet Børsen, og den viste, at 38 pct. af Venstres vælgere nu vil stemme nej, og at 40 pct. af De Konservatives nu vil stemme nej. Så nu ligger bolden hos V og K.

Jeg vil gerne spørge fru Lene Espersen, om fru Lene Espersen ikke i det mindste har forståelse for, at mange konservative mennesker i de-

res hjerter føler, at der er noget galt: Nu skal – og det er jo sket – den nationale grænsekontrol, personkontrollen, ophæves. Det er besluttet, og det sker i løbet af 12 måneder. Vi skal have fælles udenrigspolitik, og det er også på vej. Vi skal have fælles retspolitik. Og nu skal altså pengepolitikken, rentepolitikken og valutapolitikken flyttes fra København til Frankfurt. Vores mønt og vores pengevæsen skal nedlægges og gøres fælles med de andres.

Kan fru Lene Espersen ikke forstå, hvis der er mange konservative, der siger: Nu må grænsen være nået. Man afskaffer alt, hvad der har med nationalstaten at gøre, og er det ikke konservativ politik at stå vagt om det nationale folkestyre?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Er fru Lene Espersen ikke enig med mig i, at den danske valutapolitik har ligget solidt forankret i Frankfurt siden 1982, da vi besluttede os for at koble vores valuta til D-marken.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg vil godt indlede med både at svare fru Elisabeth Arnold og delvis også hr. Frank Dahlgaard. Det var sådan set det, der var årsagen til, at jeg nok brugte lidt for meget taletid.

Jeg brugte rigtig, rigtig lang tid på at forklare, at det rent faktisk var statsminister Poul Schlüter, der som bekendt var konservativ, som indførte fastkurspolitikken, og hvilke forpligtelser det egentlig har betydet for Danmark siden 1982. Så jeg tror, at når man kommer i konservative kredse, så er der én ting, der er helt sikker, og det er, at der er meget stor forståelse for fastkurspolitikken og forståelse for de økonomiske argumenter for, hvorfor Danmark skal sige ja til euroen helt og fuldt.

Den anden del af mit svar til hr. Frank Dahlgaard er sådan set også et svar til hr. Claus Larsen-Jensen, for jeg er meget enig med hr. Claus Larsen-Jensen i, at meget af diskussionen ude i forsamlingshusene og vælgerforeningerne, og hvor man ellers er til møder, går lidt på det her selvstændighedsbegreb, og den går nok også på mange andre ting, som hr. Frank Dahlgaard har været inde på, og som ikke har en pind at gøre med det, vi skal stemme om den 28. september: grænsepolitiet og Østrigsagen og alle mulige andre ting.

Jeg tror sådan set, at mange af de reaktioner, vi ser hos vælgerne nu – for de skal jo også have tid til at læse det digre værk og gå til debatter – er en reaktion mod, at der er nogle ting, som man synes er gode, og der er nogle ting, som man synes er dårlige, og derfor reagerer man måske lige nu, i hvert fald som borgerlig, ved at sige: Det kan godt være, at vi lige skal sende nogle signaler om, at der er grænser for, hvad vi vil.

Det synes jeg sådan set er fair nok. Men kan vi ikke bare love hinanden, at vi prøver at få en saglig og ordentlig debat, hvor vi ikke kommer med skræmmebilleder, men hvor vi hver især på vores egen positive måde taler for det, vi mener er det rigtige. Det tror jeg vil være det allerallerbedste udgangspunkt. Så giver vi vælgerne det bedst mulige grundlag for at træffe deres valg. Men lad os afholde os fra skræmme-kampagner og så komme med et positivt budskab om, hvad det er, vi selv vil.

Jeg kom med et budskab om, hvorfor vi siden Poul Schlüters tid har stået for den økonomiske politik og den pengepolitik, som vi også mener er rigtig, og som videreføres i euroen, men vi er selvfølgelig lydøre over for andre argumenter.

Fra folketingsgruppens side må jeg sige, at der er fuldstændig enighed om, at vi anbefaler et ja til euroen.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen fru Lene Espersen henviser selv til Poul Schlüter. Det var jo ham, der i 1986 sagde: Unionen er stendød. Er fru Lene Espersen ikke bekendt med, at titusindvis af konservative vælgere og mennesker føler, at der er noget galt. De havde en leder for 14-15 år siden, der sagde, at Unionen er stendød, og den lever altså. Den var ikke engang skindød, den lever i bedste velgående.

Nu prøver man at sige, at nu skal vi afskaffe Nationalbanken, nu skal vi have fælles penge, men det betyder ingenting. Er det troværdigt? Fru Lene Espersen siger, at vi skal have en saglig debat. Ja, jeg har læst rapportens 557 sider, og jeg må sige, at jeg forstår ikke, at fru Lene Espersen kan være med på det forslag til vedtagelse, der er kommet fra de mange partier.

Så jeg har følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget finder regeringens rapport »Danmark og euroen« for ensidig, fordi den fortier og fordrejer en lang række relevante forhold af betydning for dansk økonomi og beskæftigelse i fremtiden, bl.a. på siderne 9, 15, 21, 24, 25, 27, 34, 36, 39, 51, 66, 74, 84, 120, 138, 142, 182, 190 og 217, og idet Folketinget fornemmer, at Økonomiministeriets embedsmænd ikke har fået frie hænder til at skrive eurorapporten, hvilket fremgår antydningvis bl.a. på siderne 118, 127, 139, 214, 223, 228-229, 282, 311 og 360, pålægger Folketinget regeringen at fremlægge en tilrettet og afbalanceret redegørelse over fordele og ulemper ved at afskaffe den danske krone til fordel for EU's euro.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 72).

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag til vedtagelse indgår herefter i forhandling.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Lad mig først sige med hensyn til vedtagelser, at Dansk Folkeparti ikke kan støtte det af flertallet fremsatte forslag. Vi kan støtte det, som Enhedslisten har fremsat og, så vidt jeg husker sidebetegnelserne, også det, hr. Frank Dahlgaard har fremsat. Men jeg må jo tage et lille forbehold, for jeg kunne simpelt hen ikke nå at bladre rapporten igennem og se, hvor jeg har sat streger ud for diverse ting; men normalt kan vi i den her sag stole på hr. Frank Dahlgaard, men jeg skal selvfølgelig lige nå at slå op, inden vi skal trykke på knapperne.

Ellers vil jeg starte lidt utraditionelt og sige statsministeren tak. Jeg synes faktisk, det er sjældent, jeg får lejlighed til på den måde – sådan føler jeg det i hvert fald – at blive bæret med digtoplæsning. Og jeg vil gerne sige til statsministeren og den øvrige regering, som har ønsket at være til stede på nuværende tidspunkt i debatten, at Dansk Folkeparti ikke ønsker at tage patent på danskheden. Men vi ønsker at protestere imod det stadige forsøg på at udviske danskheden, som bl.a. sker ved, at man, hver eneste gang der skal tages et skridt i EU-sammenhæng, tager et skridt væk fra national selvbestemmelse og over til Bruxellesstyring af landet. Det ønsker vi at tage afstand fra, og hvis man betegner det, som at vi forsøger at kæmpe for danskheden, er man velkommen til

det. Det har vi ikke nogen som helst problemer med.

Vi synes faktisk, at den første del af tiden, siden statsministeren udskrev folkeafstemningen til den 28. september, er gået ret godt. Vi synes, der er meget, der peger i retning af, at vi vil kunne få et nej ved afstemningen den 28. september og dermed få bevaret kronen også efter den 28. september.

Det eneste, man kan sige sådan proceduremæssigt, er vel, at det er en mærkelig konstruktion, regeringen har valgt: Jeg læser i aviserne hver eneste dag, at socialministeren rejser land og rige rundt og forklarer, hvorfor der skal stemmes ja. Det er ham, der deltager, ikke på interne socialdemokratiske møder som socialdemokratisk talsmand, men på møder overalt i landet, på handelsskoler osv. De eneste, der ikke må få en debat med socialministeren, er os. Vi må ikke få den her i Folketinget, for det er ikke hans ressortområde, og vi må ikke få den ude i landet, for vi får ikke engang svar fra den selv samme person eller fra Socialdemokratiet, når vi spørger, om han vil til møder med os andre. Han ønsker kun at rejse rundt sammen med sig selv. Det synes vi er ærgerligt, for der er jo meget af det, han siger ude i debatten, som vi bliver nødt til at kommentere, og som vi bliver nødt til at forholde os til.

Der har været en diskussion om – jeg synes, det ligger under det hele – hvorvidt euroafstemningen er betydningsfuld eller ej. Det har også gjort sig gældende, fra vi fik datoen og til nu.

Jeg hørte i går Venstres formand tale om, at euroen var et praktisk redskab. Men hvis det bare er et praktisk redskab, og hvis man ønsker at undervurdere den politiske rolle, euroen spiller for landet, så vil det jo være det samme som at sige, at der selvfølgelig heller ikke vil ske nogen ulykker ved at stemme nej. Derfor har man hos tilhængerne af euroen sådan en mærkelig dobbelttydig diskussionsform: På den ene side forsøger man at undervurdere betydningen af euroen og sige, at den rent politisk ikke får den store betydning for vores socialpolitik, for vores arbejdsmarkedspolitik osv., som vi andre ellers tror euroen vil få, men på den anden side siger man, at hvis vi stemmer nej den 28. september, vil alskens ulykker ramme landet den 29. september.

Vi synes ikke, at argumentationen hænger sammen. Euroen er et af de største integrationskridt i EU, vi har set. Det vil skabe en stærk

politisk union. Det er efter vores overbevisning nødvendigt for at få en fælles valutaunion til at fungere. Vi tror også, det er derfor, man på regeringskonferencen, der skal være færdig til december, taler om flertalsafgørelser om arbejdsmarkedspolitikken, på skatteområdet, om socialpolitikken. Der er ikke rigtig andre grunde til, at der er nogle lande, der presser hårdt på for at få fælles regler og flertalsafgørelser på de områder.

Samtidig må vi selvfølgelig også sige, at det nok også er årsagen til det hastværk og til, at man bliver nødt til at forsøge at få afstemningen i september, i god tid inden regeringskonferencen i december er slut. Vi synes, det er utroligt, at man begynder at tale om Europas sociale model, også i lyset af efterlønsordningen og den debat, der har været omkring efterlønsordningen. Må jeg minde om, at da man ændrede efterlønsordningen i efteråret 1998, fik vi at vide i Folketinget, at man ikke lavede om i efterlønsordningen som følge af pres fra Europa-Kommissionen. Man garanterede fra regeringens side – endnu en garanti – at der ikke ville blive lavet om i efterlønsordningen som følge af pres fra Europa-Kommissionen.

Stor var vores forundring derfor forrige fredag, da arbejdsministeren pludselig indkalder til pressemøde og fortæller, at efter forhandling med den selv samme Europa-Kommission laver man nu om i efterlønsordningen.

Det hænger ganske enkelt ikke sammen, og det er endnu et eksempel, der viser, at vi stille og roligt, hvis vi siger ja ved de folkeafstemninger, hvor vi bliver spurgt om EU-forhold, får en stærkere og stærkere politisk union i EU og får udvisket nationalstaterne.

Det ønsker Dansk Folkeparti naturligvis ikke. Derfor anbefaler vi et stort og varmt nej til euroen den 28. september, så vi kan bevare vores nationale valuta og bevare vores nationale selvstændighed.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Hr. Kristian Thulesen Dahl siger, at vi udvisker danskheden, vi går væk fra danskheden, vi flytter indflydelsen fra Danmark til Bruxelles.

Vil hr. Kristian Thulesen Dahl ikke bekræfte, at det, der sker, hvis vi tilslutter os euroen, er, at vi i virkeligheden udvider vores egen indflydelse på den penge- og valutapolitik, som vi under alle omstændigheder skal efterleve. Den

historiske chance har vi aldrig tidligere haft, for det var tyskerne alene, der bestemte.

Det andet, jeg gerne vil spørge hr. Kristian Thulesen Dahl om, er: Hvem er det, der afgiver suveræniteten? Er det ikke Tyskland, der afgiver suveræniteten? Er euroen og konstruktionen omkring euroen ikke netop skabt af Tysklands nabolande for at undgå en for voldsom dominans? Giver det ikke Danmark og andre mindre lande en større chance for at få indflydelse på de pågældende områder?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Thulesen Dahl siger, at Dansk Folkeparti ikke forsøger at tage patent på danskheden. Det er vi glade for. Det lød unægtelig sådan i søndags, må jeg sige.

Hr. Thulesen Dahl siger i stedet for, at EU er i færd med at udviske danskheden. Betyder det så, at Dansk Folkeparti vil ud af EU, sådan så vi kan undgå denne udviskning? Fordi for mig at se, er der tale om meget stærke ord, selv om der altså ikke endnu fra hr. Thulesen Dahl har lydt det, som fru Pia Kjærsgaard sagde i weekenden, nemlig landsskadelig virksomhed.

Men når hr. Thulesen Dahl nu taler om at udviske danskheden, er det så, fordi hr. Thulesen Dahl tager afstand fra det, fru Pia Kjærsgaard sagde om, at der var tale om landsskadelig virksomhed?

Så har jeg endnu et spørgsmål til hr. Thulesen Dahl. Det drejer sig om medlem af Europa-Parlamentet Mogens Camre. Han sagde i søndags på Dansk Folkepartis møde ifølge Politiken: »Hvis man mister sin valuta, så mister man sin selvstændighed, og så eksisterer man ikke mere som nation.« Er hr. Thulesen Dahl enig i det?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Thulesen Dahl beklagede sig over, at der var sådan et hastværk med denne afstemning. Nu er jeg et af de medlemmer af Folketinget, som faktisk i årevis har lyttet til hr. Kristian Thulesen Dahls spørgsmål til forskellige repræsentanter for regeringen om, hvornår der dog kom en dato. Hvornår kommer der en dato? Masser af diskussioner har vi haft her i Folketinget om, hvornår den dato dog kom. Og ikke så snart kommer den, så er det altså også den forkerte dato, der kommer. Hr. Kristian Thulesen Dahl har vistnok oven i købet engang fore-

slået, at vi skulle have en folkeafstemning om, hvornår vi skulle have datoen for den næste folkeafstemning.

Hvorfor er det så ubelejligt for hr. Kristian Thulesen Dahl, at folkeafstemningen nu kommer? Er det ikke svaret på hr. Kristian Thulesen Dahls bønner, hans hede ønsker gennem flere år? Hr. Kristian Thulesen Dahl burde være henrykt over, at der nu kommer denne folkeafstemning, i stedet for at anklage regeringen og Folketinget for hastværk.

Så vil jeg godt sige noget om det der med at få udvisket nationaliteterne: Holder finnerne og ireerne og portugiserne ikke af deres land? Holder de ikke af deres flag? Holder de ikke af deres sprog? Holder de ikke af deres kultur? De er ikke bange for at miste deres nationale identitet ved at gå ind i euroen. Det behøver Danmark heller ikke at være.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til hr. Claus Larsen-Jensen: Jamen det er efter vores overbevisning et faktum, at der flyttes indflydelse fra Danmark til Bruxelles, når man bl.a. går fra enstemmighed ved beslutninger til flertalsafgørelser. Så kan vi have forskellige vurderinger af, hvad en fælles valuta indebærer, hvad afskaffelsen af de nationale valutaer indebærer.

Efter vores opfattelse er det således, at en fælles valuta i stedet for nationale valutaer nødvendiggør stærkere redskaber i Den Europæiske Union til at ensrette landenes politikker, bl.a. på arbejdsmarkedsområdet, bl.a. på skatteområdet, bl.a. på socialområdet. Det er derfor, der præcis ligger forslag om de her ting på regeringskonferencen, der er i gang nu, og som skal afsluttes i december.

Derfor mener vi, at man flytter afgørende indflydelse fra Danmark til Bruxelles, hvis vi bliver en del af det her. Vi har langt bedre mulighed for at stå op imod de her ting, for at sige nej til de her ting, hvis vi bevarer vores nationale valuta, for så er der en sammenhæng i, hvad vi siger. Så er der en sammenhæng i, at vi siger nej til euroen, og at vi siger nej til flertalsafgørelser på de områder. Ellers vil vi automatisk komme under stærkere pres.

Så vil jeg sige til fru Charlotte Antonsen, at vi ikke har foreslået, at Danmark træder ud af EU. Vi har på nuværende tidspunkt sagt, at vi gør, hvad vi kan inden for de rammer, der nu er, for at undgå EU-styring, i det omfang det overho-

vedet er muligt. Når vi så har en folkeafstemning, hvor vi skal spørge befolkningen – ja eller nej – har vi jo selvfølgelig en chance for at argumentere for, at vi skal beholde så meget dansk selvstyre som muligt. Det er så det, vi gør op til den 28. september, men vi har ikke foreslået andre ting i forhold til EU.

Så vil jeg sige med hensyn til det, der er sagt om, hvornår man er et selvstændigt land, hvornår man kan betragtes som havende sin nationale identitet og sådan noget: Det er jo et spørgsmål om, hvornår balancen vipper – fra man har en selvstændig nation, til man ikke har en selvstændig nation længere. Efter vore opfattelse er det således, at hvert eneste skridt man tager i EU, går i retning af at udviske de nationale kendetegn, de nationale politikområder til fordel for en fælles, ensrettet EU-kurs. På et eller andet tidspunkt gør det jo altså det, at det fjerner den nationale identitet, det fjerner det nationale særpræg. Det er vores opfattelse. Det kan man være uenig i, men det er nu engang det, vi mener.

Så vil jeg sige til fru Elisabeth Arnold, at det, vi har sagt med hensyn til en dato, er: Hvis der skal være en folkeafstemning om euroen, så lad os få en dato, så vi har noget at forholde os til, en dato, som ligger langt ude i fremtiden, så vi undgår det, som vi frygtede – og som vi nu får i mindre grad end det, vi frygtede – nemlig en lynafstemning, et forsøg på et kup i forhold til meningsmålingerne.

Vi sagde klart til regeringen: Vi ønsker minimum 6 måneders debat, og det har vi fået, og det har jeg anerkendt alle de steder, hvor jeg har skullet kommentere det: Vi har en 6-måneders-periode. Det, som jeg så siger man skal være opmærksom på, når man stemmer, er, at en fælles valuta nødvendigvis gør noget mere, og det er præcis det, man arbejder med på regeringskonferencen, som afsluttes i december. Det er da forunderligt, at man har et hastværk med lige at få afstemningen, inden topmødet og inden regeringskonferencen, der netop omhandler nogle for Danmark ømme punkter, er færdige. Det er det, vi har opponeret imod.

Og så lige det . . . Nej, det når jeg ikke. Det må jeg tage i næste runde.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Det bliver der nok også lejlighed til.

Så er det fru Lene Espersen og derefter fru Mimi Jakobsen.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg ved ikke, om det var en fortalelse fra hr. Kristian Thulesen Dahl, men i sit første indlæg sagde hr. Kristian Thulesen Dahl, at han og Dansk Folkeparti troede, at euroen på et eller andet tidspunkt ville få konsekvenser for arbejdsmarkedspolitikken, socialpolitikken og sådan noget. I det ligger der jo altså, at sådan er det ikke i dag.

Og jeg ved ikke, om det var en fortalelse fra hr. Kristian Thulesen Dahls side, men jeg vil da godt bede ham bekræfte, at det ikke er sådan i dag, at euroen har nogen indflydelse på arbejdsmarkedspolitikken, socialpolitikken etc., som det foreligger? Og jeg vil da gerne høre konkret, hvor det er, at eurolandene og ikke EU-landene som sådan specielt skulle rammes i en regeringskonference? Det kunne det også være meget interessant at få en besvarelse af.

Så kunne jeg forstå på hr. Kristian Thulesen Dahl, at han bekræftede over for fru Charlotte Antonsen, at man ikke mere er en selvstændig nation, hvis man ikke har sin egen valuta. Vil det sige, at Dansk Folkeparti, der jo ellers taler meget om Danmark, har udraderet Danmark i den periode, der var fra 1875 til 1914, hvor vi var i monetær union med Norge og Sverige? Og jeg kunne godt tænke mig at høre, hvad Belgien og Luxembourg, der jo har haft en monetær union i mange år, egentlig mener om den definition?

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg mener dog stadig at vide, at hr. Thulesen Dahl er tilhænger af det indre marked. Jeg har ikke hørt det modsatte i dag, og sådan plejer det da at være, men ikke desto mindre nævnte hr. Kristian Thulesen Dahl jo under sit indlæg i dag, at nu kom EU og Bruxelles jo også og blandede sig i efterlønnen.

Jeg fik såmænd også lidt kvababbelse, da jeg så en redaktionssekretærs udlægning af den sag, men da jeg læste artiklen – og det skulle hr. Thulesen Dahl måske også have gjort – så fremgik det jo klart, at det faktisk her er et spørgsmål om arbejdstagernes rettigheder i kraft af det indre marked, hvor man siger, at hvis danskere har optjent efterløn, så må de godt tage den med til Spanien – fred være med dem, og vejret er bedre dernede.

Vil hr. Thulesen Dahl bekræfte, at dette intet har at gøre med euroen eller indflydelse senere

på sociale vilkår i Danmark, men at det alene er en følge af det indre marked, som hr. Thulesen Dahl har anbefalet et ja til, og som han også har stemt for?

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg vil gerne spørge hr. Kristian Thulesen Dahl om, hvordan Dansk Folkeparti vil undgå den risiko, der er for valutaspækulation over for den danske krone uden for euroen. Jeg vil gerne spørge, om Dansk Folkeparti er tilhænger af fastkurspolitikken i Danmark.

Jeg vil også spørge hr. Kristian Thulesen Dahl, hvordan man i en verden, hvor flere problemer og økonomisk magt går på tværs af landegrænserne, vil udfylde det tomrum, der er i forhold til at få demokratisk indflydelse, for de nationale stater magter altså ikke opgaven alene.

Er hr. Kristian Thulesen Dahl ikke enig i, at når man diskuterer ensretning og påstande om ensretning på alle mulige områder, er der rent faktisk på de områder, hr. Kristian Thulesen Dahl peger på, enstemmighed i henhold til Amsterdamtraktaten?

Jeg vil også gerne spørge, om hr. Kristian Thulesen Dahl egentlig tror, at andre lande ønsker at nedlægge sig selv ved at deltage i euroen, ved at være med i EU-samarbejdet, og spørge om, hvorfor de andre lande skulle stå i kø for at være med, hvis det var så galt.

Og så en enkelt bemærkning til det med indflydelse, hvor der blev refereret til Luxembourg. Luxembourg har haft en valutaunion med Belgien i årevis. Efter at de er indtrådt i Den Europæiske Centralbank og er blevet deltager i euroen, så har Luxembourg oprettet sin selvstændige nationalbank. Det er jo ret interessant, ikke?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til fru Lene Espersen: Efter vores opfattelse er det således, at hvis man har en fælles valuta, så bliver man også nødt til at have en lang række fælles styringsredskaber. Man bliver nødt til at føre en fælles koordineret politik, når det drejer sig om store dele af de områder, som vi betragter som velfærdsrelaterede områder i Danmark. Det drejer sig om arbejdsmarkedspolitikken, det kan dreje sig om skattepolitikken, det kan dreje sig om socialpolitikken.

Det, jeg sagde før, og det, jeg vil sige igen, og så kan fru Lene Espersen betragte det som en bekræftelse eller ej, er, at det er en uomgængelig konsekvens af at ville have den fælles valuta, at man også bliver presset i større grad til at have fælles regler på alle disse områder. Og det ønsker vi ikke. Det er en glidende overgang. Det kommer lige så stille og roligt. Hver eneste gang, man har taget et skridt i EU, så har det været i retning af at flytte magt fra Danmark til Bruxelles. Og det er det, man også isoleret vil gøre i forhold til euroen og de følgevirkninger, det nødvendigvis får, at der er en fælles valuta.

Så vil jeg til det med efterlønnen og det indre marked sige til fru Mimi Jakobsen: Vi har i Dansk Folkeparti været meget stærke modstandere af, at det indre marked bliver fortolket bredere og bredere, at man drager flere og flere ting ind under det indre markeds paraply og bruger det indre marked som argument for stadig mere ensretning. Det har vi givet udtryk for også i debatter her i salen. Den grundlæggende tankegang i det indre marked har vi været tilhænger af, man vi har forsøgt at begrænse det, at man hele tiden breder det indre marked ud.

Med hensyn til efterløn synes jeg jo, at det er interessant, at det faktisk var regeringen, der sagde til Folketinget i efteråret 1998, at efterlønnen ikke ville blive omfattet af pres fra EU, at det ikke ville være sådan, at man ville lave ændringer i efterlønnen som følge af pres fra EU. Og det, vi så forrige fredag, da arbejdsministeren indkaldte til pressemøde – jeg tror, det var kl. 16 – var, at han lige præcis siger, at efterforhandling med EU-Kommissionen så er man nået frem til, at man nu er nødt til at foretage ændringer i den danske efterlønsordning.

Det er i direkte modstrid med det, man selv sagde i efteråret 1998, og det har vi ønsket at forholde os til og henholde os til, og det er klart, at det er en påvirkning, som vi ikke synes er særlig rar, at vi ikke kan have vores regler omkring efterløn.

Så skal jeg sige til hr. Claus Larsen-Jensen – det var nemlig noget, jeg heller ikke nåede at svare fru Elisabeth Arnold på – med hensyn til alle de der andre lande, der er så begejstret: Altså nu er det jo ganske få lande, der spørger deres befolkninger om, hvad de mener om afskaffelse af de nationale valutaer, og jeg tror, at der ville være langt større skepsis i de europæiske befolkninger, hvis man spurgte befolkningen, end der kommer til udtryk.

Og derfor vil min opfordring da være, at man ikke bare tager regeringernes svar for pålydende, men at man også hylder princippet om – vi skal ikke pålægge andre lande bestemte beslutningsmetoder – at ved sådanne store beslutninger, dér spørger man naturligvis befolkningen, så de får mulighed for at afgøre, hvad der er landets politik.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

For lige at tage tråden op fra det sidste svar, som hr. Kristian Thulesen Dahl gav på mit første spørgsmål om de tre lande, jeg nævnte, nemlig Finland, Irland og Portugal, så tror jeg såmænd roligt, at man kunne afholde folkeafstemninger der, og at man ville få et drønende ja alle tre steder. Det er der overhovedet ingen tvivl om.

Så for at vende tilbage til diskussionen om velfærdssamfundet og efterlønnen: Hvad er det for regler, som Danmark kan undgå ved at stemme nej til euroen? Det er netop blevet beskrevet også gennem det spørgsmål, fru Mimi Jacobsen har stillet, at efterlønnen jo har noget at gøre med det indre marked, som Dansk Folkeparti, så vidt vi ved, går varmt ind for.

Det er, fordi arbejdstageren skal have de rettigheder, de har, når de arbejder et sted, som følger af det lands normale lovgivning. Hvis en dansker har arbejdet i Danmark i mange år og har fået efterløn, skal han så ikke have lov at tage den efterløn med til Sverige, når vi har fået en bro f.eks.? Ville det ikke være fuldstændig rimeligt? Skulle vi sidde der og sige, nej, det må han ikke, for så bor han i et andet land?

Præcis det samme må da også gælde for en tysk arbejdstager, som har opfyldt alle de regler, vedkommende skal, varighed, medlemskab af fagforening og arbejdsløshedskasse osv., og som efter så og så mange år har fået sin efterløn. Selvfølgelig skal vedkommende også have lov at have den, det er da fuldstændig rimeligt.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil gerne igen spørge hr. Thulesen Dahl: Hvad er Dansk Folkepartis officielle EU-politik? Er hr. Thulesen Dahl enig i, at ja-siden fører en landsskadelig virksomhed i vores argumentation? Er hr. Thulesen Dahl enig i, at hvis man mister valutaen, så mister man selvstændigheden, og så eksisterer man ikke mere

som selvstændig nation? Det er jo det, hr. Camre har sagt. Er hr. Thulesen Dahl enig i det?

Hr. Thulesen Dahl taler om en glidende overgang, hvor man sådan hele tiden mister lidt selvstændighed. Betyder et ja til euroen ifølge hr. Thulesen Dahl, at vi så er gledet over, så vi ikke længere har nogen væsentlig selvstændighed?

Og skal hr. Thulesen Dahls nye udlægning af holdningen til det indre marked forstås derhen, at man i dag ikke tilslutter sig det indre marked fra Dansk Folkepartis side? For det, hr. Thulesen Dahl sagde, var, at der var tale om mere og mere ensretning, som man måtte tage afstand fra. Er hr. Thulesen Dahl for eller imod det indre marked?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Hvad er det i grunden, der får Dansk Folkeparti og hermed hr. Kristian Thulesen Dahl til at tro, at man bedre kan føre en selvstændig politik uden for euroen end inden for euroen? Og er der nogen dansk ansvarlig regering, der nogen sinde vil stille efter at have et underskud, der er større end 36 mia. kr.?

Dansk Folkeparti mener også, at vi mister den danske identitet, vi mister den danske historie, men er det ikke Dansk Folkeparti, der ikke har respekt for den danske historie, når de bruger f.eks. den 9. april til at proklamere deres modstand mod euroen, har de så ikke glemt den danske historie?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er jo meget interessant, at fru Elisabeth Arnold lige nævner 3 udvalgte lande i forhold til, hvad de ville have sagt, hvis de havde haft folkeafstemninger. Hvad mon Tyskland havde sagt, hvis de havde haft folkeafstemning om D-markens afskaffelse? Hvad tror man så, tyskerne ville have sagt? Nu får englænderne lov til at svare, og alle regner med, som det i hvert fald ser ud nu, at englænderne med et tordnende klart flertal vil afvise euroen og bevare pundet. Gudske lov da for det, og sådan ville det være i en række lande.

Det, der er mit udgangspunkt, er, at jeg synes, det er en god ting at spørge befolkningerne om sådan et emne. Det synes jeg da også at de andre EU-lande burde gøre. Og så tror jeg faktisk, at der ville komme en langt større skepsis til udtryk over for euroen end den, der er kom-

met til udtryk gennem de politisk valgte i de forskellige lande.

Med hensyn til efterlønnen må jeg sige til fru Elisabeth Arnold, at det ikke var Dansk Folkeparti, der i 1998 ikke troede, at efterlønnen ville komme under pres fra EU. Det var regeringen, der garanterede Folketinget, at efterlønnen ikke ville komme under pres, at efterlønnen ikke ville blive ændret, at vi kunne beholde efterlønsordningen som en dansk ordning med de danske regler, der nu en gang var.

Det var derfor, jeg tror, at det var så overraskende for mange af os. Jeg har da talt med flere folketingsmedlemmer, også tilhængere af euroen, der var dybt overraskede over, at arbejdsministeren forrige fredag pludselig indkalder til det pressemøde, hvor han siger, at nu er der forhandlet med EU-Kommissionen om ændringer.

Så må jeg sige, at jeg ved ikke, om jeg synes, det er rimeligt. Jeg synes da ikke, det er rimeligt. For at tage en anden ordning, nemlig børnechecken. Hvis man ikke bor i Danmark og betaler skat i Danmark, hvorfor skal man så have børnechecken sendt til udlandet, hvor man bor, bare fordi man har en dansk arbejdsgiver? Er det rimeligt? Sådan kan vi da sagtens tage en diskussion om, hvad der er rimeligt. Så jeg tror ikke, at fru Elisabeth Arnold og jeg er helt enige på det punkt.

Så må jeg sige til fru Charlotte Antonsen, som siger det her med landsskadelig virksomhed og har nævnt det et par gange: Må jeg godt understrege, at den sammenhæng, det er sagt i, handler om den situation, vi kan risikere – jeg vil ikke håbe det – hvis der er nogle ansvarlige, der går ud og bevidst forsøger at presse kronen nedad for at få rentestigninger op til den 28. september for at presse den danske befolknings flertal til at stemme for noget, altså for euroen, som man måske slet ikke ønsker i virkeligheden.

Det er kun den tænkte situation. Vi håber ikke, vi kommer til at stå i den. Det er i den sammenhæng, det er taget. Vi mener ikke, fordi man er eurotilhænger, at så bedriver man generel landsskadelig virksomhed. Man skal have lov til at have sine politiske synspunkter, og dem kan vi så debattere og så have forskellige udgangspunkter for, hvad euroen vil betyde, men det er i den sammenhæng, det er nævnt, og det er i den sammenhæng, det skal nævnes.

Så med hensyn til det indre marked: Jeg nævnte før – og det er bare en henvisning til det

– at vi ikke går ind for, at det indre marked skal eksplodere i omfang. Vi går ind for, at det indre marked er et kontrolleret, afbalanceret samarbejde og ikke misbruges til hele tiden at drage nye ting ind under det indre markeds regler.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Kristian Thulesen Dahl sagde, at det ikke var tilfældigt, at jeg havde valgt tre lande – Finland, Irland og Portugal – for at beskrive, hvilke glæder man kan have af at være medlem af euroen.

Nej, det var det ikke. Det var ikke spor tilfældigt. Grunden til, jeg valgte disse tre lande, er, at de alle tre er små lande med store naboer. Alle tre lande har i århundreder prøvet at have problemer med deres store nabo: undertrykkelse, kolonisering, alle mulige andre former for dominans. Alle disse tre lande siger nu: Aldrig har vi haft så meget suverænitæt, som efter vi er blevet medlem af EU. Vi går gladelig med i euroen, vi har virkelig glæde af det.

Er der noget, der modbeviser hr. Kristian Thulesen Dahls tese om, at det er målet at udviske nationalstaterne, så er det præcis de små landes stilling i EU. De små landes stilling i EU er virkelig stærk. Det er dem, der har noget at vinde ved at være medlem i det europæiske samarbejde. At de store lande har nogle problemer med suverænitæten, er jo ikke det problem, vi skal diskutere i dag. Det må de jo selv ordne.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jamen det er tilfredsstillende, at hr. Thulesen Dahl nu trækker i land og siger, der ikke er noget som helst, der tyder på, at der er tale om landsskadelig virksomhed fra ja-siden.

Det vil da også være helt ejendommeligt, hvis man ikke ærligt forsøgte at sige, hvad man mente kunne være konsekvenserne af et nej. F.eks. ved vi alle, at renten røg væsentligt i vejret efter nej'et til Maastricht, så det er vel nærliggende at forestille sig, at det også vil ske, hvis der bliver tale om et nej til folkeafstemningen om euroen.

Vi har stadig væk lidt problemer med Dansk Folkepartis holdning til det indre marked, for det lyder lidt, som om man vedkender sig, at man stemte ja i 1986, og det er man vel nærmest nødt til, fordi Pia Kjærsgaard på det tidspunkt indtog en væsentlig position i Fremskridtspartiet. Men det, jeg hører hr. Thulesen Dahl sige i

dag, og det er det, jeg gerne vil have bekræftet, er, at Dansk Folkeparti i et og alt nu tager afstand fra EU. Tidligere har man jo sagt, at man var enige i, at det var godt at føre økonomisk politik, frihandel, men det tager man afstand fra nu, for det er jo det, euroen drejer sig om. Det er jo det, det indre marked drejer sig om, og det er det, videreudviklingen af det indre marked drejer sig om.

Kan vi få et klart svar: Ønsker Dansk Folkeparti, at vi helt skal ud af EU, for det er jo det, der reelt bliver sagt?

(Kort bemærkning).

Kristian Jensen (V):

Hr. Thulesen Dahl blev spurgt fra flere sider, om Dansk Folkeparti virkelig mener, at man som land ophører med at eksistere, hvis man ikke har sin egen valuta, og der er endda blevet spurgt om, hvorvidt det så er Belgien eller Luxembourg, der er ophørt med at eksistere.

Nu kom der måske så mange spørgsmål, så jeg vil forkorte det til det ene: Hvis man virkelig ikke eksisterer som eget land, hvis man ikke har sin egen valuta, hvilket land mener hr. Thulesen Dahl så er ophørt med at eksistere, Belgien eller Luxembourg?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til fru Elisabeth Arnold, som siger, at det ikke var tilfældigt, at lige præcis de tre nævnte lande blev nævnt. Nej, det er det selvfølgelig ikke. De to af landene er lande, der har været meget store nettomodtagere af midler fra EU.

Vi har i det hele taget også haft den samme diskussion i Danmark, at så længe vi modtog midler, så længe det alene handlede om økonomi, var vi rimelig positive over for EU-samarbejdet, og i det øjeblik, hvor det nu i højere grad bliver en politisk union, som tager magten fra nationalstaterne, så er der en stigende skepsis. Og det er altså ikke bare i Danmark, det er også i andre mindre EU-lande, når man kigger på den udvikling, der har været, og det synes jeg er befriende.

Så nævner jeg altså også, at man også godt kunne spørge nogle andre EU-lande, om de ønskede at opgive deres nationale valuta. Og her tror jeg over en bred kam, at det ville være blevet et nej i stedet for den euro, som man nu har indført.

Det, vi skal tage stilling til, er jo selvfølgelig, om vi nu vil opgive vores nationale valuta, vo-

res krone, til fordel for euroen, og det, jeg ville sige, er, at vi kan selvfølgelig – og det er også til fru Charlotte Antonsen – stemme nej til euroen, bevare vores nationale valuta, og så har vi status quo i forhold til det øvrige EU-samarbejde.

Der ligger ikke i et nej til euroen nogle som helst former for, at man melder sig ud af EU, men omvendt, hvis vi stemmer ja til euroen, så er der jo ikke nogen, der kan være et sekund i tvivl om, at så vil tilhængerne af at få afskaffet forbeholdene generelt jo bruge det til også at starte et felttog mod vores andre forbehold, nemlig på forsvarsområdet og på det retlige område.

Jeg kan se, at fru Charlotte Antonsen nikker, og det er jo en bekræftelse på, at et ja ville blive tolket, som at der nu er frit slag, nu kan man bare gå videre med udbygningen af Den Europæiske Union og få skrabt noget suverænitet væk fra de nationale medlemslande. Det er det, vi vender os imod, og derfor skal man selvfølgelig også stemme nej for at undgå, at der kommer den bølge af forsøg på at få mere og mere væk fra de nationale medlemslande.

Så i forhold til det med landsskadelig virksomhed: Jeg trækker ikke i land. Jeg står fuldstændig ved det, der er sagt, men det er sagt i en anden sammenhæng end det, det bliver brugt til. Det er sagt i forhold til, hvis der er nogle, der i september måned vil forsøge at skade den danske valuta, lave et pres på kronen for at få renten op for at skræmme befolkningen til at stemme ja til et projekt, som danskerne ikke ønsker. Det er i den forbindelse, at jeg og andre har brugt det, og det er i den forbindelse, det skal ses, ikke i nogen som helst anden sammenhæng, som fru Charlotte Antonsen gør.

(Kort bemærkning).

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg tror, hr. Thulesen Dahls hukommelse er lidt kort i forhold til visse spørgsmål. Hvis man kan spole tv i søndags tilbage, så kan man jo se, hvad det var, der blev sagt omkring landsskadelig virksomhed. Det skal jeg ikke kommentere herfra.

Jeg synes, det er forkert, at efterlønsændringen hænger i luften i en eller anden forstand, og hr. Thulesen Dahl sagde, at en stærk politisk union ville være en følge af euroen. Jeg mener, at vi har en stærk politisk union i øjeblikket, det vil jeg gerne lige understrege, og det er jeg glad for. Jeg er glad for, at det er gennem politisk

kompetence, og at det er politikere, regeringer osv., der træffer de beslutninger, der vedrører den europæiske hverdag.

Så siger hr. Thulesen Dahl, at regeringskonferencen vil handle om sociale flertalsafgørelser, og at det er sat på dagsordenen. Det er jo korrekt, det drøftes. Men så slutter hr. Thulesen Dahls næste sætning med: Se selv, efterlønsordningen er blevet ændret.

Efterlønsordningens seneste ændring har ikke noget at gøre med regeringskonferencen. Det har noget at gøre med det indre marked og arbejdstagernes rettigheder. Jeg synes, det er en gave fra EU – det er ikke engang mig, der har fundet på den – til danske efterlønsmodtagere, som får en langt større frihed til at flytte andre steder hen i perioder, hvis de har lyst til det, og tage deres efterløn med. Det har de ikke kunnet før. Det er en rettighed, som EU synes danske borgere skal have, eller rettere, at alle de, som har optjent rettigheden til at få en efterløn, skal have. Det vil sige, at EU her beskytter den enkelte borger og dennes frihedsrettigheder. Jeg synes, vi skal være glade for, at der også er gode eksempler på det.

Må jeg så sige til det, at et ja til den fælles valuta, som hr. Thulesen Dahl siger vil betyde en bølge af merintegration, at jeg noterer mig, hvordan modstanderne er visionære eller fremsynede nok til at kunne se, hvad der vil ske, men o.k., lad os nu gå ind på den tankegang: Vil hr. Thulesen Dahl så være venlig at beskrive her fra talerstolen, hvad det er, Danmark undgår i den situation? Hvad er det, Danmark og Norge kan holde udenfor i den situation?

Det var meget, meget vanskeligt at få et svar fra hr. Holger K. Nielsen på det samme spørgsmål. Vil hr. Thulesen Dahl konkretisere, hvad Danmark og Norge kan holde sig udenfor?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Kan hr. Kristian Thulesen Dahl bekræfte, at den valutaunion, man havde mellem Belgien og Luxembourg – man har den ikke mere, for nu er de begge to gledet ind i hinanden – var ved at sprænges i foråret 1982 under den såkaldte fastelavsdevaluering, hvor Belgien tog initiativ til, at nu skulle belgierfrancen nedskrives i forhold til D-marken. Man spurgte overhovedet ikke eller orienterede Luxembourg om det, de fik bare lov at følge med, fordi de har den samme valuta. De blev ikke spurgt.

Kan hr. Thulesen Dahl bekræfte, at Finland, Irland og Portugal i dag – 3 små eurolande, der har været nævnt i debatten – sidste forår var rasende og fortvivlede over, at man satte renten ned i Den Europæiske Centralbank, fordi der i de lande var behov for, at renten skulle sættes op for at bremse et kraftigt opsving? Det var jo nogle af de få lande, der faktisk havde opsving inden for euroen. Altså selvskabte problemer, fordi man kun har én valuta i mange lande.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg vil gerne igen spørge hr. Kristian Thulesen Dahl: Hvad er perspektivet i nej'et, hvis vi alligevel skal følge efter med den samme politik? Er det at have sådan en symbolekkovaluta til euroen? Er det på grund af symbolikken, der ligger i, at vi sidder i en lille båd og gynger og synger M/S Fædrelandet, medens vi oplever, at Dansk Folkeparti og andre sidder og borer hul i båden? Altså hvad er perspektivet i at sige nej på de områder, der påvirker danskernes indkomster, dansk økonomi og det, der gennem skatten finansierer vores egen velfærd?

Jeg vil også gerne spørge hr. Kristian Thulesen Dahl i forbindelse med den diskussion, han selv har rejst i forhold til rettigheder: Mener hr. Kristian Thulesen Dahl, at en dansk bygningsarbejder, der arbejder i Berlin i 2 år, ikke skal have nogen rettigheder med hensyn til pension? Hvordan er vedkommende stillet med hensyn til sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge osv.? Eller er hr. Kristian Thulesen Dahl tilhænger af sådan et sort eller gråt arbejdsmarked i Danmark og de andre steder, som man ikke har noget som helst styr over?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

På det sidste spørgsmål stillet til hr. Kristian Thulesen Dahl fik jeg intet svar, og det forventer jeg måske heller ikke at få på det jeg spørger om nu. Ordføreren fra Dansk Folkeparti sagde, at hvis vi blev stående udenfor, så bevarer vi status quo, kan ordføreren illustrere det?

Nu er hr. Kristian Thulesen Dahl jo ikke så gammel og kan nok ikke erindre starten på det her, men kan hr. Kristian Thulesen Dahl bekræfte, at det indtil nu i de 50 år, vi har haft det, faktisk har været en succes med det samarbejde, der har været imellem suveræne stater? Og kan hr. Kristian Thulesen Dahl bekræfte, at det

her sådan set er en naturlig udløber af det, der blev sat i værk for ca. 50 år siden?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne først sige til økonomiministeren, at jeg synes da, det er en interessant argumentation at sige, at de ændringer af efterlønnen, der nu indføres, er en gave til den danske befolkning, til den danske efterlønsmodtager.

Hvis det er så fantastisk og regeringen synes, det bare er så henrivende, at EU nu kommer og presser en ændring i efterlønnen igennem, jamen hvorfor i alverden stod regeringen så selv fast for et par år siden, for at den efterlønsordning skulle se ud på en eller anden bestemt måde? Hvorfor var det så, man ændrede den, som man gjorde, hvorfor var det så, man sagde til Folketinget, at der kommer ingen ændringer i efterlønnen som følge af pres fra EU?

Hvis det var sådan, at man havde set lyset og synes, at nu er der nogle ændringer her, der er fantastisk gode, så kunne man da bare have lavet dem. Der var da ikke noget, der gjorde, at regeringen ikke kunne indføre de ting, som man nu siger man efter forhandling med Europa-Kommissionen er blevet enig med Kommissionen om.

Jeg synes, det lugter langt væk af, at nu har EU blandet sig, nu har EU sat sig igennem og skabt en ændring, og så bliver man nødt til at prøve at finde en argumentation, der er holdbar over for den danske befolkning, så man kan få det til at glide ned uden alt for meget mukkeri. Men det, der er sagen, og det, der for mig er det principielle, er altså, at EU går ind og dikterer en ændring, som vi efter regeringens opfattelse ikke har ønsket.

Så bliver der spurgt, hvad vi undgår, hvis vi får et nej. Jamen det, der er min vision, er da, at vi med et nej skaber en fornyet diskussion om, hvorvidt et stadig mere integreret Europa er det ønskelige, eller om vi ønsker at genskabe et europæisk samarbejde, som bevarer respekten for nationalstaterne. Det er sådan helt grundlæggende.

Jeg tror på, at et dansk nej vil påvirke situationen og argumentationen i Sverige. Jeg tror, at et dansk nej kan påvirke diskussionen i Storbritannien. Jeg håber, vi på den måde kan være med til at skabe en situation med nogle befolkninger, som mere indgående diskuterer, om vi ønsker det der integrerede Europa, det ensrettede Europa. Det tror jeg nemlig ikke, be-

folkningen grundlæggende ønsker, heller ikke i mange af de andre lande. Og den del er det visionære, som vi håber at vi med et nej kan være med til at skabe en diskussion om.

Så kan jeg svare bekræftende over for hr. Frank Dahlgaard – der er ingen grund til, at jeg gentager de ting, hr. Frank Dahlgaard nævnte – og så sige til hr. Claus Larsen-Jensen, at vi mener faktisk i Dansk Folkeparti, at der er et råderum, et eksisterende nationalt råderum, som vi kan udnytte, hvis vi ønsker det. Men det er jo så en diskussion, vi skal have her i Folketinget, hvorvidt vi ønsker at benytte os af de råderum, som vi har, eller vi ikke gør det. Men vi skal fastholde, at vi har det råderum, og vi skal udnytte det, hvis vi mener, vi har et behov for det.

Og så til hr. Jens Kirk: Jamen der har da været succes historier, man har kunnet fortælle specielt om EF-samarbejdet, men det kan altså ikke være sådan, at fordi man for årtier tilbage har udtænkt en bestemt retning for et europæisk samarbejde, så kan de efterfølgende generationer ikke sætte spørgsmålstegn ved det samarbejde og sige: Skal vi ikke lade det bevæge sig i en anden retning? Skal vi ikke lade det bevæge sig i en retning, hvor vi respekterer landenes selvstændighed, den nationale suverænitæt? Det ønsker vi i Dansk Folkeparti. Det tror vi, der er flere og flere, der ønsker, også her i Danmark.

Det er tidligere nævnt, hvor mange af Venstres vælgere, som ifølge meningsmålingerne ser ud til at ville stemme nej den 28. september, og det er da, fordi de ønsker at bevare den nationale selvstændighed, den nationale suverænitæt, og har opdaget, at selv om der var nogle, som for årtier siden udtænkte en bestemt mission, så er det altså ikke sådan, at alle vi andre bare skal falde på halen for det og fortsætte den rejse i al evighed.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Når nu der er noget, vi kunne glæde os over, fordi der er mange danskere, der er meget glade for det, skulle vi så ikke gøre det? Derfor spørger jeg, og jeg forventer ikke at få noget regulært svar: Er det en frihed eller ej, at efterlønsmodtagere kan tage deres efterløn med ud af Danmark til deres svenske ødegård eller til et sommerhus eller en lejlighed på Spaniens solkyst? Er det en større frihed, eller er det ikke? Er det en arbejdstagerrettighed, der nu bliver effektueret?

Det er godt nok efter en diskussion med regeringen, jeg sagde jo, at det ikke en gang var mig selv, der havde fundet på det. Det var jeg nok for nær til. Men det er slået fast, og regeringen har accepteret den arbejdstagerrettighed. Det har der været diskussion om. Men er det positivt, eller er det negativt for de mennesker, som har en efterløn? Svaret er nemt.

Må jeg så korrigere hr. Thulesen Dahl: Et dansk nej den 28. september sætter ikke en ny diskussion i Europa. Danmark har med sit nationale kompromis og de forbehold og den aftale, vi har, sagt og erkendt, at Danmark ikke forhindrer de andre i at fortsætte udmøntningen af de traktater, der er vedtaget. Danmark forhindrer ikke de andre i at fortsætte udmøntningen, skabelsen, gennemførelsen af de traktater, der er vedtaget. Danmark er bare ikke med på nogle områder. Derfor er det et dansk anliggende og kun et dansk anliggende, og det er en helt, helt anden situation end ved de tidligere folkeafstemninger.

Må jeg til allersidst sige, at det er virkelig en nedvurdering og efter min opfattelse en meget kedelig nedvurdering at sige om den europæiske befolkning, alle de mange kulturer, den europæiske historie, alle de selvstændige lande med deres egne parlamenter med deres egne politikere, deres egen politiske dagsorden, at det er et ensrettet Europa. Det passer ikke. Det er mangfoldighedernes fællesskab i Europa. Og det, vi gør, er at binde os sammen i et forsøg på at skabe et Europa med fred og stabilitet og lige værd og samme rettigheder og pligter, uanset om man er et stort eller lille land. Det vil Det Radikale Venstre arbejde for.

Kristian Jensen (V):

Jeg går bare på talerstolen for at konstatere, at hr. Kristian Thulesen Dahl ikke kunne svare på mit spørgsmål om, hvorvidt det var Belgien eller Luxembourg, der var ophørt som selvstændigt land, fordi de har haft en valutaunion og ikke har haft en selvstændig valuta. Jeg kan dermed konstatere, at det argument, som Dansk Folkeparti så kraftigt har ført frem, ikke er andet end hul retorik.

Og af en eller anden grund er jeg ikke så overrasket. Et land er jo meget mere end det at have en valuta, og hvis man bare er sammen-sluttet i en organisation med fælles valuta, kan man sagtens være et selvstændigt land. Det er Belgien og Luxembourg ganske udmærkede

eksempler på, og hr. Kristian Thulesen Dahls og Dansk Folkepartis argument er tom retorik.

Anden næstformand (Henning Grove):
Så er det hr. Kristian Thulesen Dahl, og derefter er det fru Mimi Jakobsen som ordfører.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Ja, jeg tror nu nok, at Luxembourg føler sig lidt trængt i det samarbejde. Jeg synes i det hele taget, at det er en forunderlig diskussion, hr.

Kristian Jensen forsøger at rejse, for det, der er pointen – og det er egentlig ret banalt – er, at hvert eneste skridt man tager, når det drejer sig om EU-forhold, flytter magt fra nationalstaterne til Bruxelles.

Det eneste fantasifulde, man kan finde ud af, hvis man er hr. Kristian Jensen eller Venstre i øvrigt, er lige at tage et skridt mere, ligegyldigt hvilket politisk område vi snakker om. Om det er udenrigspolitik, om det er det grænseløse Europa, hvor alle skal kunne bevæge sig frit, eller hvad man end diskuterer, så er det hele tiden bare lige at tage et skridt mere for at nå i retning af en eller anden form for Europas Forenede Stater.

Og så kan man da godt diskutere, hvornår vi når det, og hvornår vi ikke når det, men at det er den retning, samarbejdet bevæger sig i, kan hr. Kristian Jensen eller andre Venstrefolk altså ikke benægte. Og den danske befolkning har i hvert fald for længst fundet ud af, at det er den vej, det går, og det er jo også derfor, der er stadig flere af Venstres vælgere og gudskelov også af De Konservatives vælgere, som nu ser ud til at ville stemme nej den 28. september – en udvikling, som Dansk Folkeparti ser med meget stor tilfredshed på.

Og så må jeg sige til økonomiministeren: Det, der er afgørende for Dansk Folkeparti, er, at vi kan indrette ordninger, som vi ønsker skal være en del af vores velfærdssamfund, som vi ønsker det. Det er rent demokrati, vi taler for. Det er folkestyre, vi taler for. Det er, om det er den danske befolkning, der afgør, hvilke regler vi skal have her i landet, eller om det er EU, der skal bestemme.

Hvis vi synes, at det er fornuftigt at lade nogle af vores velfærdsordninger gælde for folk, der rejser udenlands, så vælger vi det. Men det er os, der skal vælge det. Det er ikke EU, der skal vælge det. Og den dag vi ikke synes, at det er fornuftigt længere som en del af det demo-

kratiske folkestyre med folk, der bliver valgt her til Folketinget, jamen så må det være anderledes. Men det afgørende er altså, at det er det danske Folketing, der tager teten i de her spørgsmål.

Og så må jeg sige, at det signal, vi sender med et ja den 28. september, vil være, at de øvrige forbehold også står for skud, at de også skal fjernes. Det vil være et signal til de øvrige lande i EU om, at nu kan de bare køre løs på den regeringskonference; den danske befolkning er banket på plads, nu er den inde på jasiden igen.

Derfor tror jeg, at signalet med et nej er så vigtigt også i forhold til regeringskonferencen, så vi undgår flertalsafgørelser bl.a. på det sociale område, på skatteområdet, på arbejdsmarkedsområdet . . .

Anden næstformand (Henning Grove):

Ja tak! Så er det fru Mimi Jakobsen.

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg vil så starte med at konstatere, at efter hr. Thulesen Dahls seneste indlæg er Dansk Folkeparti også på vej til at melde os ud af det indre marked, men det er så deres sag.

Jeg vil gerne takke ministre for besvarelsenerne, som hver fra deres vinkel, synes jeg, meget fint gik ind i de forskellige synspunkter eller de forskellige vinkler, der faktisk er på denne her debat.

Aviserne har jo samstemmende proklameret, at nu skal vi have en rigtig dejlig beskidt og ond debat, og det er der så lagt godt op til. Jeg vil nu sige, at jeg ikke synes, det har været tonen i dag, og jeg vil gerne udtrykke håbet om, at vi kunne prøve at få debatter, som vi i hvert fald i lange perioder i dag har haft med hinanden.

Jeg kommer selv med de bedste forhåbninger om, at vi dog i hvert fald kunne prøve at få skabt et fælles grundlag for denne her debat. Jeg mener heller ikke, at det er udelukket, at man kunne slå fast som en detalje, men en vigtig én, at vi faktisk bor og lever i Europa hver eneste dag, at vi er europæere, og at vi som følge deraf, uanset et ja eller et nej til euroen, under alle omstændigheder bliver påvirket af de ting, andre lande vedtager med eller uden os.

Og som punkt tre – og det var noget af det, statsministeren var inde på – at vi alle, fra hr. Keld Albrechtsen over til hr. Frank Dahlgaard eller hr. Kristian Thulesen Dahl, dog er optaget

af, hvordan vi mener Danmark klarer sig bedst i dette Europa, at det er vores fælles målsætning, men at vi har forskellige midler. Og derfor, med statsministerens ord, er ingen mere danske eller dansksindede end andre; det er bare et spørgsmål om, at vi har forskellige synspunkter om, hvad der er bedst for Danmark. Kunne man dog i hvert fald etablere det fælles grundlag for den foranstående kampagne, så ville det være en befrielse.

Det, man så i øvrigt kan sige om modstandernes synspunkter, er selvfølgelig det, jeg i høj grad vil beskæftige mig med, fordi de er så stik imod CD's egne. Det er de fleste af dem, i hvert fald dem, vi har hørt i dag. Alle er 26½ år gamle. Der er intet nyt i indvendingerne i forbindelse med denne euro-afstemning, ingen nye argumenter, vi ikke har hørt i 26½ år, og dernæst – og det er måske så det værste ved det – strider de stort set alle totalt mod erfaringerne og al sund fornuft, og det er det, jeg vil prøve at sætte lidt ind på i dag.

Et af dem, vi har hørt i 26½ år, er: Forsvinder Danmark nu som selvstændig nation? Er vi nu færdige med at være danskere? Bliver grænserne udvisket i Europa? Og jeg har valgt at besvare spørgsmålene i billeder, fordi det falder mig nemmest.

Jeg har svært ved at kigge tilbage på bare de sidste 25 år og se, at franskmændene er blevet mindre franske. Og statsministeren, der omgås dem indimellem, må da kunne bekræfte, at grækerne ikke er blevet mindre græske, at danskerne er mere danske end nogen sinde, og at der overhovedet ikke har været den modsatte tendens i de 25 år, tværtimod.

Det næste er: Mister vi suveræniteten? Økonomiministeren fremhævede netop som et af hovedpunkterne fra rapporten, hvem der mister suveræniteten. Det gør de, der havde den, og Tyskland blev nævnt. Det gør Tyskland, fordi Tyskland kunne køre løbet med sin mark og sin Bundesbank her i Europa, som USA og dollaren styrer i den ende af verden og yennen ude østpå. Det er dette, der bliver gjort op med i en demokratiseringsproces.

Derfor mister vi ikke suveræniteten. Vi kommer til at sidde med og kunne gøre os gældende. Jeg har tit nok fra denne talerstol fortalt historien om Henning Christophersen, der dengang var finansminister, og som hos sin hollandske kollega modtog en opringning om, at nu ville Deutsche Bundesbank sænke renten med ½ pct., hvortil Henning Christophersens bemærkning

var: Ja, så gik jeg jo hen og tog, så hurtigt jeg kunne, telefonen, ringede til Hoffmeyer og sagde: Det går jeg ud fra at vi også gør.

Det var den danske suverænitet. Det var bare, fra hollænderen havde lagt røret på og havde fået beskeden, til danskeren ringede hjem og sagde: Det gør vi også. Det kalder jeg suverænitet!

Det tredje er så det med indflydelsen, igen et billede: Der altså ingen idrætsforening, der skal på skovtur, som sætter sig ned og drøfter, hvor man skal hen, og hvor meget øl man skal have med, og hvad man skal spise undervejs, der lader sig lede af den, der på forhånd har meldt afbud, og det kan vi heller ikke forvente.

Jeg har tidligere stillet udenrigsministeren et ældgammelt spørgsmål om, hvordan situationen er i Norge, og jeg vil egentlig gerne genopfriske svaret: Jeg fik et notat om, at der er i hundredvis af lovforslag, direktiver, der kommer på fransk fra Bruxelles ind på faxen og bliver oversat til norsk, og så går de i Stortinget, og så er det norsk lov.

Den situation ønsker jeg ikke for Danmark. Vi skal ikke sidde ved en telefax og læse, hvad der nu er besluttet, og så kan i vi i øvrigt gå hen og oversætte skidt til dansk, og så kan vi lyneksperdere det i Folketinget. Det er ikke det, der er min vision for den danske plads i Europa, og talletiden er alt for kort.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen jeg vil bare sige til fru Mimi Jakobsen, at der er altså en international årsag til, at vi siger nej til euroen, fordi vi ser en euronationalisme i det her projekt. Nu opretter man nationalsymboler i EU-staten: hær og mønt, det, som er karakteristisk for en statsdannelse. I stedet for at sige EU begynder man at tale om Europa, og ligesom i USA taler man om, at USA er amerikanerne og EU er europæerne. Man former altså en ny nationalisme, som kan blive endnu farligere end den gammelkendte nationalisme, som man jo har fra hvert enkelt land, og som vi er enige med CD i at vi ikke skal bygge på.

Men vores nej til euroen er altså et internationalt nej. Det er, fordi vi ønsker en anden vej for Europa. Vi ønsker et solidarisk Europa, hvor alle lande, også de fattige som f.eks. Ukraine og Rumænien og Bulgarien, kan få en chance for at være med, og det er ikke euromodellen. Euro-modellen står i vejen for de lande. Den skaber

en ny form for nationalisme, som kan være dødsensfarlig.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Fru Mimi Jacobsen gjorde meget ud af, at der fra nejsiden er tale om 26½ år gamle argumenter. Men jeg må sige, at jeg nu også har set meget deja-vu fra jasiden i den her kampagne. Når man hører om alle de økonomiske katastrofer, der vil ske, hvis det bliver et nej, så forekommer det mig nu, at det har jeg også hørt helt tilbage fra 1972, og der er ikke meget nyt under solen dér.

Jeg vil godt spørge fru Mimi Jacobsen, som jo grundlæggende er et ærligt menneske, ved jeg, om det ikke generer hende lidt, at jasiden her i starten har kørt frem med den argumentation, med de her fuldstændig traditionelle, jeg vil næsten sige platte argumenter om, at man skal sige ja af økonomiske grunde, ellers kan vi ikke klare os økonomisk, ellers vil renten stige, osv.

Og i forlængelse af det: Når man tænker på CD's stiftelse i sin tid og på stifteren af CD, Erhard Jakobsen – han var jo en supereuropæer, det var virkelig Europas Forenede Stater, han kæmpede for – så kan jeg da ikke forstå det. Når vi nu siger, at der er meget vidtgående politiske konsekvenser af det her projekt, så burde CD da være glade og tage imod vores argumentation og så sige: Ja, I har ret, og derfor siger vi ja til euroen. Jeg fatter simpelt hen ikke, at CD ikke tager imod den flade hånd, som den ligger.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Nu handler debatten jo om den her rapport. Jeg går ud fra, at fru Mimi Jacobsen for sin fede folketingsløn, som vi andre jo også får, har forberedt sig og har læst rapporten, og jeg vil gerne spørge, hvad hun mener om den, om alt på hver eneste side bare er i orden.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Til hr. Keld Albrechtsen: Nationalisme er vi enige om er et faresignal – helt klart – men jeg har bare meget, meget svært ved at se, at dette store Europa, som for min skyld meget gerne må blive større og engang med tiden omfatte Ukraine og andre fattige lande, skulle blive enigt om en rendyrket nationalisme. Rettet mod hvem? Kan man forestille sig 27 europæiske

lande blive enige om at dyrke nationalisme over for andre dele af verden?

Jeg har meget svært ved at forestille mig det, men jeg har ikke meget svært ved at forestille mig, at en meget, meget stærk tysk økonomi vil se alene på tyske interesser, på, hvad der er godt for Tyskland. Jeg synes, at tyskerne, ikke mindst under helmut Kohl og så videre, nu med genforeningen og euroen er sluppet rigtig flot bort fra den tankegang.

Men jeg har meget, meget svært ved at se den fælles mønt som en truende nationalisme; det må jeg ærlig talt sige. Og så vil jeg i øvrigt bare erindre om en anden af de 26½ årige traumer fra dengang, som hr. Albrechtsen lige minder mig lidt om, og det er jo den med de riges klub.

Det hed det også dengang. Siden da har EU optaget en lang række nye demokratier og i visse tilfælde ludfattige lande, som måtte kæmpe sig op. Og vi står over for en historisk opgave igen. Jeg ved godt, at der aldrig er noget, der er godt nok til hr. Albrechtsen, og man har lov at være kritisk, men en gang imellem må der da være noget, hvor man siger, at det er et skridt i den rigtige retning.

Jo, jeg kan sagtens høre hr. Holger K. Nielsen om flækkepriser og økonomi, men det er sjovt nok aldrig det, CD har beskæftiget sig med i disse kampagner, og det tror jeg heller ikke det bliver. Jeg har faktisk ikke været ude at tale om renten eller flekslån, ikke engang husejerne har jeg nævnt. For mig er EU et politisk samarbejde, som gerne må gå videre, et solidarisk projekt, der gør, at når man bruger – også hr. Holger K. Nielsen – de her skræmmemidler med: Uh, nu skal vi have samarbejde på det sociale område, så siger jeg ja tak. Jeg ser gerne fælles regler, der kan hæve niveauet for nogle af dem, der lever sølle i Europa. Det ser jeg gerne. At det skulle berøre Danmark, har jeg meget svært ved at forestille mig.

Og det sidste, jeg vil sige, er så dette med, at vi har vel alle sammen en fornemmelse af, at Danmark er det bedste land at leve i totalt set, men vi behøver vel ikke at være blinde for, at der er andre lande, der ikke bare famler i midaldersmørke: at man ikke har ventelister på tyske hospitaler, at franskmændene bruger betydelig flere penge på børn, end vi gør, at italienerne har nogle arbejdsmarkedspensioner, der siger sparto, og hvor enhver dansker vil sige: Wow, lad mig få sådan en!

Lad os dog også prøve at åbne lidt for det og ikke bare tro, vi er verdensmestre på alle distancer.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må indrømme, at jeg synes, jeg aner en vaklen hos CD med hensyn til begejstringen for dette europæiske unionsprojekt. CD har jo ellers blandt alle partier har været det parti, som var mest ihærdig fortalere. Nu står de foran porten til denne europæiske forbundsstat, og så gud hjælpe mig om de vil gå ind ad den. Nu begynder de ligesom alle de andre ja-partier at bortforklare projektet. Jeg synes, at det i og for sig er bemærkelsesværdigt at konstatere.

Men så vil jeg gerne spørge fru Mimi Jakobsen med hensyn til Østeuropa, hvor CD og Enhedslisten jo er enige om, at vi burde gøre mere for de østeuropæiske lande: Hvorfor ville CD så ikke støtte det forslag, Enhedslisten har stillet om at omfordele EU's midler, således at de først og fremmest går til de fattige lande? Hvorfor koncentrerer man al energien om at opbygge en magtspyramide med Centralbanken i Frankfurt og de rige landes klub? For det er det jo. Og når vi så stiller et konkret forslag om at omfordele pengene, sådan at de fattige lande også kan få andel, så siger CD nej.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må altså tilstå, at jeg ikke opfatter nogen vaklen hos CD i den her sag. Der er da helt klart tale om, at CD siger, at en europæisk velfærdspolitik er en god ting, og at EU skal have kompetence på centrale velfærdsområder en glimrende udvikling, som CD støtter. Det synes jeg da er ærlig snak.

Det er da sympatisk, at man siger det så klart, som tilfældet er her. Og det kan da forhåbentlig betyde, at vi kan få nogle mere klare skillelinjer i debatten, for det her drejer sig jo netop om, hvorvidt EU skal have det. Det kan man være tilhænger af. For mig er det fuldstændig legitimt. Det er ikke landsforræderi at være tilhænger af det. Det er et legitimt synspunkt.

Jeg er bare uenig og vil sige til den danske befolkning, at hvis man er uenig i det, så skal man stemme nej, men hvis man er enig, så skal man stemme ja den 28. september. Og den klarhed synes jeg faktisk at fru Mimi Jakobsen bidrog meget konstruktivt og positivt til.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg kan i hvert fald bekræfte, at der ikke er nogen vaklen i geledderne. CD er 150 pct. tilhænger af et stærkt samlet Europa og er hunderæd for splittelser, for tidligere tiders tilstande, og ønsker et Europa, der vokser og bliver bredere og stærkere.

Så vil jeg godt sige: Man skal ikke stemme ja den 28., september, hvis man forventer, at EU derved får overhøjhed over de sociale arrangementer i Danmark. Det skal man altså ikke. Det har vi klart økonomiministerens ord for i dag. Danmark kunne for dens sags skyld beslutte at fordoble folkepensionen – det har vi stadig væk ingen planer om – bare vi selv betaler. Sådan er det.

Det, jeg svarede på, var: Hvad er min vision for Europa? Jeg ser meget gerne, at man ved flertalsafgørelser prøver at trække minimumsgrænserne op, altså hive niveauet op for dem, der har det dårligst. Og jeg ser da også med stor glæde, at stats- og regeringscheferne på det seneste topmøde vedtog, at man ville forsøge at forhindre social udstødning. Nu er det vel ikke noget, der rigtig ryster danskere, for det kan vi jo nok blive enige om alle sammen, men det er da et tegn. Det er da også et tegn, at man siger, at vi skal IT i skolerne. Fint. Hvem var i øvrigt imod det herhjemme?

Det er derfor, jeg siger: Disse spørgsmål er højst aktuelle og højst relevante for mange mennesker i andre lande, og vi skal da prøve at løfte i flok, men at man nogen sinde skulle berøre det danske velfærdssamfund nedefra, har jeg meget, meget svært ved at se, og jeg kan i hvert fald udelukke, at man berører det ovenfra. For der er ingen, der sætter grænser for vore sociale ydelser oppefra og trykker dem ned, så længe vi selv betaler, og det er jo faktisk det vi gør.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne indledningsvis sige tak til statsministeren for svartalen, navnlig fordi statsministeren lagde en humoristisk tone an, for det har vi i meget høj grad savnet i denne her debat. Jeg synes, der har været tendenser til, at det er blevet lidt for hidsigt indimellem. Jeg synes på den anden side også, at vi har lovet hinanden ikke at være sure, så jeg håber, vi kan holde den stil,

men jeg synes, at statsministeren faktisk lagde meget flot ud med at prøve at bevare en ordentlig tone.

I mange år tror jeg at ØMU'ens tredje fase har stået for de fleste af os som et fjernt, abstrakt foretagende, som formentlig eller måske aldrig blev til noget. Der har været mange diskussioner om, hvorvidt man kunne forestille sig, at tyskerne ville give afkald på D-marken, og at franskmændene ville give afkald på francen. Man har måske ikke været så meget i tvivl om, at italienerne gerne ville af med liren, men der har været mange, der har sagt: Nej, det vil aldrig ske. Så langt vil man ikke komme.

Vi har måske stemt om den. Det har der været diskussion om tidligere i dag. Ét er i hvert fald givet: Vi har aldrig hidtil sagt ja til den. Det er helt sikkert.

Hvorfor vil vi nu have denne afstemning? Ja, det er først og fremmest, fordi euroen faktisk er blevet til noget. Den er indført, og det er kommet bag på mange af os. Så sent som et halvt år før den blev etableret, var der mange iagttagere, der sagde: Så langt kommer det aldrig. Den situation, at så mange lande skal kunne blive enige om at have nogle økonomiske parametre, som er så ensartede, at de vil kunne slutte sig sammen i denne fælles valuta, vil ikke ske. Så meget disciplin vil der aldrig kunne blive. Men det skete altså, og det var nok til overraskelse for temmelig mange, at det faktisk lykkedes.

Så vi kan nu konstatere fra dansk side, at euroen er indført. Den fungerer. Samarbejdet går, så vidt vi kan bedømme, upåklageligt, og vi kan også konstatere, at Danmark bliver politisk isoleret i større og større grad. Derfor synes vi, at det er udmærket, at vi nu får den afstemning om tilslutningen til den europæiske fælles valuta.

Der har været mange økonomiske argumenter også i dag. Der har været diskussionen om, at det er vigtigt for vores velfærdssamfund, at vi har den handlefrihed, som stabiliteten giver, nemlig at vi ikke bliver udsat for valutaspekulationer, og at vi kan nyde den beskyttelse, det er at være en del af en stor valuta.

Det har også været nævnt, at det er vigtigt for beskæftigelsen. Det er vigtigt for dem, der skal investere i danske arbejdspladser, at de ved, at vi er et stabilt område, hvor der er lav rente, og hvor der er ro på valutaområdet.

Men Det Radikale Venstre har aldrig lagt skjul på, at for os er de politiske argumenter også meget vigtige. Økonomien skal man ikke

se bort fra, men de politiske argumenter er også meget vigtige, og vi fører ikke nogen ensidig økonomisk kampagne for et ja. Vi synes, at de politiske argumenter er meget, meget afgørende.

Desuden har vi heller aldrig lagt skjul på, at der kan være ulemper ved at være medlem af den fælles europæiske valuta. Og i den forbindelse vil jeg gerne sige tak til økonomiministeren, fordi hun simpelt hen opremsede et katalog af påståede ulemper, som der kan være ved at deltage i den fælles valuta, f.eks. suverænitetsspørgsmålet, f.eks. devalueringsspørgsmålet, f.eks. sanktionsspørgsmålet, f.eks. umuligheden af at kombinere prisstabilitet og beskæftigelse og f.eks. umuligheden af at føre sin egen finans- og strukturpolitik.

Man kan diskutere, om det er reelle problemer eller det er nogle, vi kan overvinde. Jeg mener, at det er noget, vi i høj grad kan håndtere, men der er andre, der mener, at det er afgørende for, at vi kan fungere som selvstændigt land, og derfor bør man sige nej. Men jeg synes ikke, der er lagt skjul på, at der kan være kritik at rejse mod denne konstruktion. Jeg mener, at det er reelt at sige: Den kritik kan vi tage ganske roligt, for vi har ikke i sinde at bruge de instrumenter, som vi bliver frataget i forbindelse med den fælles europæiske valuta.

De argumenter imod deltagelse i euroen, som bygger på nationale argumenter, giver vi overhovedet ikke noget for. At man kan bruge udtryk som landsforræderi, landsskadelig virksomhed og udanskhed i forbindelse med at deltage i den fælles europæiske valuta, er, synes jeg, fuldstændig under lavmålet. Man får somme tider fornemmelsen af, at nejsigerne beskylder os jaser for at dyppe dannebrog i gylle, hvis vi siger ja til euroen.

Sådan må det ikke blive. Det er også muligt, og det er i høj grad demonstreret af de lande, der er med i øjeblikket, at den nationale suverænitets, den nationale selvstændighed, det nationale særpræg består lige fuldt, hvad enten man er med i euroen eller ej.

Et andet argument, vi heller ikke bryder os om som et argument mod euroen, er udvidelsesproblematikken. Udvidelsen bliver fuldstændig upåvirket af et enligt dansk nej eller ja til euroen. Euroen er der. Om vi er med eller ej, er sådan set blot en ren dansk beslutning. Det er ikke noget, de andre har bedt os om at gøre, og det er ikke noget, de andre har presset os til. Det er i dansk interesse at gøre det. Og udvi-

delsen foregår fuldstændig planmæssigt, som det hele tiden har været meningen, hvad enten vi siger nej eller ja.

Vi skal både have selvtillid i Danmark, og vi skal have tillid til, at de andre lande behandler os ordentligt i samarbejdet, og derfor skal vi selvfølgelig have et ja den 28. september.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg har et spørgsmål med hensyn til den her påstand om, at det i forhold til 1993 er nyt, at euroen faktisk er blevet indført. Det er også et argument, andre bruger. Jeg må tilstå, at det forekommer mig sådan en smule meningsløst og absurd at bruge det argument.

Når vi gennemførte undtagelsen i 1993, så var det da ikke, fordi vi var i tvivl om, at euroen skulle indføres. Det var netop, fordi der i Maastrichttraktaten lå en helt klar plan for ØMU'ens gennemførelse. Vi gjorde da ikke undtagelse i forhold til noget spøgelsesagtigt, til noget, der ikke var noget som helst. Vi gjorde da en undtagelse i forhold til noget fuldstændig konkret, der var i en plan, der var skitseret i en traktat, som vi stemte om.

Og derfor kan jeg da ikke forstå, hvordan det kan være noget fuldstændig fundamentalt anderledes nyt, at euroen faktisk er blevet til noget. Det har hele tiden været meningen, at ØMU'en skulle gennemføres. Det var meningen i Maastrichttraktaten, og det var derfor, vi fik den undtagelse, som regeringen og ja-partierne nu vil have ophævet.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ligesom fru Mimi Jacobsen for lidt siden så påstår fru Elisabeth Arnold, at udvidelsen kan foregå fuldstændig uanfægtet af euroen. Det er og bliver jo en forkert påstand.

Jeg vil godt spørge fru Elisabeth Arnold, om hun ikke er klar over, at man i Europa-Kommissionens forhandlinger med de østeuropæiske lande, som ansøger om optagelse, rent faktisk arbejder på det grundlag, at man ikke antager det muligt for dem at komme med i euroen fra starten. Euroen er simpelt hen et problem i optagelsesforhandlingerne. Man koncentrerer sig om at etablere et system på de vestlige landes betingelser og dikterer en masse vilkår for de østeuropæiske landes betingelser uden at ville omfordele den europæiske pengekasse, og dér vil jeg godt spørge fru Elisabeth

Arnold: Hvorfor ville Det Radikale Venstre ikke støtte Enhedslistens forslag om en omfordeling af pengene?

Fru Mimi Jacobsen ville ikke svare på det spørgsmål, men det kan være, Det Radikale Venstre så vil svare på det, for hvis det virkelig var sådan, at man mente, at det var af hensyn til udvidelsen, så ville man vel også tage de praktiske konsekvenser og omfordele pengene.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg vil gerne spørge fru Elisabeth Arnold, om ikke det er temmelig klart, at de central- og øst-europæiske lande, der ønsker medlemskab af EU, ønsker et fuldgældigt og ikke et discount-medlemskab, og at de betragter det at deltage så hurtigt som muligt på samtlige områder som værende en accept af ligestilling med os andre i den vestlige del, og at det, at man tilslutter sig Den Økonomiske og Monetære Union, jo ikke påvirker niveauet umiddelbart, men skaber orden i landenes økonomi og dermed en stabilitet og nogle forudsætninger for, at landene rent faktisk kan klare omstillingsprocessen og blive en integreret del af den europæiske udvikling, så vi også over tid kan øge den økonomiske vækst og beskæftigelsen og dermed velstanden og velfærden i Øst- og Central-europa.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg tror, hr. Holger K. Nielsen har misforstået mine indledende betragtninger om, hvordan man forestillede sig euroen i en eller anden fjern fremtid. Det er fuldstændig rigtigt, at traktaten om Den Økonomiske og Monetære Union var beskrevet fuldstændig detaljeret og hele tiden har været det. Vi har hele tiden vidst, hvad det handlede om.

Men det har været svært for mange af os at forestille os, at det nogen sinde blev en realitet, fordi der har været diskussion om, om alle disse lande med deres enormt store budgetunderskud, lande med en kæmpe inflation og en kæmpe rente, nogen sinde kunne komme så vidt, at de kunne blive så ensartede i deres økonomiske udvikling, at det kunne realiseres. Og det har der jo været tvivl om i mange år, indtil man nærmede sig tidspunktet, den 1. januar 1999, hvor det altså lykkedes.

Så der er ingen, der har været i tvivl om, hvordan konstruktionen skulle være; det var

ikke det, jeg mente. Jeg mente, at realiteten, realiseringen af den, var der i høj grad diskussion om, indtil i hvert fald et halvt år før den blev etableret.

Så det skal ikke opfattes som nogen som helst form for udtryk for, at vi ikke har vidst, hvad vi stemte om, eller noget som helst i den retning. Overhovedet ikke. Det har vi hele tiden vidst fuldstændig klart, men der har været usikkerhed om, om den overhovedet kunne realiseres. Der kan henvises til masser af kloge folk, der har skrevet artikler om det i midten af 1990'erne.

Og så vil jeg godt sige til hr. Keld Albrechtsen om, at jeg skulle have sagt, at udvidelsen var uanfægtet af euroen eller uanfægtet af den danske beslutning: Danmark kan ikke ved et nej bremse udvidelsesprocessen eller forhindre den eller hjælpe den. Vi kan heller ikke hjælpe den ved et nej. Den udvidelsesproces er planlagt, og der er forhandlinger med alle ansøgerlandene, og den egentlige danske beslutningstagen om euroen er sådan set af meget mindre betydning, end vi selv tror. Det har betydning for Danmark, men det har ikke betydning for udvidelsen.

Til sidst til hr. Claus Larsen-Jensen: Det er jo fuldstændig rigtigt, at de nye lande vil være med i det hele. De vil have det fulde medlemskab. Det er kun det fulde medlemskab, der giver den rigtige balance mellem indflydelse og pligter og mellem pligter og rettigheder, og det er også derfor en af grundene til, at jeg synes, vi skal stemme ja for at være fuldt medlem. Kun derved får vi også den fulde indflydelse på dette meget vigtige samarbejde.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne sige tak til fru Elisabeth Arnold for erkendelsen af, at der i hvert fald ikke ved at stemme ja ligger nogen speciel fordel for udvidelsen af EU. Det blev ellers sådan antydnet i ministrenes indledning, at det også skulle være af solidaritet med de østeuropæiske lande, at man skulle stemme ja, men det er altså ikke Det Radikale Venstres opfattelse, at det er noget, der har betydning i forbindelse med vores stemmeafgivning den 28. september.

Så må jeg jo bare konstatere endnu en gang, at Det Radikale Venstre altså heller ikke vil svare på det spørgsmål, jeg stillede om, hvorfor man så ikke vil være med til at omfordele pengene, hvis man nu virkelig har den solidaritet

med de fattigste østeuropæiske lande, for Folketinget har jo klart tilkendegivet, at man ikke vil støtte Enhedslistens forslag om en mere solidarisk fordeling af pengekasen. Det forslag bliver jo desværre afvist om kort tid her i Folketinget.

Så har jeg altså svært ved at tage disse luftige tilkendegivelser om solidaritet med de fattigste østeuropæiske lande alvorligt, når man i praksis ikke er villig til at bakke op om konkrete forslag i den anledning, men samtidig vil arbejde for en euro. Og det må jeg så spørge fru Elisabeth Arnold om: Er det ikke korrekt, at Europa-Kommissionen arbejder i optagelsesforhandlingerne med den forudsætning, at de nye lande ikke vil være i stand til at gå ind i euroen fra dag 1?

Det vil jeg bare gerne have bekræftet.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Hr. Keld Albrechtsen har spurgt til fordelingen af EU-midler til kandidatlandene og fordelingen her. Lad mig minde om, hvad der skete ved topmødet i Berlin, da man traf endelig beslutning om »Agenda 2000«.

Her blev det vedtaget, at EU i perioden 2000-2006 stiller 55 mia. euro til rådighed for nye ansøgerlande. De penge er sat til side til nye ansøgerlande, og derudover blev der stillet en fordobling af det beløb, man giver i såkaldt førtiltrædelsesstøtte, som i dag er 3 mia. euro pr. år, til rådighed, det vil sige godt og vel 20 mia. om året, som EU giver til støtte for landenes forberedelse af deres medlemskab. Det er sådan, at de penge, der ikke måtte bruges her, fordi der er lande, der bliver medlemmer, så glider ind i en anden pulje, men så formindskes det beløb ikke.

Der er altså her aftalt et betydeligt beløb på noget, der ligner 75-77 mia. euro, der stilles til rådighed for de nye lande.

Det er et kompromis. Der skal enstemmighed til at træffe en sådan beslutning. Vi ville fra dansk side godt være gået længere i retning af at give de dårligst stillede af disse ansøgerlande en større bid af kagen, om jeg så må sige. Det kunne der ikke nås enighed om, men jeg må gøre opmærksom på, at der var tale om en fordobling af det beløb, der stilles til rådighed for førtiltrædelsesbistand for kandidatlandene.

Og lad mig så gøre en bemærkning til. Jeg synes, hr. Keld Albrechtsen skulle erkende, når vi ser på EU's udvikling, at især de fattige lande

– Portugal, Spanien, Irland – har haft særlig glæde af deres medlemskab. Deres medlemskab og den overførsel af midler, der har fundet sted fra de rige dele af EU til de fattige lande, har haft en mærkbar virkning på levestandarden i Irland, i Portugal, i Spanien, således at de er gledet kraftigt opad på stigen. De har bedre økonomiske og sociale vilkår.

Det er just derfor, de nye lande i Central- og Østeuropa ønsker at være med. De ønsker at gennemføre den samme politik og den samme udvikling som de lande, som f.eks. Irland og Portugal.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Keld Albrechtsen stillede mig spørgsmålet, om ikke det var rigtigt, at Kommissionen regnede med, at de nye medlemslande ikke kunne være med i euroen fra dag 1, de blev medlemmer af EU. Og det er formentlig rigtigt, at de har det som udgangspunkt, men det er sandelig også muligt at være medlem af EU uden at være med i euroen. Det er Danmark jo et strålende eksempel på, det kan sagtens lade sig gøre. England og Sverige er heller ikke med i euroen, så det kan godt lade sig gøre at være medlem af EU uden at være med i euroen.

Men målet for de pågældende ansøgerlande har været det erklærede, at de har ønsket at være med, og det kan de jo så, når de opfylder de betingelser, som vi andre har opfyldt i årevis, nemlig en inflation og en rente på et vist niveau og en udlandsgæld, der ikke overstiger en vis procentdel og et underskud på finanserne, der heller ikke overskrider en vis procentdel. Det er en proces, som vi spændt venter på at se gennemført.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det glæder mig, at ministeren erkender, at den fordeling af pengene, som fandt sted, ikke var god nok. Danmark havde ønsket den bedre, det anerkender jeg også, og jeg ved godt, at ministeren har gjort en indsats, men det lykkedes altså ikke. Og de penge, der er afsat til de østeuropæiske ansøgerlande, for slet ikke at tale om et land som Ukraine, som ligger udenfor, men også Bulgarien og Rumænien f.eks., er jo brøkkele, små brøkkele, af de enorme summer, som deles ud i strukturstøtte og landbrugsstøtte til de nuværende medlemslande. Men det glæder mig da, at regeringen erkender det. Så fatter

jeg bare ikke, at regeringen stemmer imod Enhedslistens forslag om en bedre fordeling, det kan jeg slet ikke forstå.

Så takker jeg fru Elisabeth Arnold for svaret om situationen for de nye lande, der fra starten næppe vil kunne komme med i euroen. Det kalder jeg ikke et solidarisk projekt, at man nu koncentrerer kræfterne om at opbygge en magtkoncentration i den vestlige del af Unionen, som man på forhånd ved at den østlige del ikke vil kunne deltage i. Dem vil man ikke vente på, så langt rækker solidariteten trods alt ikke. Jeg synes ikke, det er særlig flot, det må jeg sige.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil gerne spørge fru Elisabeth Arnold, om ikke det er rigtigt, som jeg har forstået det – og det er så lidt anderledes, end fru Elisabeth Arnold fremstillede det – at alle nye ansøgerlande, der kommer ind i EU, også skal med i euroen, Polen, Ungarn, dem alle sammen, Tyrkiet til sin tid. I samme øjeblik de opfylder betingelserne med hensyn til inflation, rente, statsunderskud og statsgæld, skal de ind i euroen, og så får vi altså, hvis Danmark også går med, fælles penge med dem, og det bliver altså et kæmpe område med en halv milliard mennesker og omfattende ganske mange lande, også Polen og Tjekkiet og Slovakiet.

De skal ind i euroen, mens Danmark, Sverige og England er i den unikke situation, at vi er medlem i EU og kan beslutte, om vi vil gå med i euroen eller ej, men vi er stadig med i EU; det kan de andre ikke. Er det ikke trods alt rigtigt?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Nu får hr. Keld Albrechtsen det til at lyde, som om euroen er et usolidarisk projekt. Jamen medlemskabet af EU, som de nye lande får i Øst- og Centraleuropa, medfører jo disse massive overførsler, som udenrigsministeren gjorde rede for før. Og de øvrige overførsler, der ligger i EU's strukturfonde, i landbrugsordningerne, i andre ordninger, ændres jo ikke, om man er med i euroen eller ej. Alle de mekanismer kender vi jo fra EU's øvrige aktiviteter. Og det er da i høj grad et solidarisk projekt, at rige, velstående lande giver noget til lande, der er noget tilbage, så det synes jeg faktisk ikke at man kan bruge som argument imod euroen.

Til hr. Frank Dahlgaard vil jeg sige: Med hensyn til de lande, der har ansøgt om at være med i det hele, er det klart, at de jo ikke kan blive medlemmer af euroen, før de opfylder kravene, og det er præcis dem, der vedrører rente, inflation og underskud på finanserne og offentlig gæld. Men for øvrigt tror jeg, den samme betingelse gælder for Sverige, man er vist ikke helt klar over, hvilken status Sverige har i forhold til euroen vedrørende dets tiltrædelses-traktat. Men nye lande skal være med, når de opfylder kravene, og det bestemmer de selv, hvornår de gør.

Keld Albrechtsen (EL):

Information bragte den 21. marts en meget interessant artikel, hvor det blev fastslået, at en amerikansk, en britisk og en tysk storbank sammestemmende afviste, at et dansk nej til ØMU'en den 28. september skulle kunne give panik på valutamarkederne. Det var altså tre eksperter fra tre store finanskapitalhuse i udlandet, som bedømte situationen sådan, at den danske økonomi er stærk, og at der ikke vil blive nogen panik i tilfælde af et nej.

Alligevel ser vi så, at der føres en konsekvent og stadig mere useriøs skræmmekampagne fra regeringens og tilhængernes side imod befolkningen for at true den til at stemme ja.

Ritzau omtalte kl. 12.48 i dag, at statsministeren på sit pressemøde i dag havde givet udtryk for, at den retning, som LO's analyse – trusler om at vi ville miste 35.000 arbejdspladser – tog, mente statsministeren, at LO havde ret i.

Der går ikke en dag, uden at tilhængerne lægger et nyt lag på denne skræmmekampagne, og det skulle såmænd undre mig, når vi når frem til den 28. september, om der overhovedet vil være en eneste arbejdsplads tilbage i Danmark dagen efter, hvis vi stemmer nej. Med det tempo, skræmmekampagnen udvikler sig i for øjeblikket, må man i hvert fald sige, at det bliver et rædselskabinet uden sidestykke, hvis danskerne skulle være så frække, at de bruger deres selvbestemmelsesret til at sætte kryds ved nej den 28. september.

Jeg synes ikke, det er smukt at se på, at man fra tilhængersiden har valgt at starte kampagnen på den måde og dermed sænke debatniveauet til noget, som selv målt i forhold til tidligere debatter op til afstemninger om EU må siges at være et hidtil uset lavpunkt.

Efter Enhedslistens opfattelse medfører det, hvis vi siger ja til euroen, et voldsomt tab både af demokrati og social solidaritet.

Det siges ofte fra tilhængerens side, at det her drejer sig om at sidde med ved bordet. Vi, siger man, skal sidde med ved bordet. Så må jeg spørge: Hvem er »vi«? »Vi« er ikke Folketinget her, for Folketinget kommer ikke til at sidde med ved bordet, for det er udtrykkeligt fastslået i traktaten, at bankdirektørerne, som ikke må modtage instruktioner fra parlamenter, skal håndhæve prisstabilitet og må kun tage hensyn til beskæftigelsen, hvis det ellers kan lade sig gøre, uden at priserne stiger.

Det er altså en bunden opgave, og så er det, jeg spørger: Hvad er det, man vil ind og være med til at bestemme ved det bord? Ja, det er de planer, der ligger til regeringskonferencen bl.a. om flertalsafgørelser på det sociale og arbejdsmæssige område.

Og hvad er det grundlæggende demokratiske problem i den fremgangsmåde, man har valgt? Ja, det er, at man har sagt fra regeringens side, at den traktat, som bliver vedtaget i Nice i december, ønsker man ikke en folkeafstemning om, for man har fået juristernes ord for, at selv om vi opgiver vetoretten på disse helt vitale områder for Danmark, er det ikke suverænitetsafgivelse.

Dermed har juristerne tømt suverænitetsbegrebet for indhold, og derfor står vi i den situation, at hvis man stemmer ja den 28. september, så har man givet regeringen frie hænder til at vedtage en ny unionstraktat med vidtgående overdragelse af reelle beføjelser på de mest følsomme områder i den danske overenskomstmodel, i den danske sociale model, overdraget dem til EU. Det er kernen i denne debat.

Og der er denne stadige benægtelse fra tilhængerens side af at gå ind i den diskussion, som de hver gang, vi rejser den, siger ikke har noget med folkeafstemningen den 28. september at gøre. Det er det, der er det dybe demokratiske underskud i den måde, som regeringen har tilrettelagt den her debat på.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg står her med Enhedslistens hovedmateriale i agitationen i forbindelse med det her. Jeg har noteret mig, at der står: Bryd båndene til EU. Og der står også: Rul Unionen tilbage. Jeg vil gerne spørge hr. Keld Albrechtsen: Handler det her dybest set ikke om, at Enhedslisten helst så,

at Danmark var ude af EU, og at det derfor handler om ikke overhovedet at skulle tilføje noget som helst på det pågældende område?

Et sted har man gjort statsministeren til marionetdukke i Pinocchiostil: Der er ingen bånd, der binder mig. Er kendsgerningen ikke, at vi i virkeligheden har nogle bånd på vores økonomi lagt af ydre omstændigheder? Og det, der i virkeligheden sker, er, at hvis vi er med i euroen, så skifter vi faktisk rolle til at være med til at trække i snorene og ikke bare sidde for enden af snorene.

Jeg vil også gerne sige til hr. Keld Albrechtsen, at jeg synes, det er lidt interessant, at inden der stort set har været nogen argumenter af nogen slags i forhold til ja-argumenterne, er vi blevet beskyldt for, at nu er der kørt en kæmpe skræmmekampagne i gang, samtidig med at man siger, at det nok er Europas Forenede Stater, og at det er hele Danmark, tæppet trækkes væk under. Det har jeg svært ved at få til at hænge sammen.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Hr. Keld Albrechtsen taler om skræmmekampagner, og man kunne jo fortsætte i den samme demagogiske stil og så sige, at hvis de skræmmekampagner, der allerede er startet på nejsiden, fortsætter, er der vel ingen Dannebrog tilbage, når vi når til den 28. september 2000. Jeg tror, at vi skal undlade at komme med den slags påstande.

Mit spørgsmål til hr. Keld Albrechtsen skal være: Hvis hr. Keld Albrechtsen påstår, at det drejer sig om, er, at vores nationalbankdirektør, Bodil Nyboe Andersen, nu i stedet for at sidde i København kommer til at sidde i Frankfurt, og at det er det, der er det voldsomt store problem, og hvis hr. Keld Albrechtsen så påstår, at det har noget med arbejdsmarked og socialpolitik at gøre, er det så Enhedslistens påstand, at det er fru Bodil Nyboe Andersen, der fastsætter grænser for arbejdsmarkedspolitikken fremover?

Jeg har meget, meget svært ved at forstå, hvad det er for en argumentation, hr. Keld Albrechtsen kører frem med her. Og jeg synes sådan for forståelsens skyld, at hr. Keld Albrechtsen skal uddybe det synspunkt om, hvor det præcis er, at Den Europæiske Centralbank går ind og påvirker arbejdsmarkeds- og socialpolitikken.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Keld Albrechtsen beskylder jasiden for at føre skrækkampagne. Hvad mener hr. Keld Albrechtsen selv bliver konsekvenserne af et nej? Mener hr. Keld Albrechtsen overhovedet ikke, at der sker noget med renten, hvis vi får et dansk nej? Mener hr. Keld Albrechtsen ikke, der skete noget med den danske rente efter nej'et i 1992 til Maastrichttraktaten?

Hr. Keld Albrechtsen taler om, at EU er i færd med ved hjælp af flertalsafgørelser at undergrave dansk social- og arbejdsmarkedspolitik. Vil hr. Keld Albrechtsen bekræfte, at det synspunkt og den argumentation har været benyttet af modstanderne ved de sidste fem folkeafstemninger – nærmere bestemt startende i 1972, hvor man første gang diskuterede EU? Siden da har nejsigerne hver evig eneste gang påstået, at dette var enden for dansk socialpolitik, dette var slutningen på dansk arbejdsmarkedspolitik. Og mener hr. Keld Albrechtsen ikke, at der i dag er tale om dansk arbejdsmarkedspolitik, dansk socialpolitik, der adskiller sig fra de andre landes?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Til både fru Charlotte Antonsen og fru Lene Espersen kan jeg jo f.eks. give efterlønnen som eksempel. Der foreligger et klart EU-diktat allerede på nuværende tidspunkt i forhold til en dansk lovgivning på efterlønsområdet, og mere vil følge.

Og man kan jo studere de traktatforslag, der ligger på bordet til regeringskonferencen i Nice med flertalsafgørelser på social- og arbejdsmarkedetsområdet. Man behøver jo altså ikke at være nogen stor profet for at forudse, hvad der vil blive vedtaget i den traktat, nemlig bestemmelser, der vil gribe ind f.eks. i det danske overenskomstsystem.

Og derfor er det, jeg siger, at det her handler meget konkret om, om vi skal have det, man på topmødet i Lissabon kaldte den europæiske sociale model – ja, det var statsministrenes udtryk, det var det ord, de vedtog: den europæiske sociale model – eller vi skal have en nordisk velfærdsmodel, hvor vi betaler i fællesskab over skatterne til solidariske ydelser for dem, der har behov, og dem, der ikke har råd til at forsikre sig selv. Det er jo den fundamentale diskussion, vi har nu, om det skal være forsikringsmodellen, den som nu hedder den europæiske sociale

model, eller det skal være den solidariske model, hvor vi i fællesskab over skatterne betaler for at kunne have et socialt sikkerhedsnet.

Men jeg ønsker ikke, at vi skal indordne os under et centralt styret EU-projekt, hvor vi underminerer den danske og nordiske solidariske model med alle de mangler, som den så stadig væk har. Den skal forbedres osv., men det kan vi godt glemme alt om, hvis man stemmer ja til den euro.

(Kort bemærkning).

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Hr. Keld Albrechtsen nævner igen efterlønnen som skræmmeksempel på, hvordan det sociale system i Danmark vil blive udraderet eller ændret kraftigt.

Til hr. Keld Albrechtsen: Den danske efterløn består. Den har ændret visse regelsæt, som skaber en større frihed for danske lønmodtagere, og som skaber en større retfærdighed i Europa, nemlig således at folk, der arbejder i Danmark og optjener rettighed til efterløn inden for de danske regler på lige fod med danskere, også har ret til at modtage efterløn.

Det må Enhedslisten altså rent ideologisk være tilhængere af, ellers hører al logik op. Ellers må jeg have skoling i, hvad Enhedslisten overhovedet mener med solidaritet og arbejdstagerrettigheder.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg tror, det kan være nødvendigt at sige lidt omkring det med den europæiske sociale model. Vi har sagt det én gang før, men jeg gentager det alligevel.

Det er kontrasten til den amerikanske model, der ikke tager sociale hensyn og menneskelige hensyn. Vi er i gang med at skabe en model baseret på de traditioner, hele Europa har, i nord, i syd, i øst og vest i Europa. Det er det, det går ud på.

Der er fire centrale velfærdsmodeller i Europa, der adskiller sig på forskellig vis, men som har en række fællestræk. Og det er ikke et spørgsmål om at opgive den skattefinansierede solidariske model til fordel for en forsikringsmodel. Det er slet ikke det, der er på dagsordenen. Og hvis man spurgte mig og Socialdemokratiet, om vi var tilhængere af en centraldirigeret model, ville vi også sige nej. Lad være at bilde folk det dér ind.

Så vil jeg gerne spørge hr. Keld Albrechtsen: Kan hr. Keld Albrechtsen ikke se, at der er et tomrum, hvis ikke der er spilleregler? At der er et demokratisk tomrum som et modsvar til spekulanter, den rå kapitalmagt og alt det, som ideologisk set ud fra hr. Keld Albrechtsens udgangspunkt burde være noget, der burde gives et svar til. Hvad er svaret fra Enhedslisten på det felt?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg håber, hr. Keld Albrechtsen vil bekræfte fra talerstolen, at det, som vælgerne skal stemme om den 28. september, er, om vi skal være med i den fælles mønt eller ej.

Vi skal ikke stemme om et topmøde på et senere tidspunkt, hvad enten det er topmøder i det ene eller det andet eller det tredje eller det fjerde land. Det går på skift hvert halve år. Og jeg synes, det er lidt væsentligt – for hr. Keld Albrechtsen gav mig jo et ikkesvar – at vi får bekræftet, hvad det præcis er, vi skal stemme om. På hr. Keld Albrechtsens svar lød det jo vitterligt, som om det var regeringskonferencen, der var til afstemning den 28. september.

Og så vil jeg gentage mit spørgsmål – for jeg tror da, Bodil Nyboe Andersen gerne vil have sig frabedt at skulle til at drive arbejdsmarkeds- og socialpolitik – om det er det, hr. Keld Albrechtsen påstår, at hvis vi siger ja den 28. september, så bliver det nationalbankcheferne, der driver arbejdsmarkeds- og socialpolitik fremover.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det er muligt, jeg har fortalt historien før, men hr. Keld Albrechtsens udfald mod begrebet den europæiske velfærdsmodel får mig alligevel til at hale den op af lageret endnu en gang:

Jeg har en kollega i Frankrig, som er meget glad for den skandinaviske, den nordiske velfærdsmodel. Hun er politiker ligesom jeg, medlem af det franske deputeretkammer. Hjemme hos hende bor hendes mor på 84 år og hendes mormor på 102 år, og kun fordi denne dame er gift med en meget rig mand, kan hun tillade sig at være politiker, for derfor har hun nemlig råd til at ansætte nogle, der kan passe hendes mor og hendes bedstemor.

Hun siger til mig: I har i de nordiske lande et fantastisk godt velfærdssystem. Det er vi glade for at I har, for I er en model for os. Sådan vil vi

også gerne have det. Bliv hos os i det europæiske samarbejde, så vi kan lære af jer. Så I kan vise os vejen, som vi skal gå.

Mange EU-lande er ude efter vores model, ikke for at tage den fra os, men for at efterligne den.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Til fru Elisabeth Arnold vil jeg bare sige, at det er rigtigt, at der er to lande, Finland og Sverige, der arbejder for, at man skal have flertalsafgørelser i EU på social- og arbejdsmarkedsområdet på et højt niveau. Det er der bare desværre ikke andre lande, der arbejder for. Derfor står Finland og Sverige – det kan ministrene bekræfte – isoleret med det synspunkt.

Så er der to lande, der slet ikke vil have det på nuværende tidspunkt, det er Danmark og England, fordi regeringen udmærket godt ved, hvor det bærer hen med den sociale harmonisering, som der ligger forslag om. Den bliver ikke rar for Danmark, og derfor har regeringen da også sagt, selv om LO har opfordret regeringen til at støtte det, at det ønsker man ikke.

Og så snakker hr. Claus Larsen-Jensen om indholdet i den europæiske sociale model. Der kan jeg så bare henvise til, hvad man vedtog i Lissabon. Det er stjerneklart. Man vedtog, at nu skulle vi til at se på beskæftigelsesincitamenterne i skatte- og understøttelsessystemet. Og hvad betyder det på almindeligt dansk? Det betyder nedsættelse af dagpenge og bistand. Det skrev den danske regering under på på topmødet i Lissabon under overskriften: Den europæiske sociale model, at nu skal vi til at kigge på dagpenge og bistandssystemet. Det er allerede inden, man har vedtaget den traktat i Nice, og så skælder man ud over, at Enhedslisten tillader sig at tage det problem ind i debatten, noget, som er i fuld gang med at tromle hen over hovedet på os. Og så skal vi have skældud, fordi vi tillader os at nævne det i debatten.

Og så konstaterer jeg bare, at når jeg spørger, om det er korrekt, at regeringen ikke har tænkt sig at spørge befolkningen ved en folkeafstemning om den næste unionstraktat, så bliver der totalt stille i salen.

Det spørgsmål skal åbenbart ikke kommenteres. Det må jeg jo desværre tage som en bekræftelse på, at man har tænkt sig at køre den næste unionstraktat igennem uden at spørge befolkningen.

(Kort bemærkning).

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Nu er det næsten ligesom at være til café-møde med hr. Albrechtsen, hvilket jeg sætter stor pris på, vil jeg gerne skynde mig at sige.

Må jeg citere Jacques Delors. Dengang han var formand for Kommissionen, var han meget aktiv omkring de sociale dimensioner på alle mulige niveauer og måder og vinkler i Europa. Jacques Delors er socialist, erklæret socialist. Hans datter følger efter ham, hun sidder som minister i dag i den franske regering, som er en socialistisk regering.

Jacques Delors har sagt adskillige gange i meget store internationale forsamlings, når han vurderer Europas udvikling, at han er fuldstændig overbevist om, at Danmark bliver trendsætter i Europa, og det er, fordi der er utrolig mange lande, deres befolkninger, deres politikere, deres ministre, som gerne vil have systemer, der ligner det danske.

Vi har besøg af dem. Sidste sommer besøgte den tyske finansminister Hans Eichel den danske finansminister og undertegnede for at høre mere om, hvordan vi havde indrettet vores arbejdsmarkedspolitik, hvordan vi indrettede vores socialpolitik, hvordan det var lykkedes os inden for rammerne af det økonomiske koordinerede samarbejde i EU, som Danmark er fuldyldigt medlem af, at løse den opgave, sådan at han også kunne lære af det.

Nu har vi haft et topmøde i Lissabon, hvor jeg har haft den store fornøjelse at sidde med ved siden af statsministeren og udenrigsministeren, og den store lykke for Europa er, at vi nu stopper diskussionen om, hvorvidt den ideelle model er den amerikanske working poor eller den europæiske, kontinentaleuropæiske velfærdsmodel med store offentlige sektorer, sociale sikkerhedsnet, ret og pligt.

Det citat, som vi nu har hørt flere gange heroppefra om arbejdskraftens beskættning osv., er et citat, hr. Keld Albrechtsen er faldet over utrolig mange gange. Det er en del af de økonomiske retningslinjer, som hvert år også drøftes i flere omgange i Europaudvalget. Det er altså en politik, som hvert land skal prøve at udforme løsninger på inden for deres egne systemer, ligesom Danmark og den danske regering har gjort.

Ved hjælp af Enhedslistens udmærkede samarbejde har vi efterkommet en lang række af de ting – ikke fordi det står i de økonomiske retningslinjer i EU, men fordi vi her i landet har

ment, at det er en knaldgod idé at gøre det mere økonomisk fordelagtigt for de lave indkomster at komme i arbejde, bare for at tage et eksempel.

Formanden:

Hr. Claus Larsen-Jensen har haft tre korte bemærkninger. (Ophold). Det er først den tredje nu? O.k., ret skal være ret.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg fik ikke svar på det spørgsmål, jeg stillede hr. Keld Albrechtsen: Vil Enhedslisten ikke helst ud af EU? Og hvad er modellen for det Europa, Enhedslisten drømmer om?

Jeg vil også gerne sige til hr. Keld Albrechtsen, at når man taler om Finland og Sverige, er sagen jo, at svenskerne og finnerne har en anden historisk tradition og har mere lovgivning end aftaler på arbejdsmarkedet, og jeg vil bare spørge hr. Keld Albrechtsen: Har det fået aftalesystemet i Finland til at bryde sammen? Har det mindsket standarderne og rettighederne i det pågældende land? Nej, det har det ikke. Men for vores vedkommende, hvor vi har en anden tradition, holder vi selvfølgelig fast i de regler, der gælder, og hvis der er nogen som helst trussel mod det danske velfærdssamfund, den danske arbejdsmarkedsmodel, står vi fuldstændig klokkeklart fast. Men man skal da have forklaringen med for at kunne forstå de ting.

Og så vil jeg gerne sige til hr. Keld Albrechtsen, at det er fuldstændig galt at påstå, at målsætningerne fra Lissabontopmødet skulle gå i retning af, at nu skal EU blande sig i dagpengesatser osv. Det, det handler om, er, at man siger til landene: Prøv nu at sørge for at indrette jer selv på en sådan måde, at I ikke skader jeres egne muligheder for at skabe fuld beskæftigelse i jeres eget land! Det er det, det går ud på.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil igen bede hr. Keld Albrechtsen bekræfte, at nejsigerne har truet med nedsættelse af de danske dagpenge og truet med nedsættelse af den danske bistandshjælp ved folkeafstemningen i 1972, ved folkeafstemningen i 1986, ved folkeafstemningen i 1992, ved folkeafstemningen i 1993 og endelig ved folkeafstemningen om Amsterdamtraktaten i 1998. Og så vil jeg også gerne bede hr. Keld Albrechtsen bekræfte, at den danske model eksisterer i bedste velgå-

ende, og at vi stadig væk har en model, der markant adskiller sig fra de andre EU-landes.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kan sige til fru Charlotte Antonsen, at jeg har altid tidligere – også i forbindelse med folkeafstemninger om EU-spørgsmål – taget afstand fra den argumentation, hvor nogle har forsøgt at sige, at det kunne blive et problem for f.eks. folkepensionen. Her har jeg altid sagt: Nej, det skal vi ikke sige, for det er ikke rigtigt. Men desværre kan jeg ikke sige det mere.

Efter at have set Europa-Kommissionens forslag til flertalsafgørelser kan jeg desværre ikke sige det mere. Vores sociale system som helhed er i fare for at blive underlagt denne europæiske sociale model. Det er desværre situationen i dag, og derfor er jeg nødt til at sige det nu. Men jeg har ikke sagt det før, for jeg har ikke ment, at det var på dagsordenen tidligere.

Jeg kan bekræfte over for hr. Claus Larsen-Jensen, at Enhedslisten gerne vil ud af EU, men det ser ikke ud til, at det kan komme på dagsordenen den 28. september. Det er i hvert fald ikke det, vi stemmer om; det kan vi nok være enige om.

Så vil jeg sige til økonomiministeren: Tak for besvarelsen! Det er rigtigt, så vidt jeg erindrer, at den franske regering på et tidspunkt gik så vidt som til at sige, at på grund af de regler om euroen, man fik skræuet sammen i Maastricht-traktaten, og som man altså har endnu, burde man i virkeligheden have en euroregering, altså et politisk organ, der kunne styre tingene, fordi det ikke er acceptabelt, at det er disse bankdirektører – bl.a. Bodil Nyboe Andersen, hvis det bliver et ja fra dansk side – der skal sidde og træffe vidtgående politiske beslutninger uden parlamentarisk kontrol.

Den franske regering har selv rejst det som et problem, netop fordi den franske regering har en mere solidarisk politik end mange af de andre regeringer i EU. Men den har altså måttet erkende, at den er underlagt dette centralstyre i Frankfurt, som i dag tvinger den franske regering ind i den budgetklemme, som økonomiministeren jo godt kender. Den har hun jo været med til at gennemgå på ministermøderne, hvor Frankrig i dag sidder i en ulykkelig situation, netop på grund af eurokriterierne.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg synes da, det er interessant, at hr. Keld Albrechtsen indleder en diskussion om folkepension, når jeg spørger hr. Keld Albrechtsen om bistandshjælp og arbejdsmarkedspolitik.

Jeg vil gerne gentage mit spørgsmål: Er det ikke korrekt, at man fra modstanderside lige siden 1972 har hævdet, at den danske model ville forsvinde, hvis vi sagde ja til EU? Det har vi altså immervæk gjort fire gange, og den danske model eksisterer stadig, i hvert fald så vidt jeg kan se. Mener hr. Keld Albrechtsen også, at den danske model eksisterer?

Og med hensyn til efterlønnen vil jeg gerne spørge hr. Keld Albrechtsen: Er det, vi nu har gjort med efterlønnen, ikke, at vi har sikret den frie bevægelighed, så man som efterlønsmodtager kan bosætte sig i et andet land, men ikke på nogen måde har pillet ved selve efterlønnen? Kan hr. Keld Albrechtsen bekræfte det, og vil hr. Keld Albrechtsen i den forbindelse ikke godt bekræfte, at det har EU overhovedet ikke nogen kompetence til?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg tror, hr. Keld Albrechtsen har været på talerstolen fire gange eller sådan noget for at svare på spørgsmål, men jeg føler faktisk fortsat ikke, at hr. Keld Albrechtsen har svaret på mit spørgsmål.

Men jeg synes næsten, det mest forstemmende er – og jeg vil endda sige, at jeg giver hr. Keld Albrechtsen nogen margin – at 90 procent af hr. Keld Albrechtsens tid er gået med at snakke om noget, der ikke har en pind med denne forespørgsel at gøre og intet har med den fælles valuta at gøre. Hr. Keld Albrechtsen har talt om regeringskonferencer og alle mulige udkast, men det har intet at gøre med det, vi skal stemme om den 28. september, og jeg synes faktisk, det er lidt ærgerligt for debatten, at man ikke i det mindste prøver at holde sig til det tema, vi skal diskutere.

Og derfor spørger jeg for sidste gang hr. Keld Albrechtsen: Er det sådan, at det er Enhedslistens opfattelse, at det, at man deltager fuldt ud i den monetære union og den fælles valuta, betyder, at ens nationalbankchef pludselig kan sidde og bestemme arbejdsmarked- og socialpolitik? Det ville være en af de mest uhyrlige påstande, jeg nogen sinde har hørt nogen komme med, og jeg synes ikke helt, jeg har fået det

afkræftende svar, som jeg forventer fra hr. Keld Albrechtsen. Naturligvis skal cheferne ikke gøre det; det er et spørgsmål om at overholde konvergenskriterierne.

(Kort bemærkning).

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Det er rigtigt, at den franske regering, som hr. Keld Albrechtsen citerede, har brugt begrebet en euroregering. Det skete jo på et tidspunkt, hvor også jeg deltog i debatten, og for at forklare, hvad det betød, vil jeg bruge det billede, som den franske finansminister selv brugte, hvor han sagde: Man lukker heller ikke fremmede ind i ægteparrets soveværelse. Eurolandene skulle have lov til at snakke om deres ting, uden at udelandene var med, og det blev til Euro 11, men det er ikke en regering i den forstand.

Men når hr. Keld Albrechtsen siger, at den franske regering i dag er udsat for et pres fra centralstyret, underforstået Den Europæiske Centralbank, må jeg afvise det kategorisk. På det netop overståede uformelle Ecofin-møde var der under frokosten en debat om den franske regerings nye finanspolitik, som den havde forsvaret i 3 dage, efter at den havde haft sit program til behandling og drøftelse i Ecofin. ECB deltager slet ikke i den diskussion og har intet med den sag at gøre. Der var ingen i EU eller i Ecofin eller nogen andre steder, der kunne sige andet end »nå«, fordi regeringen i Frankrig, som er et euroland, fuldstændig suverænt bestemmer over sin egen finanspolitik og kan ændre den fra dag til dag uden at spørge nogen – til beroligelse for hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige til fru Lene Espersen, at taletidsreglerne desværre ikke tillader, at jeg svarer på alle de spørgsmål, jeg får, men nu skal jeg svare på det sidste:

Selvfølgelig er det meningen, at nationalbankdirektørerne og direktionen i Centralbanken i Frankfurt skal blande sig i de enkelte landes finans-, social- og skattepolitik. Hvis der vedtages finanslove eller overenskomster – jeg tror, det var hr. Holger K. Nielsen, der på et tidspunkt nævnte overenskomstforhandlingerne i Tyskland – fremgår det af Traktaten, at hvis det ikke passer ind i eurorammen, skal Centralbanken gribe ind og true med en renteforhøjelse, som jo presser beskæftigelsen ned og der-

med straffer landene. Det er hele den grundlæggende konstruktion, at denne Centralbank skal udøve en politisk styring. Det er essensen i Traktaten, og det beklager jeg. Men så må fru Lene Espersen jo i gang med at studere Traktaten igen.

Så stillede fru Charlotte Antonsen også spørgsmål om dagpenge og understøttelse. Jeg har heller aldrig tidligere sagt, at EU-samarbejdet ville medføre direkte indgreb i understøttelse og dagpenge, og jeg ønsker ikke at føre skræmmekampagne. Men når man på topmødet i Lissabon direkte skriver, at nu skal man øge beskæftigelsesincitamenterne i skatte- og understøttelsessystemerne, altså dagpenge og bistand, er det altså ikke mig, der har opfundet det. Det er statsministrene inklusive den danske statsminister, som har siddet i Lissabon og vedtaget, at nu skal dagpenge- og bistandssatserne i de enkelte lande sættes ned, og det har man tænkt sig at bakke op med konkrete traktatbestemmelser i Nice i december. Det betyder direkte, at man kan træffe flertalsafgørelser, tilsidesætte det enkelte lands veto, gennemføre disse ting fra centralt hold og blande sig i de enkelte landes social- og arbejdsmarkedspolitik.

Jeg beklager, men det er altså dagsordenen. Jeg har aldrig tidligere ønsket at skabe en forestilling om, at det var de ting, der var på dagsordenen, men i dag er jeg nødt til at sige det, for det er jo desværre tilfældet.

Formanden:

Hr. Jann Sjursen som ordfører.

Jann Sjursen (KRF):

Den afgørelse, som vælgerne skal træffe den 28. september 2000, har vidtrækkende konsekvenser, og det gælder, uanset om det bliver et nej eller et ja ved folkeafstemningen.

Jeg vil gerne understrege, at det efter Kristeligt Folkepartis opfattelse er umuligt præcis at opregne, hvilke konsekvenser af økonomisk og politisk karakter resultatet af folkeafstemningen vil få. Men det er selvfølgelig reelt at forsøge at prøve at belyse det og kvalificere argumentationen efter, hvilke fordele henholdsvis ulemper der måtte komme af en dansk ophævelse af det forbehold, vi har over for ØMU'ens tredje fase.

Vel er euroen en realitet, selv om den klingende mønt endnu ikke er kommet på gaden, men som sagt er de politiske konsekvenser efter vores opfattelse ikke fuldt gennemskuelige og

kan ikke sættes op på et regnebræt, og derfor er det mig sådan set meget magtpåliggende at understrege, at vi ser sådan på det, at Danmark er parat til og kan bære konsekvenserne af såvel et ja som et nej.

Jeg hæfter mig ved, at udenrigsministeren i sin del af besvarelsen af forespørgslen sagde, at den europæiske dagsorden er et hele. Sådan hørte jeg det i hvert fald, og det er et udsagn, som jeg er meget enig i. Den europæiske dagsorden er et hele, og derfor kan man heller ikke isolere debatten om euroen, om den danske undtagelse og om Den Økonomiske og Monetære Unions udvikling i EU fra alle andre spørgsmål. Den danske afgørelse og euroens udvikling har også noget at gøre med det, der i øvrigt sker i fællesskabet i EU, og det er vores opfattelse, at de ting sågar også har noget at gøre med det, der foregår under den igangværende regeringskonference, der skal føre til en ny traktat på Nicetopmødet til december.

Det hele er en langstrakt proces, også med ØMU'en. Processen startede med det indre marked, der kom på plads med Fællesakten i sin tid, og hvor kronen på værket i næsten bogstaveligste forstand nu skal være Den Økonomiske og Monetære Union og den klingende euroemønt.

Jeg vil godt understrege, at vi fra Kristeligt Folkepartis side undrer os over – uanset om vi er fra ja- eller nejsiden i vort parti – at regeringen har valgt at fremrykke afstemningsdatoen, fordi den tredje fase ikke er så gammel endda, og vort forbehold i virkeligheden giver grund til at afvente euroens udvikling; hvor sikker en valuta den vil blive. Men o.k., afgørelsen skal træffes den 28. september.

De fordele og ulemper, som er indgået i vore overvejelser, kan jeg for nogles vedkommende opregne i nogle få stikord:

På fordelssiden erkender vi, at den fælles valuta kan være med til at lette handel, investeringer og turisme, fordi valutausikkerheden og omkostningerne ved veksling af valuta fjernes mellem eurolandene. Det kan også være en fordel, at eurolandene sammen kan reagere på økonomiske udsving, der rammer hele Unionen, fordi man altså vil have fælles fodslag. Det kan også være en fordel set i relation til, hvilke muligheder valutaspekulanter har over for euroen.

På den side, hvor vi tæller ulemperne, vil vi pege på, at landene formelt, men efter vores opfattelse også til en vis grad reelt, vil få mindre

økonomisk handlefrihed, færre nationale justeringsmekanismer. Jeg vil nævne, at det for os at se bliver nødvendigt i stigende grad også at inddrage andre politikområder i samarbejdet. Jeg har allerede nævnt regeringskonferencen, og vi anser det ærlig talt ikke for at være nogen tilfældighed, at man dér diskuterer elementer af social- og arbejdsmarkedspolitik.

På ulempesiden vil jeg også nævne, at flere beslutninger vil blive truffet på EU-niveau frem for på nationalt niveau. Vi mener, at det giver vort demokrati dårligere betingelser. Dertil vil jeg også føje, at selv om euroforbeholdet vedrører Danmark alene, så er hele dette projekt også med til at forstærke en integration i dybden, hvor vi fra Kristeligt Folkepartis side først og fremmest ønsker en integration i bredden.

Jeg har lagt vægt på at fremhæve nogle af de fordele og ulemper, som vi har diskuteret i Kristeligt Folkeparti i forhold til euroen, til spørgsmålet om ophævelse eller fastholdelse af det danske forbehold. Jeg vil godt her afslutningsvis understrege, at Kristeligt Folkepartis folketingsgruppe undtagelsesvis er delt og også er delt lige over i spørgsmålet om holdningen til euroen. To folketingsmedlemmer ønsker den danske undtagelse ophævet, og to folketingsmedlemmer ønsker den fastholdt. Den deling vil også afspejle sig i vores folketingsgruppes medlemmers stemmeafgivning i forbindelse med de forslag til vedtagelse, der er fremsat af forskellige partier.

Kim Behnke (FRI):

Det er vores opfattelse i Frihed 2000, at den folkeafstemning, som statsministeren nu har udskrevet til afholdelse den 28. september, først og fremmest ikke var nødvendig. Den danske befolkning har efter vores opfattelse taget stilling til, om Danmark skal være en del af Euroland; det skete i 1993 med vedtagelsen af de fire såkaldte danske forbehold.

Men hvis der skulle være en dansk folkeafstemning om optagelse i Euroland, så er det vores opfattelse, at den burde finde sted på et tidspunkt, hvor vi har et egentligt erfaringsgrundlag at trække på og vurdere på grundlag af, nemlig på det tidspunkt, hvor den fælles mønt rent faktisk er blevet en realitet i de 11 lande, der foreløbig har valgt at tilslutte sig.

Hvis man ser bort fra de propagandaindslag, der med jævne mellemrum bliver bragt i de danske tv-nyheder, hvor det fortælles, at befolkningerne i de andre lande nu er ved at væn-

ne sig til, at priserne skal afregnes i euro osv., ja, så er kendsgerningen den, at lige så snart man kommer en smule uden for de store byer, er befolkningen knap nok opmærksom på, at deres land er medlem af EU, medmindre der lige ved indkørslen til byen er opsat et stort skilt, der praler af, at her i byen har man fået tilskud fra EU til et eller andet projekt.

Befolkningerne er ikke klar over, at de fra 1. januar 2001 skal til at handle med en anden valuta. Det er ikke tilfældet, og derfor forventer vi, at den praktiske implementering af valutaen vil give anledning til ganske mange problemer, og derfor var det langt mere reelt, hvis den danske befolkning først skulle tage stilling til en eventuel dansk deltagelse i Euroland, efter at vi har set, hvordan valutaen virker i praksis. Det er vores opfattelse, at vi ikke skal afskaffe den danske krone. Vi skal beholde kronen og i stedet for sige nej til Unionen.

Når økonomiministeren i dag meget prisværdigt citerer tidligere kommissionsformand Jacques Delors for hans socialistiske visioner for Europa, og når en tidligere kommissær, nuværende fødevarerminister Ritt Bjerregaard, tidligere har udtalt, at EU er virkeliggørelsen af den socialdemokratiske drøm, ja, så understreger det jo blot, at der er en grund til, at vi som liberale er modstandere af, at EU skal udvikle sig til en egentlig politisk union. Vi mener, at det hellere skal være et Europa, der arbejder i retning af et løsere frihandelsamarbejde end en tættere union, men det er jo ikke nye synspunkter, og derfor skal jeg lade dem stå dér.

Det er blevet understreget flere gange fra regeringens side, at man gerne vil sidde med ved bordet. Det er vores opfattelse, at det synspunkt i sig selv er i modstrid med kendsgerningerne, for fra dansk side har det jo altid været et kernepunkt, vi har praktiseret i forhold til vores egen Nationalbank, at vi fra politik side skal lade være med at blande os i den daglige tilrettelæggelse af valutapolitik, rentepolitik osv. Derfor har den danske regering ikke noget bord at sidde ved. Hvis Danmark skal sidde der, så skal det være i form af en nationalbankdirektør, som er uafhængig af politisk indflydelse og politisk diktat.

Så er det på det seneste blevet påstået, at hvis danskerne skulle formaste sig til at stemme nej, så ville det udløse valutauro, renten ville stige, og der ville komme en masse ulykker over den danske befolkning. Hvis man i dag havde klarhed over, præcis hvordan valutaerne vil ligge til

efteråret, og hvordan renten vil ligge til efteråret, ja, så kunne man såmænd tjene mange penge på at spekulere i det.

Kendsgerningen er, at uanset om vi stemmer ja eller nej, vil valutaerne selvfølgelig blive noteret i forhold til hinanden, og renten vil selvfølgelig gå op og gå ned. Det er selve mekanismen ved en børs. Det er vores opfattelse, at valutaer mest ærligt bliver noteret på en børs og ikke bag lukkede døre i en centralbank i Frankfurt.

Hvis det skulle koste Danmark et tab af valutaer, hvis det skulle koste Danmark en beskedent rentestigning, så er det til gengæld en pris, vi er parat til at betale, for vi skal huske på, at selvstændighed ikke er noget, man får; det er noget, man måske har, men det er noget, man altid skal kæmpe for, og derfor har det også sin pris at have selvstændighed. Vi ønsker selvstændighed, vi ønsker ikke at være med i Euroland, vi ønsker ikke at blive en del af en stadig snævrere politisk union.

Så har regeringen fremlagt det nok så voldsomme rapportprojekt. Vi betragter det som et partsindlæg. Det er unionstilhængerne, der forsøger med trylleri, matematiske formler og krystalkiggeri at overbevise danskerne om, at de skal stemme ja. Efter vores opfattelse skal danskerne gøre det, der er det allerkløgeste, nemlig stemme nej. Så kan vi altid om 5 år eller om 10 år overveje, om vi vil med i Euroland. Hvis vi først har stemt ja, så er der ingen vej ud igen, andet end at vi helt forlader det europæiske samarbejde, og det synes vi til gengæld ville være en skam.

Så vores anbefaling til danskerne vil være, at de tænker sig godt om, tænker på det, der er det sikre, og det er, at vi fortsat har en stærk dansk valuta, og at vi har vores selvstændighed, og det betyder altså, at de skal stemme nej den 28. september.

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen jeg er helt enig i det, som hr. Kim Behnke siger, og som ordfører for mig selv skal jeg så føje til, at jeg jo har en fortid i arbejdslivet som journalist igennem mange år. Derfor ved jeg, hvad den mest almindelige form for løgn er, og det er at fortie relevante kendsgerninger.

I den forstand er den rapport, vi har drøftet her i dag, ganske løgnagtig. Den fortier så mange relevante kendsgerninger, at det ikke er rimeligt. Jeg har fremsat et forslag til vedtagelse, der helt konkret på en række sider i rapporten

peger på steder, hvor der er tale om en ensidig og fordrejet fremstilling, og på andre sider, hvor det er tydeligt, at her har embedsmændene krævet at få nogle ting ind, så det ikke blev alt for ensidigt.

Det er i hvert fald min fornemmelse. Jeg kan give et eksempel på det: I rapporten på side 127, som er en del af et kapitel om investeringerne, og hvordan de vil flygte ud af landet, hvis ikke vi afskaffer kronen og får den der euro, står der til sidst: »Det skal dog understreges, at euroen ikke vil ændre radikalt på virksomhedernes analyse af, hvor der skal investeres.« Nå ja, det vil sige, at det ikke spiller nogen særlig rolle.

Sådan er der rundtomkring – og det er antydet i mit forslag til vedtagelse – en række steder, hvor tingene bliver skudt ned, også spørgsmålet om, hvorvidt en valutaunion vil føre til en forbundsstat. Dér siger man på side 223 i rapporten, at det er der skrevet meget om, og at der blandt eksperterne er delte meninger – og det er jo det, der er.

På side 214 omtales Finlands opbygning af bufferfonde, fordi Finland mener – og Finland er et euroland – at der er et problem med konkurrenceevnen, når man ikke længere kan devaluere og ændre på kursen. Det havde Finland jo muligheden for her i begyndelsen af 1990'erne. Tænk, hvis man ikke havde haft den mulighed. Man fik et stød udefra, som drev arbejdsløsheden op fra 4 pct. til 20 pct. på 1 år. Hvis ikke man havde kunnet nedskrive finmarken voldsomt, så var arbejdsløsheden formentlig steget til over 50 pct. Finnerne ved, hvad det vil sige at have mulighed for at devaluere, og derfor har de lavet disse bufferfonde, som ikke er et finanspolitisk instrument, men en intern devaluering; det står der faktisk på side 214 i rapporten, og tak for det!

På side 228 og side 229 i rapporten vurderes ØMU'ens holdbarhed, og det synes jeg er interessant at læse. Det er jo en helt anden læsning, man får, men der antydes dog, at det slet ikke er sikkert, at den er så holdbar. Det beskrives meget nøjere i vismændenes rapport fra foråret 1997, som jo er en helt anden sang end den, vi har her, og også de svenske vismænd, der i 1996 kom med deres Calmfors-rapport, har en anden indgang til det.

Jeg skal til slut sige, at det sikre selvfølgelig må være, at man holder fast i kronen og derfor stemmer nej til euroen. Hvis den skulle vise sig at blive en tordnende succes, kan vi altid senere

komme ind; hvis vi først er inde, kan vi ikke komme ud.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg vil sige tak for debatten og i forlængelse af det, økonomiministeren allerede har kommenteret, prøve at tage et par enkelte punkter op.

Først til hr. Holger K. Nielsen, som meget understregede, at der også er politiske perspektiver i medlemskab af den fælles valuta:

Det tror jeg er rigtigt, og som jeg ser det, tror jeg, det er rigtigt også at tilføje, at det er utrolig spændende politiske perspektiver:

Der er ikke tvivl om, at den fælles valuta kan komme til at spille en større rolle internationalt, globalt, i forhold til mange for Danmark meget vigtige emner, det være sig de kommende verdenshandelsorganisationsforhandlinger efter Seattle, hvor vi har brug for i den europæiske region, som vi er en del af, at kunne varetage vores interesser meget stærkt og også på en solidarisk måde i forhold til den tredje verden og i forhold til USA og Japan.

Det andet spændende er vel, at vi nu ser Europa definitivt gøre det klart, at det ikke er den amerikanske vej, man vælger, men en velfærdsstaternes vej. Der kan være variationer inden for det, men der er truffet et klart valg, der efter Lissabon står isenende krystalklart.

Et andet synspunkt, jeg godt ville fremhæve, var balancen mellem den fælles valuta og udvidelsen. Jeg havde lejlighed til her, mens jeg lyttede til debatten, lige at opdatere forhandlingsforløbet og stadiet for udvidelsesprocessen, og jeg må sige, at det forløber utrolig tilfredsstillende. Gennem det seneste år har man gennemgået et meget betydeligt antal kapitler i traktaten med de nye ansøgerlande, altså de første fem, og er nu i gang med de næste fem.

Så vidt jeg kan vurdere, er man mindst på omdrejningshøjde med det, man planlagde for godt og vel et års tid siden. Jeg håber derfor også, at forhandlingerne under topmødet kan munde ud i traktattilpasninger her i december måned, som betyder, at vi gør vores arbejde færdigt, så vi er klar til at tage imod de første lande i år 2003 for vort vedkommende. Det er muligt, at det for de nye ansøgerlandes vedkommende ikke bliver år 2003, men vi er i hvert fald klar. Det må ligge i den klare solidariske tilkendegivelse, vi har givet udtryk for.

Jeg har blot at henvise til økonomiministerens bemærkninger til hr. Holger K. Nielsen om, hvorvidt kickstarten i 1993 var mulig. Vi

har også i rapporten påvist, at det faktisk havde været muligt, selv om vi havde sagt ja til den fælles valuta eller forestillet os, at den var fuldt udbygget på det tidspunkt.

Jeg skal i øvrigt sige til hr. Holger K. Nielsen, som opholdt sig meget ved devalueringens instrumentet: Altså mig forekommer det fuldstændig klart, at vi efter 17 år med den faste kronkurs har gjort det helt klart, at det er en blivende del af Danmarks økonomiske politik, og at det ville være utrolig uklogt at lægge an til, at det var noget, vi skulle forlade. Vi kan komme i en risikabel tvangssituation, som økonomiministeren har været inde på, men det er noget andet. Men det ville være utrolig uklogt at forlade den faste kronkurspolitik.

Der er noget andet, der ligger mig meget på sinde også at få sagt. Hr. Holger K. Nielsen var inde på, at hvis nu Danmark er i – det blev lidt teknisk kaldt modfase, men jeg forstår godt, hvad hr. Holger K. Nielsen mener – en anden økonomisk udvikling, er i et andet konjunkturforløb end de andre lande, så afskriver vi os muligheden for at bruge devalueringens instrumentet. Der vil jeg sige: Man bruger ikke devalueringens instrumentet, heller ikke i den økonomiske teori, hvis man har et konjunkturforløb, der er forskelligt fra de andres. Man bruger finanspolitikken enten til at stramme eller til at slappe med afhængigt af, hvor man er henne i forhold til de andre.

Altså for at gøre en lang økonomisk/politisk diskussion kort, og vi kan sagtens tage fat på nuancerne: Devalueringens instrumentet bruger man til at genvinde eller til at erobre en konkurrencefordel på bekostning af naboerne. Sådan står der i lærebøgerne, men vi er desværre, eller hvad man nu vil, under alle omstændigheder i en ny verden nu, hvor de taktiske eller strategiske devalueringers tid er forbi. Ingen lande vil længere give hinanden – og heldigvis for det – den mulighed at foretage strategiske devalueringer. Og finansmarkederne i det moderne, barske, internationale klima vil aldrig heller tillade det.

De vil forstærke en devaluering, de vil dramatisere en devaluering, og de vil lynende hurtigt skabe en realitet bag den kendsgerning, en tidligere økonomiminister ved navn Per Hækkerup engang sagde: Devalueringer hjælper lidt ligesom en anden kendt aktivitet – det varmer til at begynde med, men det bliver ret hurtigt ret koldt.

Devalueringernes tid er forbi, og i virkeligheden risikerer vi at opnå det modsatte af, hvad vi ville med en devaluering, nemlig en høj inflation. Og en høj inflation rammer det andet punkt, hr. Holger K. Nielsen var inde på, nemlig spørgsmålet om fordelingspolitik.

Vi har jo set det i 1970'erne, i 1974 og i 1979, i 1982 og i 1986, at når inflationen stiger i et samfund som det danske, så er dem, der bliver ramt, jo ikke dem, der har masser af fast ejendom eller stor formue, for de har gavn af det. De, der virkelig bliver ramt af en høj inflation, er ganske almindelige danske arbejdere og funktionærer, der har deres udkomme ved almindeligt hårdt arbejde og indkomst og løn. Det er jo dem, der bliver ramt.

Hr. Holger K. Nielsen skal huske, at i kølvandet på en høj inflation følger hver gang en mindre retfærdig, en mere uretfærdig fordeling. Inflation og retfærdig fordelingspolitik har det med hinanden som ild og vand. For det danske samfund – i virkeligheden også set fra Socialistisk Folkepartis synspunkt, hvis jeg skulle kæmpe hårdt for SF's grundlæggende holdning – gælder, at tiden må være kommet, hvor også SF erkender, at høj inflation heller ikke er i SF's interesse. Det er slet ikke i det danske samfunds interesse. Derfor har vi alle sammen, både vi i Danmark og de andre i Europa, en fælles interesse i at holde lav inflation, for det er sikringen for, at vi kan føre en beskæftigelsespolitik, der er langtidsholdbar, sådan så vi har sikret det.

Jeg ville så til fru Mimi Jakobsen, som jeg takker for et ofte visionært indlæg om det europæiske, tilføje: Hvem var det, der lagde mest vægt på, at Tyskland ikke kom til at dominere i Europa? Jamen det var jo alle os andre. Og hvordan gjorde vi det? Ja, vi sagde jo faktisk i forbindelse med den tyske genforening: Det er godt, at to tyske, adskilte befolkningsgrupper nu kan blive genforenet, men hvis det skal ske, så er det vigtigt, at Tyskland ikke bliver så dominerende en kraft i Europa, som der ellers ville være udsigt til. Derfor måtte Tyskland jo også sige ja til den fælles valuta.

Tysklands ja til den fælles valuta var Tysklands ja til, at D-marken ikke vedblivende skulle dominere. Det er jo også en historisk meget, meget vigtig udvikling, som tæller på plussiden af demokratiseringen af Europa. Tyskland afskrev sig i virkeligheden med den fælles valuta tysk dominans til fordel for europæisering.

Og jeg mener derfor også, at det er en fantastisk fordel for Danmark at opleve nu, at vi på

en måde ikke længere har en meget stor tysk dominans, som vi hele tiden passivt skal indrette os efter, men at vi har en mulighed for at gå ind i fællesskabet omkring den fælles valuta og deltage i et samarbejde.

Jeg påstår ikke, at vi har lige så stor indflydelse som Tyskland, vil jeg sige til hr. Holger K. Nielsen. Jeg påstår bare, og jeg ved, det er rigtigt, at ved at gå ind i det fælles samarbejde har vi nogen indflydelse. Udenfor kan vi indrette os passivt, og det synes jeg er noget trist noget.

Jeg ville slutte med at sige til hr. Keld Albrechtsen, og det er mere en politisk betragtning, at i alt, hvad der står i Lissabondokumentet – nåh, men o.k., hils deroppe, hr. Keld Albrechtsen – fremgår det jo til sidst, at det, vi gør i Lissabon, er, at vi sætter os en række fælles mål.

Og jeg synes, at det da også må være i Enhedslistens interesse at læse i dette dokument, at vi nu har ét fælles mål: den aktive velfærdsstat, som der står i det her. Jeg mener, at hvis der nu havde stået, at nu har vi ét fælles mål, nemlig en amerikansk model, hvor enhver kan passe sig selv, så ville jeg have forstået Enhedslistens og SF's afgørende afstandtagen til en fælles valuta, men det er det modsatte, vi siger. Vi siger: Nu samles vi om gode, fælles menneskelige mål, som mange, mange partier i det her Folketing jo kan vedkende sig og genkende. Og det er da fantastisk. Det er da det, jeg synes, at vi skal glæde os over.

Og der står til aller-, allersidst i Lissabondokumentet, at det er den åbne koordinations metode. Det er netop ikke harmonisering. Det er en ny, fælles målsætning, hvor vi sætter os nogle gode mål, men vi overlader det til hvert enkelt land at gå hjem og gøre det og nå det mål, vi er enige om ved hjælp af egne politikker og egne metoder.

Jeg har oplevet 1974. Jeg har set dem – ikke dem alle, men mange af de mennesker, der blev arbejdsløse i 1974, og jeg har set de danske arbejdere, der blev arbejdsløse i 1979, da de to store, internationale kriser ramte os benhårdt som et lynnedslag. Jeg har set, hvem der måtte betale, fordi vi ikke var gode nok til at samarbejde. Det er det, vi nu har chancen for.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu siger statsministeren, at det ikke bliver den amerikanske model, men det afgørende er jo, at det heller ikke bliver den nordiske velfærdsmodel.

Det afgørende er jo, at det signal, som statsministeren også har underskrevet i Lissabon, er et signal om social harmonisering på et lavere niveau end det, man kender i de nordiske velfærdsstater, i hvert fald i Sverige og Danmark.

Det er jo derfor, at svenskerne på regeringskonferencen kæmper for at få nogle sociale regler på et højt niveau, men som ingen andre lande vil støtte. Det er jo derfor, at vi bliver ved med at spørge, men ikke får svar under denne her debat. Kan man virkelig forestille sig, at der indføres flertalsafgørelser om social- og arbejdsmarkedspolitikken i den kommende unionstraktat, som bliver vedtaget i Nice til december, uden at den danske befolkning bliver hørt ved en folkeafstemning? Nu ved jeg snart ikke, hvor mange gange, jeg har stillet det spørgsmål, men jeg er efterhånden dybt foruroeligt, vil jeg sige, for der kommer ikke noget svar. Men nu håber jeg så, statsministeren vil gå op og svare på det spørgsmål: Vil befolkningen blive hørt i den forbindelse?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Statsministeren hævdede, at jeg opholdt mig meget ved devalueringen som en mulighed. Det gjorde jeg overhovedet ikke. Det var ikke essensen i noget som helst af det, jeg sagde. Jeg sagde, at fordi man ikke havde brugt en skruenøgle i 15-20 år, så er det jo ikke i sig selv argumentet for at smide den væk. Det var det, jeg sagde. Jeg synes, at man argumenterer totalt ahistorisk, når man siger, at fordi vi ikke har brugt det instrument i så og så mange år, så kan vi for al evighed smide det ud ad vinduet. Det ønsker jeg ikke.

Jeg har ikke sagt, at SF går ind for høj inflation, overhovedet ikke. Vi har støttet regeringens økonomiske politik de sidste år, som jo netop går ud på, at vi skal begrænse inflationen, og at vi skal have orden på de offentlige finanser, og at vi skal have en perspektivrig beskæftigelsespolitik. Det ligger ikke i vores politik. Det, jeg bare siger, er, at vi bliver bundet ind i en politik, der prioriterer inflationen højere end at bekæmpe arbejdsløsheden.

Og så omkring den europæiske model over for den amerikanske model: Det lyder jo flot. Vi får en europæisk velfærdsmodel over for den amerikanske usolidariske model. Men statsministeren glemmer, at den europæiske model jo ikke er sammenhængende. Der er forskellige

europæiske modeller, og det er hele pointen i den her diskussion.

Europa er ikke et hele. Europa er ikke noget entydigt. Der er forskellige modeller. Der er en dansk model, og der er andre modeller, og det er det, vi skal forholde os til, om vi vil ændre på.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes, det var en meget firkantet fremstilling, statsministeren gav, men det kan jo ikke tages som udtryk for andet, end at statsministeren i virkeligheden ønskede at forsvare en egentlig velfærdspolitik i EU, og det ligger jo fuldstændig i tråd med topmødets konklusion og de signaler, man har sendt ud i den seneste tid om, at man nu skal opbygge en egentlig velfærdspolitik i Unionen.

Det, som statsministeren fuldstændig forbigår i den sammenhæng, er dels, om det virkelig er sandsynligt, at Danmarks fem millioner mennesker sætter dagsordenen for den velfærdspolitik, eller om det er de firehundrede millioner andre borgere, der vil sætte dagsordenen. Den anden ting, som statsministeren totalt forbigår, men som ellers har været rejst i debatten af flere ordførere, er demokratiunderskuddet. Det er spørgsmålet om – når man ikke har en europæisk offentlighed, når man ikke har et offentligt europæisk demokrati, som fungerer, som vi forstår dansk folkestyre, dansk demokrati – hvordan man så sikrer befolkningernes medindflydelse på de her ting.

Det er væsentlige spørgsmål, som jeg synes, det havde klædt statsministeren at tage stilling til og diskutere med os i denne her debat, men som desværre overhovedet ikke er kommenteret af statsministeren i det seneste indlæg.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FRI):

Det er lidt foruroligende at høre en statsminister, der med patos i stemmen taler om de danskere, der blev arbejdsløse i 1974, de dårligt stillede, der led under oliekrisen i 1979, hvilket jo er rigtige betragtninger, og som så i samme mundfuld luft erklærer, at det, vi vil i Europa, sandelig ikke er det, man vil i USA.

Jeg vil spørge statsministeren: Er det ikke netop sådan, at der i de seneste år er skabt mellem 18 og 20 mio. nye arbejdspladser i USA – og i Danmark har vi ganske vist også skabt mange nye arbejdspladser – mens man i Euro-

land har tabt arbejdspladser de senere år. Derfor er dette amerikanske spørgsmål for de arbejdsløse jo ikke noget som helst, der kan bruges. Jeg er overbevist om, at tyske kulminearbejdere og belgiske stålværksarbejdere gerne vil have byttet ud med en amerikansk model, hvor de i dag havde haft arbejde fremfor løfter om social udlicning.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Statsministeren forbigik også i sine kommentarer fuldstændig den spændende kronik, som økonomiprofessor Gunnar Thorlund Jepsen i dag har i dagbladet Politiken, og som jo beskriver euroen og europoprojektet som et led i en udvikling, der er uafvendelig, og hvor eurotilslutningen vil fremskynde Europas Forenede Stater og bringe os hen mod en så tæt sammenslutning af de europæiske lande, at de nationale demokratier undergraves og forsvinder. Og professor Gunnar Thorlund Jepsen hæfter sig ved, at netop Danmark ved skæbnens tilfælde har en størrelse, som måske i demokratisk henseende er optimal.

Det kunne være velgørende at høre statsministerens kommentar til den kronik i Politiken af en person, som jo ikke er ekstremist på en af fløjene eller ukyndig, hvad angår økonomi og valuta.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg vil skynde mig at tage tråden op fra det sidste indlæg og sige, at det jo er en interessant kronik, som hr. Frank Dahlgaard henviser til.

Jeg tillader mig at henvise til et interview med den svenske økonom Lars Calmfors, som vist nok er på forsiden. Jeg har det kun i kopi fra det seneste nummer af Nyt Notat. Jeg tager bare et enkelt citat fra Lars Calmfors, som her også bekræfter, at han går ind for ØMU'en. Han siger: »Politologerne brugte økonomiske argumenter. Vi økonomer argumenterede ud fra vores politiske holdninger.«

Skulle vi ikke lade være med at bruge hinandens fans til at slå hinanden i hovedet med og så i stedet for diskutere, hvad vi hver især mener, og begrunde, hvorfor vi mener, som vi gør. For man kan jo hente svar, som man ønsker det, for der er så mange forskellige eksperter, som også har forskellige holdninger.

Så vil jeg gerne takke hr. Frank Dahlgaard for anmeldelsen af det meget store værk. Jeg synes, det var nogle glimrende citater, meget nuance-

ret, der blev læst op her fra talerstolen, og jeg vil gerne understrege min glæde over, at der allerede er nogle, der har tilkendegivet, at de vil komme over i Økonoministeriet og diskutere med dem, der har lavet rapporten, de forskellige spørgsmål, der kan rejses.

Jeg kan ikke bare mig for at sige om billedet om skruenøglen, der ikke har været brugt i 20 år, og som bl.a. hr. Holger K. Nielsen mener at vi ikke skal smide væk, at det er jeg helt enig i at man ikke skal; vi har museer til den slags ting.

Jeg vil bare lige sige til hr. Holger K. Nielsen, at skruerne har fået en helt anden profil. Så den gamle skruenøgle, vi kunne bruge for 20 år siden, duer faktisk ikke til en ny tids skrue, for at blive i billedet, sådan som jeg vurderer muligheden for devalueringens instrumentet. Men også det er analyseret i den redegørelse, der er kommet, den rapport, der er kommet, og det vil jeg gerne fortsat diskutere.

Må jeg sige til hr. Keld Albrechtsen og andre, der har berørt Lissabontopmødet, at der er jo sådan et papir, der er sendt over til Europaudvalget, som er konklusionerne, og som enhver kan læse, som er offentligt osv., og det er jo utroligt, hvad man kan få af skræmmebilleder ud af, hvad der ligger i den type konklusioner, hvor 15 stats- og regeringschefer med deres udenrigsministre og økofinministre drøfter, hvordan vi hver især kan bekæmpe fattigdom, hvordan vi hver især kan bekæmpe marginalisering eller udstødning af arbejdsmarkedet, hvor vi drøfter, hvordan vi hver især hjemme hos os selv kan fjerne fattigdom, hvor vi siger til hinanden, at det vil vi gerne have i orden inden for det næste tiår – der er forskellige årstal – det vil vi gerne forpligte hinanden til, fordi vi gerne vil have et Europa, hvor der ikke er fattigdom, hvor der ikke er marginalisering og alle de ting, som vi i dag kæmper med, fordi vi ønsker et velfærdssamfund i alle landene.

Men hele ideen er, at her drøfter man det med hinanden, og man går hjem og gør det på hver sin måde og efter sine egne systemer, nøjagtig som vi i Danmark har ført arbejdsmarkedspolitik på vores egen måde, uanset hvilke metoder andre lande har anbefalet os, og det ved hr. Keld Albrechtsen er fuldstændig, hundrede procent sandt, det, jeg siger. Og vi har ikke gjort det i Danmark, fordi nogen har sagt til os, at det skulle vi, at de ville tvinge os; vi har gjort det for at skabe det bedste grundlag for den højest mulige beskæftigelse, og det er

lykkedes, og det er det, de andre kommer for at se hvordan vi har gjort.

Der er også blevet spurgt til afstemningen efter regeringskonferencen. Det har hr. Keld Albrechtsen spurgt om mange gange. Det er regeringens klare vurdering, og det er sagt adskillige gange i forskellige sammenhænge, også her i salen, at ved institutionelle ændringer, som det hedder, stemmevægte og den slags ting, flere flertalsafgørelser, har vi ikke folkeafstemninger i Danmark. Vi har ikke haft det. Der har været en række af den type ændringer i traktater, som er ratificeret, også i dette Folketing, uden at hr. Keld Albrechtsen eller andre har sagt, at det skulle til folkeafstemning. Vi følger grundloven fuldstændig klart, og der er ikke en suverænitetsafgivelse ved institutionelle ændringer. Det er ikke noget, jurister i Justitsministeriet har fundet på til dagens anledning.

Må jeg så sige til det, hr. Thulesen Dahl har sagt om, at magten flytter til Bruxelles . . . Ja, først vil jeg da lige sige, at også jeg vil takke for debatten. Nu kom jeg bare til at starte med slutningen. Tak for debatten om mangfoldighedernes fællesskab! Det er jo også en mangfoldighed af synspunkter, der er gjort rede for her. Det er jo en del af demokratiet, og det er de anskuelser og synspunkter, vi må krydse klinge om.

Mit håb er bare, at vi også kan blive bedre og mere kontinuerligt begrunde vores synspunkter og konkretisere dem, i stedet for at det bliver sesamord eller »sayings«, der står. Men magten flytter jo ikke til Bruxelles, fordi Danmark stemmer ja den 28. september. Et ja forandrer ikke beslutningsreglerne. Et ja ændrer ikke de regler, vi i dag træffer beslutninger om. Jeg skal stadig væk i Europaudvalget. Jeg skal stadig væk have mandater af hr. Kristian Thulesen Dahl, af hr. Keld Albrechtsen, af hr. Holger K. Nielsen og Socialdemokraterne og Venstre og De Konservative. Jeg skal stadig væk have fuldstændig klare rammer for, hvad jeg som minister må uden for landets grænser, og det skal alle andre ministre også. Der er intet forandret i dét, fordi der bliver sagt ja den 28. september.

Hr. Holger K. Nielsen kom med en meget interessant betragtning og sagde: Hvis der engang om mange, mange år blev en europæisk offentlighed – jeg tror, hr. Kristian Thulesen Dahl tog det op – så kunne man snakke om noget andet end det, der er SF's holdning i dag. Og det synes jeg faktisk – den udstrakte hånd, jeg opfatter det som – også er vigtigt at diskutere, for det, jeg ser, er ikke en europæisk of-

fentlighed som sådan, forstået som en dansk demokratisk offentlighed. Det, der sker efter Anden Verdenskrig, er jo, at internationale organisationer skabes, fordi nye behov opstår, og man laver fælles regler for, hvordan de organisationer arbejder, og hvilke områder de arbejder med.

En af de organisationer er EU, og det er den fælles valuta. Det er i virkeligheden et samarbejde mellem selvstændige stater. Og det er jo det, der er den nye demokratiudvikling, som virkelig har brug for en debat og en klargøring, og det vil jeg meget gerne være med til, også uafhængigt af folkeafstemningen i september måned – jeg tror, det er en meget vigtig diskussion – og også en analyse af: Hvad er det egentlig for en demokratiudvikling, vi står over for, og hvorfor?

Hr. Thulesen Dahl sagde, at den danske befolkning er banket på plads, underforstået ved et ja; det faldt i den sammenhæng. Nu skal jeg jo ikke gøre mig klog på, om det var meget nøje valgte ord, men det var i hvert tilfælde det, der blev sagt. Og jeg er faktisk ked af den slags udtalelser, for jeg synes, det er en hån imod den demokratiske debat, det er en hån imod folkeafstemningsinstitutionen. Vælgerne har lov til at stemme ja, ligesom de har lov til at stemme nej. Og derfor er det ikke, fordi det bliver et ja, vælgerne, der er blevet banket på plads, underforstået af tilhængerne, ligesom jeg heller ikke vil sige, at hvis det bliver et nej, så er det modstanderne, der har banket vælgerne på plads. Der er jo ikke forskel på demokratiet, hvad enten man vælger at bruge sin ret til et ja eller et nej.

Det, der er fantastisk perspektivrigt i det europæiske samarbejde, er, at vi med de fælles regelsæt, med hele den opbygning, vi har foretaget, og den udvikling, der har været i Europa, for første gang i Europas historie afskaffer, at den største, den mægtigste, den stærkeste, den rigeste også har magten. Det er virkelig demokrati. Det er virkelig demokrati, at det kryds, vi sætter på stemmesedlen, ikke har en værdi, der afhænger af den indkomst, vi har i ryggen, den størrelse bil, vi har, den slags hus, vi har. Det er lige meget værd, uanset hvem der sætter det.

Og det er det, der er det fantastiske vigtige, når vi er med i den fælles valuta: at vi er med på lige fod med de andre. Det er vi også på de områder, vi i dag er med i: på lige fod med de andre, samme rettigheder, samme pligter, og der er ikke nogen af de store, der kan komme

og tryne os, lige så lidt som Socialdemokratiet kan tryne De Radikale i regeringen. Jamen det er faktisk en pointe.

Så blev der sagt, at de andre spørger ikke deres befolkninger. Jo, der er faktisk folkeafstemning og har været det i en lang række lande også om disse spørgsmål, nemlig om traktaterne, i Irland, Portugal, Finland, Østrig. Der er nogle lande, der ikke har mulighed for folkeafstemning ifølge deres forfatninger, og det skal også med.

Jeg skal sige omkring ECB, som har været brugt som det, der bliver den nye magtfaktor: Danmarks Nationalbank og ECB har det samme regelsæt. De er uafhængige af politisk indflydelse og politiske beslutninger. ECB har endog det demokratiske aspekt, som den danske nationalbank ikke har, at formanden for det ministerråd, som jeg deltager i, også deltager i styrelsesrådsmøderne og deltager i diskussionen om renteændringerne og den økonomiske udvikling. Jeg kan love for, at der i den gamle nationalbanklov fra 1936 ikke er mulighed for, at danske politikere og ministre eller Folketinget kan blande sig i Nationalbankens beslutninger.

Samlet skal jeg sige, at der selvfølgelig er fordele og ulemper; dem har vi forsøgt at belyse. Og når man drager en konklusion, så gør man det ved at afveje de forskellige forhold over for hinanden og så træffe en beslutning, og det er jo det, vi gerne skulle skabe et grundlag for at vælgerne også kan gøre. Og jeg håber, at vi kan få en mere og mere og mere nuanceret debat.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ministeren kom til at sige noget forkert, og derfor bliver jeg nødt til at tage ordet.

Ministeren sagde, at der ikke tidligere har været folkeafstemning om den type institutionelle ændringer, som ministeren kaldte det, som der bliver i Nicetraktaten til december, altså flertalsafgørelser om social- og arbejdsmarkedspolitikken.

Jo, det er faktisk sådan, at i 1986 holdt vi en folkeafstemning, netop fordi man ville overgå fra enstemmighed, altså fjerne vetoretten og indføre flertalsafgørelser, omkring det indre marked. Det var ikke det, man kalder suverænitetsafgivelse. Alligevel gik vi, et flertal i Folketinget, med til, fordi regeringen gerne ville have den traktat, at selvfølgelig skulle befolk-

ningen afgøre det spørgsmål. Det var Det Radikale Venstre også med på dengang.

Men nu har man altså et andet synspunkt. Nu skal befolkningen ikke længere høres, selv om man afskaffer vetoet på vigtige, ja helt centralt afgørende, områder i den danske forfatning. Så skal befolkningen ikke længere høres. Det er simpelt hen ubegribeligt, må jeg sige til økonomiministeren.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

To ting:

For det første synes jeg, det er meget beklageligt, at regeringen har valgt den strategi, at det kun er, når der er suverænitetsafgivelse i grundlovens forstand, man skal spørge befolkningen, at man fuldstændig har forladt synspunktet om, at der kan være en politisk afvejning af, at det kan være fornuftigt at spørge befolkningen, uanset hvad grundloven siger om suverænitetsafgivelse.

Og når det handler om at gå fra enstemmighed på centrale områder inden for de politiske områder, vi diskuterer, til flertalsafgørelser, så bør der være en politisk afvejning, der får regeringen til sammen med os andre at sige: Jamen så spørger vi selvfølgelig befolkningen, om befolkningen ønsker at have flertalsafgørelser, hvis det kommer så vidt på socialområdet, på skatteområdet, på arbejdsmarkedsområdet, hvis det bliver resultatet, desværre, af regeringskonferencen, som meget tyder på.

Den anden ting, jeg lige vil sige, er, at økonomiministeren forholder sig til det her med at banke vælgerne på plads. Jamen jeg håber da meget, at den kampagne, der nu kommer også fra regeringens side, ikke får karakter af den kampagne, der var i 1972 for at få danskerne banket ind i EF, altså hvor vi så de her annoncer med vaskemaskiner, der var 1.000 kr. dyrere eller billigere afhængigt af, om man stemte ja eller nej, og den slags kampagner. Hvis vi kan blive fri for den slags, er der måske en chance for, at vi ikke skal tale om, at nogen har banket vælgerne på plads.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Den vejledende afstemning i 1986 blev jo ikke holdt på grund af flertalsafgørelser. Den blev holdt, fordi der var et flertal i Folketinget, der ikke støttede den daværende regering, og det vil sige, at regeringen var i mindretal, hvorpå

daværende statsminister Poul Schlüter udkrev en vejledende folkeafstemning, som partierne så valgte at følge. Det er ikke med den begrundelse, som hr. Keld Albrechtsen mindede om.

Når jeg nu har ordet, vil jeg godt sige om den nuværende regeringskonference, som hr. Thulesen bl.a. kommenterede, at der ligger altså et mandat, som regeringen handler inden for, et mandat givet af Folketinget, og det mandat henholder regeringen sig til. Og lad os så se, hvad den regeringskonference fører til. Det kan vi ikke vide præcist i dag, men det er jo et resultat, vi kan se til december. Men vi har haft stemmevægtsændringer og andre institutionelle ændringer, uden at det overhovedet har været på tale, at vi skulle have en folkeafstemning.

Men jeg vil ikke her foregribe resultatet af regeringskonferencen. Det var bare det, jeg ville skynde mig at sige, fordi jeg ikke er enig med hr. Keld Albrechtsen i vurderingen af, hvad resultatet bliver.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen jeg er nødt til at sige, at det simpelt hen er forkert, hvad ministeren meddeler Folketinget.

Det, der skete i 1986, var, at vi var et flertal i Folketinget inklusive bl.a. undertegnede, som stemte imod EF-pakken, fordi og lige nøjagtig fordi det var de regler om det indre marked, hvor man gik fra enstemmighed til flertalsafgørelser. Det kan alle, der deltog dengang, da i hvert fald huske. Statsministeren sagde: Jeg vil ikke finde mig i, at Folketinget bare afgør den sag selv. Jeg vil have ret til at appellere til befolkningen. Så sagde vi andre, der dengang udgjorde et flertal: Ja, naturligvis skal der være en ret til at appellere til befolkningen, det er da elementært demokrati, og derfor gør vi den folkeafstemning reelt bindende derved, at vi forpligter os til at stemme, som befolkningen stemmer, når det endeligt skal vedtages i Folketinget. Det gjorde undertegnede også. Jeg stemte for den EF-pakke, fordi befolkningen havde godkendt den, og jeg kan godt sige, at det var ikke nogen sjov oplevelse, men det er respekt for demokrati.

Nu siger vi andre, som er i mindretal, at vi vil have lov til at appellere den traktat til befolkningen, og så siger man fra flertallets side: Næh næh, der er altså også grænser for demokrati.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg skal bare bede økonomiministeren bekræfte, at regeringen har lagt sig på en linje, der hedder, at der kun kommer folkeafstemning som opfølgning på regeringskonferencen, hvis det er således, at der i forbindelse med regeringskonferencen skal afgives suverænitet i grundlovens forstand. Det synes jeg lige vi skal have sat på plads, for økonomiministerens seneste besvarelse kunne faktisk, synes jeg, skabe tvivl derom.

(Kort bemærkning).

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg vil gerne bekræfte, at det er min holdning, og at det er det, der er ment med mit svar. Der er ikke suverænitetsafgivelse. Så ser jeg heller ikke grundlag for en folkeafstemning.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Ja, og praktisk nok svarer det standpunkt jo aldeles til, hvad regeringen i øvrigt har sagt om den sag.

Jeg har et enkelt spørgsmål, som er blevet stillet til mig direkte af fru Mimi Jakobsen, og som jeg synes jeg bør besvare, inden debatten er slut.

Fru Mimi Jakobsen spurgte til Norges situation. Norge er jo i den situation, at Norge har en aftale med EU, en såkaldt EØS-aftale. I henhold til den aftale er der fri handel med industrivarer mellem Norge og EU-landene.

Men det er også sådan som led i den aftale, at Norge skal implementere og gennemføre i sin lovgivning de regler, der gælder for det indre marked, og derved er Norge altså i den situation, at det på område efter område, f.eks. på miljøområdet, eller hvad det nu kan være, skal gennemføre de beslutninger, som er truffet i EU's ministerråd, og det gør det. Og det ser Norge altså en interesse i, men man skal jo ikke tale længe med norske politikere, før de også giver til kende, at det jo ikke altid er særlig tilfredsstillende.

EØS-aftalen, Norge har med EU, omfatter ikke landbrug, men det betyder jo ikke, at Norge så ikke mærker følgerne af den fælles landbrugspolitik, som jo har ført til, at priserne på landbrugsvarer i Sverige nu ligger betydeligt under priserne i Norge. Det fører til stor grænsehandel mellem Sverige og Norge, og det fører så i øvrigt også til, at der nu er pres på den nor-

ske landbrugspolitik og skatte- og afgiftspolitik som følge af naboskabet med et EU-land.

Formanden:

Hr. Claus Larsen-Jensen. Det er i anden omgang. 3 minutter, men det er ingen forpligtelse.

Claus Larsen-Jensen (S):

Ingen forpligtelse. Jeg har forstået hentydningen og er fuldstændig enig. Man kunne jo sagtens fortsætte denne her debat i uendelig lang tid, men det vil jeg afstå fra og bare betragte denne debat som en, hvor det indimellem har været vanskeligt at komme ind til kernen af, hvad den egentlig går ud på med hensyn til det, danskerne skal stemme om den 28. september, og så sige: Lad dette være den første politiske debat i Folketinget, som vi forhåbentlig får lejlighed til at følge op senere og i øvrigt følge op over for befolkningen. Og jeg synes, at vi skal sige tak til ministrene for redegørelserne og de svar, der er givet.

Holger K. Nielsen (SF):

Ja, jeg synes ikke, der er grund til, at vi komplimenterer hinanden med en god debat. Jeg synes, at det på mange måder har været en debat, der reflekterer det oplæg, der er kommet fra ja-partierne om, at vi stort set kun kan sige ja, og om de økonomiske konsekvenser, de økonomiske katastrofer, hvis danskerne formaster sig til at sige nej. Sådan må det jo så være, og så må vi kunne få en debat frem til den 28. september, der rører på de, synes jeg, ikke særlig hensigtsmæssige præmisser.

Jeg har dog til allersidst en enkelt lille bemærkning, jeg godt vil gøre, og det har at gøre med hele forholdet til det nationale kompromis, den danske ØMU-undtagelse, som regeringen jo nu vil have ophævet. Regeringen går nu til befolkningen og beder befolkningen om at ophæve det nationale kompromis. Jeg håber ikke, at befolkningen vil gøre det. Jeg håber, at befolkningen vil sige nej, men jeg vil alligevel godt komme med en bemærkning til regeringen:

Det nationale kompromis var jo et forsøg på at skabe et nyt grundlag for dansk europapolitik, et forsøg på at komme væk fra den gamle skyttegravskrig, hvor den danske befolkning var delt i to næsten lige store dele. Der blev givet og taget, kan man sige. Nejsigerne accepterede, at vi skal være med offensivt i EU. Jasigerne accepterede, at vi står uden for de

områder, der fører frem til et Europas Forenede Stater. For mig at se var der tale om et fornuftigt og rigtigt kompromis, som kunne føre den danske EU-politik videre.

Det ønsker regeringen nu ophævet. Har regeringen tænkt på konsekvenserne folkeligt set? Man får måske en afstemning med næsten 50 pct. for. 50 pct. Regeringen vil så senere hen trække befolkningen gennem en ny afstemning, om forsvarspolitikken, igen måske med de samme 50-51 pct. for det ene og 49 pct. for det andet.

Har regeringen tænkt på, om det danske folk kan holde til det, om det er særlig frugtbart og konstruktivt, at man på den måde trækker en modvillig befolkning længere og længere ind i en unionsudvikling, som vi godt kunne undgå, hvis vi ville, og at vi godt kan stå uden for den udvikling samtidig med, at vi er med i et praktisk orienteret internationalt europæisk samarbejde?

Derfor synes jeg, at det er vigtigt igen at få sagt: Denne her folkeafstemning er ikke en afstemning om vores medlemskab. Det er en afstemning om, hvorvidt vi vil deltage i det tigerspring i retning af et mere integreret politisk samarbejde, som ØMU'en betyder, eller om vi ikke vil være med i det.

Det er ikke en afstemning om, hvorvidt vi vil kunne samhandle med andre europæiske lande. Selvfølgelig vil vi kunne det, selv om vi siger nej. Det er ikke en afstemning om, hvorvidt Danmark stadig væk skal spille en rolle i Europa. Selvfølgelig skal vi det, selvfølgelig bør vi det.

Men ingen dansk regering kan komme til at spille en rolle på et folkeligt mandat, der kun omfatter cirka halvdelen af befolkningen, og derfor bliver det under alle omstændigheder nødvendigt at formulere en politik, der har et langt, langt mere solidt folkeligt grundlag end det, den nuværende regering bygger på.

Keld Albrechtsen (EL):

Regeringen indledte for få uger siden, da man meddelte, at man ville fremrykke folkeafstemningen til den 28. september i år, en debat, som meget hurtigt blev kendetegnet ved voldsomme skræmmebilleder. Danskerne fik rent ud at vide, at hvis ikke de gjorde, som regeringen ville, og gik hen og stemte ja, så ville al landsens ulykker regne ned over den danske befolkning, og der ville komme rentestigninger og finanspolitiske stramninger osv. osv. Og jeg har for-

stået, at statsministeren på sit pressemøde i dag har forsøgt at videreføre og uddybe også denne skræmmekampagne.

Men det, som heldigvis står tilbage efter debatten her i dag, er jo, at det spørgsmål, som virkelig centralt sætter sig på dagsordenen i den debat, vi skal have i de kommende måneder frem til den 28. september, er spørgsmålet, om vi her i Danmark skal have det, man nu kalder den europæiske sociale model, om vi skal have den harmonisering af social- og arbejdsmarkedspolitik og overenskomster på et lavere niveau, som vil være det uundgåelige resultat af at blive trukket ind i den eurokonstruktion.

Det synes jeg er kommet meget klart frem i debatten i dag, og desværre er det jo også kommet frem og er blevet understreget, senest af økonomiministeren, at efter euroafstemningen følger, hvis man stemmer ja, en ny unionstraktat med bestemmelser, der fratager Danmark og Folketinget muligheden for at nedlægge veto på helt centrale, afgørende områder for velfærds- og socialpolitik, skattepolitik og arbejdsmarkedspolitik i det her land. Og regeringen vil ikke love befolkningen, at vi får en folkeafstemning om den næste unionstraktat.

Det synes jeg viser, at der simpelt hen er et grundlæggende behov for, at vi nu får startet diskussionen om, hvad det egentlige indhold i den eurostatsmagt er, som er under opbygning i Euroland. Det er et valg mellem, om man vil centralisere magten hos direktørerne i Frankfurt og hos kommissærerne i Bruxelles, eller om man ved at stemme nej vil give et signal til Europa om et europæisk nej – et dansk nej, javel, men først og fremmest et europæisk nej, et nej, der signalerer, at vi vil have en anden form for europæisk og internationalt samarbejde end denne centralistiske euromodel.

Vi vil have et andet samarbejde, hvor også de fattigste lande i Europa har en chance for at være med. Vi vil have en anden form for samarbejde, hvor det ikke er de fattige, der bliver endnu fattigere, og de rige, der bliver endnu rigere, men hvor der er social solidaritet.

Det er meningen med at stemme nej og årsagen til, at Enhedslisten også og ikke mindst på baggrund af den her ...

Formanden:

Ja tak!

Keld Albrechtsen (EL):

... debat fortsat anbefaler et nej.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Hr. Keld Albrechtsen fremmaner et billede af et Europa og en virkelighed, som overhovedet intet har med hverdagen i EU-samarbejdet at gøre. Det vil jeg gerne slå fast. Det skræmmebillede, som hr. Keld Albrechtsen mener et ja fører til, eksisterer ikke. Jeg er fundamentalt uenig i den beskrivelse af, hvad det er for et Europa, hvad det er for et samarbejde, hvad det er for en udvikling, det drejer sig om.

Det er det stik modsatte, vil jeg gerne understrege, og så skal jeg ikke forlænge debatten. Det er bare for, at det skal være slået fast.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 70 af Claus Larsen-Jensen (S), Charlotte Antonsen (V), Lene Espersen (KF), Mimi Jakobsen (CD) og Elisabeth Arnold (RV) vedtoges med 77 stemmer (S, V, KF, CD, RV og Tove Videbæk (KRF)) mod 27 (SF, DF, EL, FRI, Sonja Albrink (CD), Ebbe Kalnæs (CD), Ole M. Nielsen (KRF) og Frank Dahlggaard (UP)); 1 (Klaus Hækkerup (S)) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 71 af Keld Albrechtsen (EL).

Forslag til vedtagelse nr. V 72 af Frank Dahlggaard (UP).

Hermed sluttede forespørgslerne.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Første behandling af lovforslag nr. L 235: Forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v., lov om vægtafgift af motorkøretøjer m.v., lov om afgift efter brændstofforbrug for visse personbiler og lov om afgift af vejbenyttelse. (Forlængelse af afgiftsfritagelserne for elbiler, afgiftsfritagelse for udenlandske hyrevogne, justering af reglerne for campingbiler, græske lastbiler m.m.).

Af skatteministeren (Ole Stavad).
(Fremsat 29/3 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Hugo Sørensen (S):**

L 135 indeholder ændringer på fem punkter. Den første ændring handler om at give kommunerne større frihed, når det gælder muligheden for at afgiftsfritage køretøjer, der anvendes af beredskabskommissioner, og busser, der anvendes af plejehjem.

Efter de nuværende regler skal disse køretøjer være ejet af de pågældende organisationer for at kunne afgiftsfritages. Vi mener, at disse regler virker for restriktive og støtter derfor, at krav om ejerskab udgår.

Med udgangen af år 2000 bortfalder den tidsbegrænsede fritagelse for registreringsafgift, brændstofforbrugsafgift eller vægtafgift, som knytter sig til eldrevne biler. Ikke mindst på grund af nærmiljøet, men også på grund af den teknologiske udvikling på området støtter vi en forlængelse af den tidsbegrænsede afgiftsfritagelse med 3 år indtil udgangen af år 2003.

Med virkning fra 1. januar 1990 indførtes der nye, favorable regler for registrering af campingbiler. Afgiften for disse køretøjer blev nedsat fra 180 pct. til 60 pct. Desværre har der vist sig et stigende misbrug af reglerne, som har påført staten et indtægststab, som skønsmæssigt andrager ca. 50 mio. kr. En skærpelse af kravene for registrering af campingbiler har vist sig nødvendig.

Der stilles derfor krav om mindst fire sovepladser, samtidig med at en bestemmelse om størrelsen af bilen ændres fra 2 t tilladt totalvægt til 2 t egenvægt. Hermed skulle ordningen kunne normaliseres, samtidig med at de rigtige campingbiler fortsat kan få glæde af ordningen.

Med åbningen af Øresundsbroen skabes der behov for at ændre registreringsafgiftsloven, således at udenlandske taxier, i dette tilfælde svenske, fritages for afgift, når de anvendes hvervsmæssigt her i landet af herboende. Modsat gælder reglerne naturligvis for danske taxiers kørsel til bestemte destinationer i Sverige.

Forslaget er en konsekvens af, at der er indgået en overenskomst om international taxakørsel mellem Danmark og Sverige. Overenskomsten forudsætter afgiftsfrihed for taxier fra den ene aftaleparts område, som udfører transporter på den anden aftaleparts område.